

המרכז הרפורמי לדת ומדינה –
התנועה ליהדות מתקדמת בישראל, ע.ר. 580282853

העותר:

ע"י ב"כ עוה"ד אורי נרוב ו/או מירי נחמיאס קסף ו/או
ריקי שפירא רוזנברג ו/או נועם פרייס ו/או תמר הלוי
ו/או ניקול מאור (סנטר) ו/או נעמי קסל ו/או רחל פיש

שכתובתן לצורך המצאת כתבי בית-דין:
המרכז הרפורמי לדת ומדינה
רחוב דוד המלך 13, ירושלים ת.ד. 31936
טל': 6203323 - 02 פקס: 6256260 - 02

נגד

1. מירי רגב, שרת התחבורה והבטיחות בדרכים

המשיבות:

2. היועצת המשפטית לממשלה

ע"י פרקליטות המדינה
מרח' צלאח א-דין 29 ירושלים
טל. 02-6466590 פקס. 02-6467011

3. רכבת ישראל בע"מ

מרח' יוספטל 1, לוד, 7136801.
טל. 08-6533846

עתירה למתן צו על תנאי ולקיום דיון דחוף

מוגשת בזאת עתירה למתן צו על-תנאי המופנה אל המשיבות ומורה להן ליתן טעם מדוע לא תופעל רכבת ישראל בכל ימות השבוע, לרבות בשבתות ומועדי ישראל בהם תופעל הרכבת באופן המותאם ליום המנוחה.

בקשה לקיים דיון דחוף בעתירה

בית המשפט הנכבד מתבקש לקבוע דיון דחוף בעתירה וזאת נוכח מצב המלחמה בו נמצאת ישראל. הצורך החיוני להפעיל את רכבת ישראל בשבת קיים מזה שנים ארוכות. ואולם, מצב המלחמה הנוכחי שהוכרז בישראל החל ביום 7.10.23 ואשר אין לדעת עד מתי יארך, העצים ביתר שאת את הצורך בהפעלת הרכבת בשבת שכן מאות אלפי ישראלים אשר גויסו לשירות מילואים ו/או פונו מבתיהם הפכו לתלויים יותר מהרגיל בשירותי הרכבת לצורך התניידותם. מכאן הצורך לקיים דיון דחוף בעתירה.

תוכן העניינים

2	.....	א. מבוא	2
4	.....	ב. הצדדים	4
4	.....	ג. התשתית העובדתית	4
8	.....	ג.1. מיצוי הליכים	8
9	.....	ד. הטיעון המשפטי	9
9	.....	ד.1. מבוא	9
10	.....	ד.3. הפגיעה בזכויות יסוד חוקתיות	10
10	.....	פגיעה בחופש התנועה	10
11	.....	פגיעה בשוויון	11
12	.....	הפליה כלפי אוכלוסיות מוחלשות	12
13	.....	פגיעה בשוויון ובזכות לנגישות עבור אנשים עם מוגבלות	13
14	.....	הזכות לכבוד ופגיעה באוטונומיה	14
16	.....	פגיעה בחופש מדת	16
17	.....	אי עמידה בתנאי פסקת ההגבלה	17
20	.....	ד.4. הפסקת פעילות הרכבת בשבת נעשית בהעדר סמכות, על יסוד שיקולים זרים, ונגועה בחוסר מידתיות ושרירותיות	20
20	.....	חוסר סמכות	20
20	.....	שיקולים זרים	20
21	.....	חוסר מידתיות מנהלי	21
22	.....	עלייה ניכרת בעומס בכבישים	22
24	.....	פגיעה באיכות הסביבה ובאיכות החיים	24
24	.....	פגיעה בכלכלת ישראל	24
26	.....	שרירותיות	26
27	.....	ה. סיכום	27

א. מבוא

1. מאז קום המדינה ועד כה, לא מתקיימת בישראל תחבורה ציבורית בשבת. זאת למעט בערים חיפה, אילת ויישובים לא יהודים בהם פעלו אוטובוסים ערב הקמת המדינה ולמעט מספר מצומצם של קווים נוספים הפועלים בשבת ברישיון לאחר שבשנת 1991, תוקנו פקודת התעבורה (נוסח חדש) (להלן: "פקודת התעבורה") ותקנות התעבורה, תשע"א-1961 שהותקנו מכוחה (להלן: "תקנות התעבורה") ואפשרו זאת.
2. במסגרת זו, אף רכבת ישראל אינה מקיימת נסיעות החל בשעות הצהריים המוקדמות של יום ו' ועד לאחר צאת השבת.
3. כידוע, בעקבות מתקפת הטרור הרצחנית של ארגון הטרור "חמאס" מיום 7.10.23, החל במועד זה שרויה ישראל במצב מלחמה.
4. כבר בשבת 7.10.23 התעורר צורך של חיילים וחיילות להגיע לבסיסים ולשטחי כינוס באמצעות תחבורה ציבורית אך באותה שבת לא פעלה התחבורה הציבורית. על רקע זה, ביום 13.10.23 הודיע משרד התחבורה כי אישר להפעיל תחבורה ציבורית, ובכלל זה את רכבת ישראל, גם לאורך סוף השבוע.
5. חרף העדר פרסום משמעותי לציבור מצד משרד התחבורה בדבר פעילות התחבורה הציבורית בסופי שבוע, ממועד קבלת ההחלטה האמורה, נעשה שימוש בשירותי התחבורה הציבורית במהלך סופי השבוע לרבות על ידי אנשי כוחות הביטחון ובהם חיילי סדיר ומילואים הנדרשים עקב מצב המלחמה המתמשך להתנייד גם בסופי שבוע אל בסיסיים ובחזרה מהם.
6. ואולם, על אף קיומו של צורך חיוני הנובע מהמלחמה להפעיל תחבורה ציבורית בסופי שבוע, ביום 9.11.23 הודיע משרד התחבורה על הפסקת הפעלת תחבורה ציבורית בסופי השבוע.
7. הפסקת פעילות הרכבת בשבת פוגעת קשות בזכויות יסוד החוקתיות של כבוד, שוויון וחופש מדת, וזאת ללא כל הסמכה בחוק, שכן פקודת מסילות הברזל (נוסח חדש), תשל"ב-1972 (להלן: "פקודת מסילות הברזל") אינה כוללת כל הוראת חוק המסמיכה את המשיבה 1 להגביל את הפעלת הרכבת בשבת. זאת ועוד, הפסקת פעילות הרכבת בשבת לא רק שמתבצעת **בחוסר סמכות מוחלט, אלא שהיא אף נסמכת על שיקולים זרים ופסולים.**
8. מובן כי במדינת ישראל היהודית והדמוקרטית, יש לשמור על צביונו המיוחד של יום השבת במרחב הציבורי כיום מנוחה בעל היבטים חברתיים וסוציאליים כמו גם לאומיים ודתיים. לפיכך, עתירה זו אינה מבקשת כי רכבת ישראל תופעל בשבת במתכונת זהה לזו בה היא פועלת במהלך השבוע אלא במתכונת המותאמת ליום מנוחה.
9. במצב הדברים הנוכחי ציבור רחב מאוד נפגע באופן קשה מכך שרכבת ישראל לא פועלת בשבת, לרבות חיילים אשר לאור מצב המלחמה נדרשים להתנייד לבסיסים ולשוב לבתיהם במהלך סוף השבוע, משפחות שהתפנו מיישובי עוטף עזה שנאלצו להתפנות מבתיהם ללא כל

רכוש וללא רכביהם, ומפונים מיישובי הצפון שאין ברשותם רכב, משפחות של פצועים וחולים המאושפזים בבתי החולים ומעוניינים לבקרם, וכן כל מי שמעוניין להתנייד ממקום למקום בשבת אולם אין ברשותו רכב או רישיון נהיגה וידו אינה משגת לממן עלות של נסיעה במונית.

10. מצב עניינים זה מחייב את התערבות בית המשפט הנכבד, בפרט לאור מצב החירום בו מצויה ישראל בששת השבועות האחרונים.

ב. הצדדים

11. העותר, המרכז הרפורמי לדת ומדינה הינו הזרוע המשפטית והציבורית של התנועה הרפורמית - יהדות מתקדמת בישראל. המרכז פועל לקידום פלורליזם, סובלנות, שוויון וצדק חברתי בישראל, על בסיס גישה יהודית ליברלית וערכי הדמוקרטיה.

12. המשיבה 1, שרת התחבורה, היא האחראית על ניהול התשתית התחבורתית במדינת ישראל ובכלל זה על הפעלת רכבת ישראל בהתאם להוראות פקודת מסילות הברזל.

13. המשיבה 2, הינה הסמכות המשפטית העליונה המפרשת את הדין ומורה לממשלה על חוקיות פעולותיה, והיא אף אחראית על מערכת אכיפת החוק.

14. המשיבה 3, רכבת ישראל היא חברה ממשלתית המפעילה את מערך הרכבות הכבדות הלאומי ומשמשת כזרוע ביצוע ותפעול של משרד התחבורה והבטיחות בדרכים.

ג. התשתית העובדתית

15. הסדר "הסטטוס קוו" הוא העומד בבסיס העדר תחבורה ציבורית ראויה בשבת ובכלל זה העדר מוחלט של שירותי רכבת בשבת.

16. המדובר במכתב ששלח דוד בן גוריון בשנת 1947, לאגודת ישראל. במכתב זה כל שנאמר לגבי השבת היה כי יום המנוחה החוקי במדינה יהיה יום השבת. בשנותיה הראשונות של המדינה התקבל הסדר הסטטוס קוו ביחס לשבת בכלל ולתחבורה הציבורית בשבת בפרט באופן שלא התקיימה תחבורה ציבורית בשבת.

17. הסטטוס קוו שהיה קיים ערב הקמת המדינה מבחינת תחבורה ציבורית בשבת נשמר עם קום המדינה אך האיסור על הפעלת תחבורה ציבורית בשבת לא עוגן בהסדרים ראשוניים. רק בשנת 1991, תוקנו פקודת התעבורה ותקנות התעבורה. בפקודת התעבורה נקבע כי המשיבה 1 רשאית להתקין תקנות בעניין איסור הפעלת תחבורה ציבורית בשבת, תוך התחשבות "ככל שניתן במסורת ישראל". תקנות התעבורה קבעו מקרים בהם יינתן רישיון להפעלת תחבורה ציבורית בימי המנוחה, בין היתר כאשר הדבר חיוני מבחינת קיום שירותי תחבורה ציבורית. (הקווים שפעלו בשנת 1991 - בעיקר בחיפה ובאילת - הוחרגו מהסדר זה והמשך הפעלתם הותר).

18. במהלך השנים שלאחר התקנת תקנות התעבורה, נוספו מספר קווים הפועלים בשבת ברישיון, אך זאת במסורה, ולא באופן שיטתי וסדור העונה על צרכים תחבורתיים חיוניים.
19. במקביל, לאורך כל שנות קיומה של המדינה, רכבת ישראל כלל לא פועלת במהלך השבת וזאת, אף שהחוק המסדיר את פעולתה של הרכבת – פקודת מסילות הברזל – אינו כולל כל הוראה ביחס להגבלת הפעלתה בימי המנוחה.
20. כך, רכבת ישראל אינה מקיימת נסיעות החל בשעות הצהריים המוקדמות של יום שישי ועד לאחר צאת השבת.
- [א] העתק מתוצאת חיפוש באתר רכבת ישראל של זמני יציאת רכבת מתחנת תל אביב השלום לתחנת ירושלים יצחק נבון ביום שישי 24.11.23 בהם ניתן לראות כי הרכבת האחרונה יוצאת בשעה 13:39 - כשעתיים וחצי לפני זמן כניסת השבת בתל אביב, והרכבת הבאה צפויה לצאת ביום 25.11.23 בשעה 20:39 – כשלוש שעות וחצי לאחר זמן יציאת השבת בתל אביב, מצ"ב ומסומן כנספת א'.
21. כידוע, החל ביום 7.10.23 בעקבות מתקפת הטרור הרצחנית שהופנתה נגד אזרחי ישראל על ידי ארגון "חמאס", מדינת ישראל נמצאת במצב מלחמה.
22. ממועד תחילת המלחמה ועד כה גויסו מאות אלפי חיילי מילואים וכן אלפי כלי רכב אזרחיים. כמו כן, תושבי עשרות יישובים באזור עוטף עזה ובאזור גבול הצפון פונו מבתיהם, בכללם 29 תושבי יישובים צמודי גדר מעוטף עזה וכן תושבי 35 יישובים מאזור הצפון.
- [ב] העתקים מכתבות שפורסמו בנושא ביום 10.10.23 באתר "סרוגים" ויום 5.11.23 באתר "גלובס" ובהן צוינו היקפי גיוס חיילי המילואים וכלי הרכב האזרחיים מצ"ב ומסומנים כנספת ב'.
- [ג] העתקים מכתבות שפורסמו בנושא ביום 8.10.23 באתר "Ynet" ויום 22.10.23 באתר "ישראל היום" ובהן צוינו היקפי גיוס חיילי המילואים וכלי הרכב האזרחיים מצ"ב ומסומנים כנספת ג'.
23. ביום פרוץ המלחמה - יום שבת 7.10.23, לרבים ממגויסי החירום לצבא לא היתה כל דרך להגיע לבסיסים ולנקודות האיסוף של הצבא, וזאת נוכח העדר תחבורה ציבורית בשבת.
- [ד] העתק מכתבה שפורסמה ביום 15.10.23 באתר "דה מארקר" ובה מצוין כי רכבת ישראל החלה לפעול ביום פרוץ המלחמה (7.10.23) ולהסיע חיילי מילואים שנקראו להתגייס בצו 8 - רק בשעה 17:00, מצ"ב ומסומן כנספת ד'.
24. כמצוין לעיל, ביום 13.10.23 הודיע משרד התחבורה כי עקב המצב הביטחוני אישר להפעיל תחבורה ציבורית גם לאורך סוף השבוע.

25. כך נכתב בהודעת משרד התחבורה מיום 13.10.23 :

משרד התחבורה והבטיחות בדרכים נערך להפעלת שירותי התחבורה הציבורית לאורך השבת עקב המצב הבטחוני.

בהנחיית שרת התחבורה והבטיחות בדרכים, מירי רגב, השירות יינתן ללא תשלום

שירותי תחבורה ציבורית באוטובוסים בחלק מהקווים העיקריים (לחצו כאן [למידע מפורט על הפעילות בשישי](#) או כאן [למידע מפורט על הפעילות בשבת](#)) יוארכו ביום שישי עד לשעה 22:00 וביום שבת יחל השירות בשעה 06:00.

רכבת ישראל תפעיל ביום שישי החל מהשעה 18:00 שירות במתכונת "מלא וסע" בין תחנות נתב"ג- ובאר שבע ובין תחנות נתב"ג ותל אביב- סבידור. מתחנת סבידור יוצבו אוטובוסים ליעדי המשך.

ביום שבת תפעל הרכבת אחת לשעה החל מהשעה 7:00 בבוקר בין תחנות נהריה, חיפה חוף הכרמל, תל אביב סבידור מרכז, נתב"ג ובאר שבע מרכז (במסלול דו כיווני) ובתאום עם גורמי הבטחון.

כמו כן, בין השעות 19:00 ביום שישי ועד 21:00 בשבת, יופעלו שירותי היסעים מנתב"ג לירושלים, תל אביב, חיפה ובאר שבע. השירות יופעל בסמוך לשער 03 בקומה G בטרמינל 3 וייצא אחת לשעה בהתאם ללוח הטיסות.

מידע מלא אודות פעילות ההיסעים ניתן יהיה למצוא החל מיום שישי בשעה 16:00 ויהיה ניתן לשינוי בכל זמן נתון [בדף העדכונים הרשמי של המשרד](#) או במרכז המידע הארצי לתחבורה ציבורית בטלפון *8787. מרכז המידע הטלפוני יפעל ביום שישי עד השעה 23:00 ובשבת החל מהשעה 06:00.

להלן קישורית להודעת המשרד :

https://www.gov.il/he/departments/news/pti_13_10

26. חרף העדר פרסום לציבור מצד המשרד בדבר פעילות התחבורה הציבורית בסופי שבוע, ממועד קבלת ההחלטה האמורה, נעשה שימוש בשירותי התחבורה הציבורית במהלך סופי השבוע לרבות על ידי נוסעים המשתייכים לכוחות הביטחון - חיילי מילואים וסדיר הנדרשים להתנייד ברחבי הארץ גם במהלך סוף השבוע.

[ה] העתק מכתבה שפורסמה בנושא בה מצוין, בין היתר, כי משרד התחבורה נמנע מלחשוף את פעילות התחבורה הציבורית בשבת ובתוך כך לא צוינו זמנים מדויקים להפעלת אוטובוסים ורכבות והפעילות אף הושמטה מהמידע הנכלל ביישומון הרכבת, מצ"ב ומסומן [כנספח ה'](#).

27. דא עקא, חרף הצורך החיוני הנובע מהמלחמה בהפעלת התחבורה הציבורית בסופי שבוע, לאחר 4 סופי שבוע במהלכם הופעלה הרכבת בשבת, ביום 9.11.23 הודיע משרד התחבורה כי שירותים אלה לא יופעלו עוד בסופי השבוע:

"בהערכת מצב שהתקיימה היום ובעקבות הודעת ראש מערך ההיסעים במשרד הביטחון למשרד התחבורה ובה הבהיר כי אין צורך בהפעלת תחבורה ציבורית בסופי השבוע, וכי משרד הביטחון הוא האחראי להיסעים לחיילים, הוחלט כי התחבורה הציבורית לא תופעל בסופי שבוע עד להחלטה אחרת בהתאם להערכות מצב ולצרכי הביטחון."

28. בתגובה להודעה זו של משרד התחבורה, משרד הביטחון הכחיש כי ביקש להפעיל או להפסיק תחבורה ציבורית בשבת ואף הבהיר כי מדובר בהחלטה שכלל אינה מצויה בידיו אלא באופן בלעדי בידי משרד התחבורה.

[ו] העתק מכתבה שפורסמה בנושא ביום 9.11.23 באתר "כלכליסט" ובה נכללו ציטוטים מתגובת משרד התחבורה ומתגובת משרד הביטחון, מצ"ב ומסומן כנספח ו'.

29. נוכח מדיניות משרד התחבורה לאורך השנים אשר בשם שימור הסטטוס קוו מפסיק באופן מוחלט את פעילות הרכבת מדי שבת למשך השבת - מדיניות שהמשיבה 1 הבהירה במספר הזדמנויות כי היא דבקה בה ללא כל סייג, נראה כי גם הודעת משרד התחבורה מיום 9.11.23 האמורה לעיל התקבלה נוכח רצון המשרד לשמר את הסטטוס קוו וזאת על מנת להימנע מחיכוכים סביב הנושא אל מול סיעות הקואליציה החרדיות.

[ז] העתקים מכתבות שפורסמו באתר "כאן ביום 17.6.20, באתר "חדשות 13" ביום 8.1.23 ובאתר "מעריב" ביום 16.8.23 מהן עולה כי המשיבה 1 מתנגדת לתחבורה ציבורית בשבת על רקע רצון לשמר את הסטטוס קוו מצ"ב ומסומנים כנספח ז'.

30. כך, החל בסוף השבוע שחל ביום 10.11.23 הופסקה פעילות התחבורה הציבורית, ובכללה פעילות רכבת ישראל, בשבת. בנסיבות אלה, חרף מצב המלחמה בו מצויה מדינת ישראל, חיילים וחיילות - במילואים ובסדיר - נאלצים להישען על טרמפים של מתנדבות ומתנדבים או על הוריהם כדי להגיע לבסיסים ולבתיהם במהלך סוף השבוע ולעיתים, בהעדר מתנדבים שיסיעו אותם, נאלצים להישאר בבסיס ולוותר על חופשות קצרות בחיק המשפחה והחברים.

[ח] העתק מכתבה שפורסמה באתר "דה מארקר" בנושא ובה נכללו עדויות של חיילי קבע ומילואים בדבר הפגיעה שחוו עקב הפסקת שירותי התחבורה הציבורית בשבת על פי החלטת משרד התחבורה, מצ"ב ומסומן כנספח ח'.

31. הפסקת פעילות הרכבת אף פוגעת בתושבים שנאלצו להתפנות מבתיהם - הן מאזור העוטף והן מיישובי הצפון. העותר 1 יצא בקמפיין שבו קרא לציבור לפנות למשיבה 1 ולדרוש את הפעלת התחבורה הציבורית בשבת. בתוך ימים ספורים נשלחו מאות מיילים למשיבה 1. כך, למשל, נכתב באחד המיילים: "שרת התחבורה שלום, אני ומשפחתי תושבי העוטף, פליטים היום בישראל מתניידים בתחבורה הציבורית לבקר חברים ומשפחות שנפגעו ואת בני

משפחתנו הפזורים בארץ זקוקים לתחבורה הציבורית בצורה קיומית כחלק מתהליך השיקום וההחלמה הנפשית שלנו. דורשת את המשך הפעלתה של הרכבת בשבת לטובת כולנו...". להלן צילום מסך של המייל האמור:

אשרי...
אשרי...
אשרי...

לא נרד מהפסים! להמשיך עם תחב"צ בשבת

508 מילים נשלחו על-ידי 493 אנשים

51% מעיד של 1,000

נותרו 12 ימים

1 נמען

משא

שרת התחבורה - הכריז על המשך תחב"צ בשבת

הודעה

שרת התחבורה שלום,

לאחר שהופעלה תחבורה ציבורית בשבת לטובת החיילים, המילואים וטובת כולנו - בחזית ובעורף, נתבשרנו שהחלט שאין יותר צורך בהפעלת תחב"צ בשבת.

אם דורשים את המשך הפעלתה של תחב"צ בשבת לטובת כולנו - בחזית ובעורף.

32. זאת ועוד, הפסקת פעילות הרכבת בשבת, לא רק פוגעת בחיילים בעת מלחמה ובמפונים לאור המצב, אלא בציבורים נוספים כגון מתנדבים ומתנדבות המבקשים לסייע למשפחות המפונים, אנשים המבקשים לבקר פצועים, וכן אנשים המבקשים להגיע למוקדי תרבות בילוי ופנאי במהלך סוף השבוע ואין ברשותם רכב או רישיון נהיגה ו/או שאין באפשרותם לממן נסיעה במונית על מנת להגיע למחוז חפצם.

1.ג. מיצוי הליכים

33. ביום 12.11.23 פנה העותר אל המשיבה 1 ועמד על כך שהחלטת משרד התחבורה מיום 9.11.23 על הפסקת תנועת הרכבת בסופי שבוע הינה החלטה פסולה שלא רק שיש בה כדי לסכל כל אפשרות ליתן מענה ראוי לצרכים תחבורתיים הנובעים ממצב המלחמה בו שרויה מדינת ישראל, אלא שהיא אף אינה עולה בקנה אחד עם המצב המשפטי הקיים הנעדר כל מניעה לאספקת שירותי תחבורת רכבות במהלך סופי שבוע, היא פוגעת פגיעה קשה בזכויות יסוד חוקתיות ומתעלמת באופן מופגן מצרכים תחבורתיים חיוניים של הציבור הישראלי, ונראה כי התקבלה על יסוד שיקולים זרים ופסולים. במכתב נתבקשה המשיבה 1 להורות על חידוש תנועת הרכבת בסופי שבוע וזאת החל מסוף השבוע העוקב למועד שליחת המכתב ואילך.

[ט] העתק ממכתב העותר אל המשיבה 1 מיום 12.11.23 מצ"ב ומסומן כנספח ט'.

34. ביום 12.11.23 התקבל מענה ממעין אברהם, מרכזת מערך הפניות למשיבה 1, המאשר את קבלת פניית העותר אל המשיבה. במענה צוין כי הפנייה הועברה לבדיקה והתייחסות הגורמים הרלוונטיים במשרד התחבורה וכי בסיום הבדיקה נעודכן.

[י] העתק מהמענה שהתקבל ביום 12.11.23 ממרכזת מערך הפניות למשיבה 1 מצ"ב ומסומן כנספח י'.

35. ביום 14.11.23 פנה העותר פעם נוספת למשיבה 1 וציין כי הפעלת תחבורה ציבורית בשבת בזמן מלחמה מהווה חובה שיש לקיים כלפי הציבור הישראלי על מנת להימנע מפגיעה בזכויות יסוד חוקתיות, ומהשלכות קשות בכל הנוגע לצרכים תחבורתיים חיוניים שונים בדגש על צרכים הנובעים ממצב המלחמה בו שרויה מדינת ישראל והכל בשעה שהמצב החוקי מאפשר הפעלת תחבורה ציבורית בשבת. העותר ביקש כי המשיבה 1 תחזור בה מהחלטתה בדבר אי הפעלת תחבורה ציבורית בסופי שבוע, וחלף זאת תקבל החלטה, ללא כל דיחוי נוסף, לפיה תופעל תחבורה ציבורית בסופי שבוע וזאת כבר החל בסוף השבוע העוקב למועד המכתב ואילך.

[י"א] העתק מפניית העותר אל המשיבה 1 מיום 14.11.23 מצ"ב ומסומן כנספח י"א.

36. ביום 14.11.23 התקבל מענה ממעין אברהם, מרכזת מערך הפניות למשיבה 1, המאשר את קבלת פנייתו הנוספת של העותר אל המשיבה 1.

[י"ב] העתק מהמענה שהתקבל ביום 14.11.23 ממרכזת מערך הפניות למשיבה 1 מצ"ב ומסומן כנספח י"ב.

37. לאחר שלא התקבל מענה נוסף לפניות העותר, ולאחר שבסוף השבוע העוקב להן (17-18.11.23) שוב הופסקו שירותי הרכבת בשבת, ונוכח זאת ששירותי הרכבת מהווים שירות חיוני ובסיסי שמניעת הספקתו בשבת פוגעת פגיעה עמוקה וקשה בזכויות יסוד חוקתיות של חלקים נרחבים מקרב הציבור הישראלי – פגיעה שנוכח מצב המלחמה הנוכחי מתעצמת עשרות מונים - והכל כשאין כל הסמכה בחוק להטלת איסור על פעילות הרכבת בשבת, לא נותרה בידי העותר כל ברירה זולת פנייה דחופה לבית משפט נכבד זה לקבלת סעד כאמור לעיל.

ד. הטיעון המשפטי

1.ד מבוא

38. כפי שיפורט להלן הפרקטיקה הקיימת של הפסקת פעילות הרכבת בשבת, המשתקפת אף בהחלטת המשיבה 1 מיום 9.11.23 בדבר הפסקת התחבורה הציבורית ובכללה הרכבת בשבת וזאת לאחר שפעלה בשבתות במשך פרק זמן של כחודש ימים, נגועה עד היסוד באי חוקיות. זאת, נוכח העובדה שנעשתה בחוסר סמכות וכן נוכח הפגיעה הקשה בזכויות יסוד הנגרמת מאי הפעלת הרכבת בשבת בכלל זה פגיעה בחופש התנועה, בזכות לאוטונומיה של הפרט

לקבוע את אורחות חייו, בזכות לשוויון ובזכות לחופש מדת, באופן המהווה הפרה של חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו שאינה עומדת בתנאי פיסקת ההגבלה.

39. אי החוקיות האמורה נובעת אף מכך שהפסקת פעילות הרכבת בשבת נעשתה בהתבסס על שיקולים פוליטיים פסולים במקום להתבסס על שיקולים ענייניים - חברתיים, סביבתיים וכלכליים והיא עולה כדי התנהלות הנגועה בחוסר מידתיות ובשרירותיות.

2.ד המסגרת החוקית

40. ההסדרים הנורמטיביים החלים על פעילות רכבת ישראל קבועים בפקודת מסילות הברזל.

41. סעיף 57(א) לפקודת מסילות הברזל קובע כי המשיבה 1 היא הממונה על ביצוע הפקודה.

42. בכל הנוגע להפעלת קווי אוטובוס ציבורי בשבת, סעיף 71 לפקודת התעבורה (נוסח חדש) קובע כי המשיבה 1 רשאית להתקין תקנות ביחס לאיסור על הפעלת אוטובוס ציבורי בימי מנוחה בקו שירות תוך התחשבות ככל שניתן במסורת ישראל בכל הנוגע לאיסור תנועת כלי רכב בימי מנוחה ותקנות התעבורה אכן קובעות בתקנה 386א כי יינתן רשיון להפעלת קו אוטובוס המשרת נוסעים לבתי חולים, ליישובי ספר, ליישובים לא יהודים, קו שהוא חיוני מבחינת בטחון הציבור או מבחינת קיום שירותי תחבורה ציבורית - תנאים שלטעמו של העותר מתקיימים בכל הנוגע להפעלת קווי אוטובוס בשעת חירום.

43. אולם בכל הנוגע להפעלת הרכבת ביום המנוחה המצב החוקי שונה. בניגוד להוראה המפורשת הקבועה בנושא בפקודת התעבורה, בפקודת מסילות הברזל לא נקבעה כל הוראה האוסרת על הפעלת הרכבת ביום המנוחה השבועי, או המסמיכה את המשיבה 1 לקבוע תקנות בעניין. חרף העדר כל הסמכה לכך, המשיבה 1 אוסרת על הפעלת הרכבת בשבת – בכלל ובמצב החירום הנוכחי בפרט. כפי שיפורט להלן, הדבר סותר את הוראות הדין.

3.ד הפגיעה בזכויות יסוד חוקתיות

44. היעדר שירותי רכבת בשבת פוגע בזכויות יסוד ובהן חופש התנועה, האוטונומיה של הפרט לקבוע את אורחות חייו, הזכות לשוויון ולכבוד והזכות לחופש מדת.

פגיעה בחופש התנועה

45. לכל אדם בישראל זכות לחופש תנועה. זכות זו הוכרה כזכות יסוד חוקתית הנגזרת מכבוד האדם וחירותו (בבג"ץ 5434/96 חורב ואח' נ שר התחבורה ואח' פ"ד נא(4) 1, 59, להלן: "פרשת חורב") וראו גם בבג"ץ 2481/93 יוסף דיין נ' מפקד מחוז ירושלים, פ"ד מח (2) 456 (472). כך נכתב על ידי בית משפט זה: "העיקרון החוקתי הנגזר מכבוד האדם – בדבר האוטונומיה של הרצון הפרטי ופיתוח אישיותו של כל פרט, טומן בחובו גם את חירותו של הפרט לנוע למחוז חפצו בלא הפרעה" (בג"ץ 6824/07 מנאע נ' רשות המסים, פ"ד סד(2), 479, פס' 40 (2010)).

46. הפסקת פעילות הרכבת בשבת פוגעת בצורה חריפה בזכות החוקתית הקנויה לאזרחי ותושבי מדינת ישראל לנוע בחופשיות ולהגיע למחוז חפצם במהלך השבת.

47. העותר לא קיבל מענה מהותי לפנייתו אולם יש להניח כי הסירוב להפעיל את הרכבת בשבת מתבסס על שיקולי סטטוס קוו ומניעת פגיעה ברגשות דת. ואולם, הזכות לחופש תנועה בישראל שהינה זכות חוקתית אינה עומדת בשורה אחת עם הזכות למניעת פגיעה ברגשות הדת. לעניין זה יפים הדברים שנאמרו בפרשת חורב:

”... בכל הנוגע לחופש התנועה בשבת, כבר ראינו כי זו זכות חוקתית. ... מהו האפיון של האינטרס הפוגע בזכות זו? אינטרס זה אינו במעמד של זכות אדם. כפי שראינו, נסיעה בשבת הפוגעת ברגשות הדת ובאורח החיים הדתי אינה מהווה פגיעה בחופש הדת של שומרי המצוות. אין לנו אפוא עניין בהתנגשות (אופקית) בין שתי זכויות אדם נוגדות.” (ההדגשה אינה במקור) (פרשת חורב, עמ' 60)

48. עוד צוין בפרשת חורב:

”פגיעה ברגשות דתיים ובאורח חיים דתי, כשלעצמה, אינה מאפשרת, בחברה דמוקרטית, פלורליסטית וסובלנית, לפגוע בחופש התנועה. פגיעה בחופש התנועה אפשרית אך ורק כאשר הפגיעה ברגשות הדת ובאורח החיים הדתי היא קשה, חמורה ורצינית...” (פרשת חורב, עמ' 50)

49. יוער כי בכל הנוגע לרכבות, הואיל והמדובר ברכבות הנוסעות בין תחנות אשר אינן מצויות בלבן של שכונות מגורים, לא יכולה לעלות טענה של פגיעה קשה וחמורה ברגשות דת. נחזור ונדגיש כי אין העותרים מבקשים כי רכבת ישראל תופעל בשבת במתכונת זהה לזו הקיימת בימי חול אלא באופן המותאם ליום המנוחה השבועי שבועדי שבועדי אינן בו לעלות כדי פגיעה קשה וחמורה ברגשות הדת של המתנגדים להפעלת הרכבת בשבת.

פגיעה בשוויון

50. כידוע, עקרון השוויון הינו עקרון מנחה בכל פעולה מנהלית:

”השוויון הוא ערך יסוד לכל חברה דמוקרטית... השוויון שומר על השלטון מפני השרירות. אכן, אין לך גורם הרסני יותר לחברה מאשר תחושת בניה ובנותיה, כי נוהגים בהם איפה ואיפה. תחושת חוסר השוויון היא מהקשה שבתחושות. היא פוגעת בכוחות המאחדים את החברה. היא פוגעת בזכותו העצמית של האדם”

בג"ץ 953/87 פורז נ' ראש עיריית תל-אביב-יפו, פ"ד מב(2) 309, 332

51. אי הפעלת הרכבת בשבת גורמת לפגיעה קשה באנשים ממעמד סוציו אקונומי נמוך, בבעלי מוגבלויות, בנשים, בבני נוער, בחיילים ובקשישים. קבוצות אלו הן הצרכניות העיקריות של התחבורה הציבורית בישראל.

52. המצב הנוכחי, שבו אין תחבורה ציבורית בשבת, גורם לפגיעה בשוויון ולהפליה פסולה הן כלפי מי שבשל עקירתם ממקום מגוריהם והפגיעה הקשה שחוו בשל המלחמה אינם יכולים להתנייד ברכב פרטי, הן כלפי מי שאין ידם משגת לרכוש רכב פרטי או לנסוע במוניות, והן כלפי מי שבשל מגבלה אינם יכולים לנהוג.

הפליה כלפי אוכלוסיות מוחלשות

53. אי הפעלת הרכבת בשבת מהווה הפליה פסולה כלפי אוכלוסיות מוחלשות ובהן –

- מפונים שנאלצו לעזוב את בתיהם בשל מצב המלחמה – חלקם איבדו את רכביהם שנשרפו במתקפת הטרור הרצחנית ורבים איבדו את בתיהם ואת רכושם.
- חיילים וחיילות שאין ביכולתם להתנייד ברכב פרטי.
- כל מי שידו אינה משגת להחזיק ברשותו רכב או לנסוע במונית.

במהלך השבת, קבוצות אלה כלואות בביתן ללא יכולת להתנייד ולהגיע למחוז חפצן.

54. הבדלים בדפוסי השימוש והנגישות לתחבורה, הם מביטויי חוסר השוויון בחברה. בהפעלת הרכבת בשבת יש כדי לתרום לקידום השוויון. התעלמות משיקול זה, עלולה להנציח ואף להגביר את חוסר השוויון.

55. בדו"ח הוועדה לשינוי כלכלי חברתי מאוקטובר 2011 (להלן: "דו"ח טרכטנברג"), בו יוחד פרק לנושא התחבורה הציבורית, נכללה התייחסות לפגיעה הנגרמת לשכבות החלשות עקב היעדר תחבורה ציבורית ראויה:

"עבור פלחי אוכלוסייה מסוימים אין כיום רמת ניידות בסיסית המובטחת באמצעות שירותי התחבורה הציבורית. לעשירונים הנמוכים, שבהם רמת המינוע נמוכה משמעותית משאר האוכלוסייה, יש תלות במערך התחבורה הציבורית. עבורם למגבלות הכיסוי של התחבורה הציבורית הן ברמה הגיאוגרפית והן ברמת שעות הפעילות משמעות רבה; זאת משום שמגבלות אלו משפיעות, בין היתר, על אפשרויות התעסוקה, על הנגישות לשירותים חברתיים ואף על היכולת לממש פנאי."

ובהמשך הדברים:

"בנוסף לאמור לתחבורה הציבורית תפקיד חברתי חשוב בהבטחת יכולת הניידות גם לאלו שידם אינה משגת ואשר אינם יכולים להתבסס על הרכב הפרטי. משמעותה של רמת התחבורה הציבורית לאזרחים אלו רבה ביותר,

שכן היא קובעת את נגישותם למקומות תעסוקה, לשירותים ציבוריים ולאתרי פנאי".¹

[י"ג] העתק מהחלק הרלוונטי מדו"ח טרכטנברג מצ"ב ומסומן כנספח י"ג.

56. כך גם נכתב בהקשר זה בדו"ח ביקורת מיוחד של מבקר המדינה ממרץ 2019 בנושא "משבר התחבורה הציבורית" (להלן: "דו"ח המבקר")²:

"שוויוניות והגברת הנגישות: התחבורה הציבורית היא האמצעי העיקרי שמסוגל להנגיש את מקומות עבודה, השירותים הציבוריים, אתרי הפנאי והמסחר וכו' לכלל האוכלוסייה. הדברים אמורים בעיקר בבעלי הכנסה נמוכה, בילדים, בקשישים, בתושבי הפריפריה ובתושבים שאין ברשותם רכב לשימוש יום-יומי. מעבר לתחבורה ציבורית עשוי להפחית גם הוצאות של כלל המשק ולתרום לצמצום פערים חברתיים."

[י"ד] העתק מהחלק הרלוונטי מדו"ח המבקר מצ"ב ומסומן כנספח י"ד.

57. אף בדו"ח בנק ישראל לשנת 2017³ (בעמ' 57) צוין כי הפרטים שמשתמשים בתחבורה הציבורית כדי להגיע למקום העבודה נוטים להשתייך לרמה סוציו אקונומית נמוכה.

[ט"ו] העתק מהחלק הרלוונטי מדו"ח בנק ישראל מצ"ב ומסומן כנספח ט"ו.

58. ודוק, עבור אוכלוסייה מוחלשת, שאין ברשותה רכב פרטי, אי הפעלת הרכבת בשבת מגבילה את היכולת לבלות את שעות הפנאי, לבקר משפחה, להגיע לבתי חולים, למחנות צבא, ולמקומות חינויים אחרים. כך, המשתייכים לאוכלוסייה זו הופכים שקופים – במובן זה שצרכיהם אינם נלקחים בחשבון.

פגיעה בשוויון ובזכות לנגישות עבור אנשים עם מוגבלות

59. הזכות לנגישות, הינה זכותו של אדם עם מוגבלות להשתתף באופן שוויוני בכל פעילות, ללא שיוצבו בפניו מכשולים פיסיים ומנטאליים. הזכות לנגישות הינה תנאי להבטחת זכויות אחרות של אנשים עם מוגבלויות והיא מבטיחה כי אנשים עם מוגבלויות יוכלו להשתתף באופן מלא ופעיל בחיים החברתיים.

¹ דו"ח הוועדה לשינוי כלכלי חברתי, עמ' 148-149 (אוקטובר 2011).

² <https://www.mevaker.gov.il/sites/DigitalLibrary/Pages/Publications/127.aspx>

³ <https://www.boi.org.il/media/h3mf3jqa/page1.pdf>

60. מדינת ישראל אשררה בשנת 2012 את אמנת האו"ם בדבר זכויותיהם של אנשים עם מוגבלויות (להלן: "האמנה"), הקובעת בסעיף 20 את הזכות לניידות אישית - הזכות הקובעת את יכולת ההשתלבות של אנשים עם מוגבלויות בחברה ויכולתם לחיות חיים של כבוד ועצמאות. בין היתר, מחויבות המדינות החתומות על האמנה להקל על הניידות האישית של אנשים עם מוגבלות, כך שיכולו לנוע ממקום למקום **בזמן ובאופן שיבחרו**, במחיר סביר.

61. הזכות לנגישות אף עוגנה בשיטת המשפט הישראלית באמצעות חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות התשנ"ח-1998, אשר הניח את התשתית להבטחת שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלויות ולאי הפלייתם בתחומי חיים כמו: תעסוקה, נגישות לשירותים ולמבנים, נגישות לתחבורה הציבורית ועוד. פרק ה' בחוק דן בהנגשת תחבורה ציבורית לבעלי מוגבלויות וקובע בסעיף 19 כי **"אדם עם מוגבלות זכאי לשירותי תחבורה ציבורית נגישים ומתאימים לשימוש, בתדירות סבירה"**.

62. ברי, כי העדר מוחלט של שירותי רכבת לאורך השבת - פרק זמן של 24 שעות - בוודאי שאינו עולה בקנה אחד עם החובה הקבועה בסעיף 19 לחוק ואף לא עם מחויבותיה של ישראל הקבועות בסעיף 20 לאמנה.

63. חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות אף קובע כי כל מקום ציבורי וכל שירות ציבורי צריכים להיות נגישים לאנשים עם כל סוגי המוגבלויות. נגישות מוגדרת בחוק כאפשרות הגעה למקום, תנועה והתמצאות בו, שימוש והנאה משירות, קבלת מידע הניתן או המופק במסגרת המקום או השירות או בקשר אליהם, שימוש במתקנים והשתתפות בפעילויות המתקיימות בהם, והכל באופן שוויוני, מכובד, עצמאי ובטיחותי.

64. על המדינה חלה חובה פוזיטיבית להנגיש את המרחב הציבורי ולהעמיד לרשות אנשים עם מוגבלות אפשרויות למימוש זכויותיהם. אחת הזכויות החשובות היא הזכות להתנייד, וחופש התנועה. בהקשר של תחבורה ציבורית בשבת, עבור אנשים בעלי מוגבלויות תחבורה ציבורית אינה עוד אופציה להתנייד, אלא במקרים רבים האופציה היחידה המאפשרת להם נגישות, עצמאות והשתתפות בחיים במרחב הציבורי.

65. **מרגע ששירותי רכבת ישראל מושבתים כליל בשבת, מקומות ציבוריים הופכים להיות לא נגישים עבורם במהלך כל השבת. בכך מפרה המשיבה 1 חובתה לאפשר לבעלי מוגבלויות ניידות ונגישות לשירותים ציבוריים.**

הזכות לכבוד ופגיעה באוטונומיה

66. חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו קבע את הזכות לכבוד כזכות חוקתית. בית המשפט פסק כי:

"הזכות לכבוד האדם, במובנה המהותי, היא אגד של זכויות ששמירתן נדרשת כדי לקיים את הכבוד. אלה אותן זכויות שבהיעדרן אין ממש בהיות האדם יצור חופשי, באשר ניטל כוחו לפתח את גופו ואת רוחו על פי רצונו, בתוך החברה שבה הוא חי... בה במידה, במגוון ההיבטים האנושיים

שעליהם משתרע כבוד האדם נכלל גם ההיבט ה"חברתי", שעניינו רמת הקיום שלה זכאי האדם. אכן, **זכותו של אדם לכבוד היא גם הזכות לכך שיהיו לו תנאי חיים המאפשרים קיום שבו יממש את חירותו כבן אנוש...** [ההדגשה הוספה]

בג"צ 366/03 **עמותת מחויבות לשלום וצדק חברתי נ' שר האוצר**, פ"ד ס(3) 481, 464.

67. הפסיקה הכירה גם בזכות הפרט לאוטונומיה כזכות הכרוכה בכבוד האדם וכזכותו של אדם לחופש בחירה, וחירות הרצון הפרטי לעצב את אורחות חייו האוטונומיה של הפרט:

"במרכזו של כבוד האדם מונחת קדושת חייו וחירותו. ביסוד כבוד האדם עומדים האוטונומיה של הרצון הפרטי, חופש הבחירה וחופש הפעולה של האדם כיצור חופשי.

בג"ץ 6427/02 **התנועה לאיכות השלטון נ' הכנסת**, בפסקאות 35 לפסק דינו של הנשיא דאז ברק

"זכויות הפרט, המנויות בחוקי היסוד שלנו, הן מביטוי המשפטיים הבולטים של העיקרון השורשי, הרואה באדם ישות אוטונומית בעלת כושר בחירה ורצון עצמאי... עקרון האוטונומיה מיוסד על ההכרה בקיומה של יכולת בחירה חופשית, בכושרו של אדם לטוות את סיפור חייו על-פי השקפותיו ואמונתו, בכוחו להכריע בין חלופות על-פי העדפותיו, ובאפשרותו להביא הכרעה זו לכלל מימוש...

שם, בע"מ 137-140 לפס"ד של השופט א' א' לוי.

68. דברים אלה יפים אף לענייננו - יש לאפשר לכל אדם לעצב את השבת כראות עיניו - לבקר קרובי משפחה וחברים או לבלות באתרי פנאי ובילוי - וזאת מכוח זכותו של אדם לכבוד אשר בבסיסה האוטונומיה של הרצון הפרטי הרואה באדם ישות אוטונומית בעלת כושר בחירה ורצון עצמאי.

69. דברים אלה נכונים שבעתיים כאשר מדובר על האופן שבו מפונים מיישובי העוטף יכולים לעצב את יום השבת - לאחר שחוו סבל כה מחריד, מן הראוי לאפשר להם נגישות לביקורים של משפחה, חברים ומכרים, כדי לסייע להם להתמודד עם הנסיבות הקשות.

70. ליום השבת תכלית לאומית אך גם תכלית סוציאלית והפרט רשאי לעצב יום זה כרצונו. על תכלית זו עמדה השופטת פרוקצ'יה (כתוארה אז) בבג"ץ 5026/04 **דיזיין 22 - שארק דלוקס רהיטים בע"מ נ' ראש ענף היתרי עבודה בשבת, אגף הפיקוח משרד העבודה והרווחה**:

"המטרה הסוציאלית עיקרה בכך שביום המנוחה השבועי יוכל אדם להינפש לרווחתו הגופנית והנפשית. יום המנוחה נועד לאפשר לאדם לבלות

בחקי משפחתו ובחברת ידידים; הוא נועד להותיר זמן פנוי לפעילויות שונות הקרובות ללבו של האדם, ובהן השתלבות בחיי תרבות ורוח ועיצוב תרבות הפנאי לפי רוחו וטעמו... לאפשר לאדם לממש באורח מידתי את הפן הסוציאלי של השבת על פי טעמו ועל פי מידותיו ולתת בכך ביטוי למנהגים, לסגנונות החיים ולשלל התרבויות בחברה הרב רבדית הישראלית. סמכות מתן ההיתרים לעבודה בשבת נועדה, בין היתר, לקדם צרכים חיוניים של מגוון קבוצות האוכלוסייה כדי לאפשר להן לעצב את יום השבת שלהן כיום מנוחה על פי נטיות לבן.

פגיעה בחופש מדת

71. כידוע, חופש הדת מקפל בתוכו גם את הזכות לחופש מדת. (פרשת חורב, בע"מ 93). מעיקרון זה נגזר כי אין כופים - לא במישרין ולא בעקיפין - מצוות דת על מי שאינם שומרי מצוות, ואינם מעוניינים לקיים את מצוות הדת.

"אכן, בעיניי, חופש מדת אף הוא היבט של כבוד האדם. הנה-כי-כן, כנגד חופש הדת של האחד עומד החופש של השני לפעול על-פי האוטונומיה של הרצון הפרטי. זהו החופש של הפרט שלא לראות עצמו מחויב באיסור דתי שהוא אינו מאמין בו."

בג"ץ 6024/97 שביט נ' חברה קדישא גחש"א ראשל"צ, פ"ד נג(3) 600, 650

"ההתחשבות בשיקולי הדת ובאורח החיים הדתי אסורה היא, אם הפעלת הסמכות נועדה לכפות על אדם את מצוות הדת. ההתחשבות בשיקולי הדת ובאורח החיים הדתי מותרת היא, אם היא נועדה לתת ביטוי לצורכי הדת של האדם... אכן, כפייה דתית נוגדת את הזכות לחופש הדת ואת כבוד האדם. התחשבות בצורכי הדת תואמת את חופש הדת ואת כבוד האדם."

פרשת חורב, ע"מ 36

72. בהקשר זה נהוגה ההבחנה בין רשות היחיד ורשות הרבים. לאדם יש חופש לממש את דתו בביתו, אך ברשות הרבים אין הוא יכול לכפות את מצוות דתו על הזולת:

"האינטרס שקנו שומרי מצוות משקלו הוא רב־עד־מכריע בביתם פנימה, וכל עוד מבקשים הם דבר לעצמם; ככל שירחקו מביתם ויקרבו אל רשות הרבים - או אל רשות היחיד של הזולת - או ככל שיבקשו לשלול דבר מן הזולת, כן ייחלש כוחו של אותו אינטרס, והרי כנגדו יעמדו אינטרסים של הזולת, ברשות הרבים או ברשות היחיד שלו."

בגץ 3872/93 מישראל בע"מ נ' ראש הממשלה ושר הדתות, מר יצחק רבין, פ"ד מז(5) 485, 508.

73. כך גם בענייננו - כאשר מדובר על רשות הרבים אין לכפות קיום אורחות חיים דתיים וכפי שלא מצופה מכלל אזרחי מדינת ישראל לשמור את השבת כך לא ניתן לאסור באופן גורף נסיעה ברכבת בשבת.

אי עמידה בתנאי פסקת ההגבלה

74. סעיף 10 לחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו קובע אמנם הוראת שמירת דינים, אולם, בבג"ץ אליס מילר עמדה השופטת דורנר על כך שיש לבחון פעולות מנהליות העומדות בניגוד לחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו, לאור פסקת ההגבלה, גם אם הן נעשות מכוח סמכות שמקורה בתחיקה שקדמה לחוק היסוד:

"אכן, פיסקת ההגבלה חלה רק על סמכויות שיסודן בחוקים שהתקבלו לאחר חקיקת חוק היסוד. ואולם ראוי הוא, מכוח היקש, להחיל את עיקריה לעניין חובתן של רשויות השלטון מכוח סעיף 11 לחוק היסוד, החלה אף על סמכויות שיסודן בדינים שקדמו לחוק היסוד."

בג"ץ 4541/94 מילר נ' שר הבטחון, פ"ד מט(4) 94, 135.

75. פסקת ההגבלה מונה ארבעה תנאים, שרק בהתקיימם המצטבר ניתן להצדיק את הפגיעה בזכות החוקתית לכבוד ולשוויון: (א) על הפגיעה להיעשות בחוק או לפי חוק ומכוח הסמכה מפורשת בו; (ב) החוק הפוגע חייב להלום את ערכיה של מדינת ישראל; (ג) החוק הפוגע נועד לתכלית ראויה; (ד) החוק פוגע בזכות האדם במידה שאינה עולה על הנדרש.

העדר הסמכה בחוק

76. כידוע, "זכות יסוד אינה ניתנת לשלילה או להגבלה אלא על-פי דבר חקיקה מפורש של המחוקק הראשי... הסמכה לעניין זה משמעותה "הסמכה מפורשת"... כאשר מדובר על נושאים, שעניינם הגבלתן של חירויות היסוד, אין מחוקק המשנה מוסמך לפעול... בתחום האמור, אלא אם הוקנתה לו על-ידי המחוקק הראשי סמכות ברורה, גלויה ומפורשת לטפל בסוגיה האמורה בדרך ההגבלה או האיסור..." (בג"ץ 337/81 מיטרני נ' שר התחבורה, פ"ד לז(3) 337, 358, 359).

77. מטרתה של הוראה זו כפולה:

"ראשית, לאפשר למחוקק הראשי להסמיך את מחוקק המשנה לפגוע בזכויות אדם הקבועות בחוק-היסוד; שנית, להגביל אפשרות זו אך למקרה בו ההוראה בחקיקה הראשית היא מפורשת" (א' ברק, פרשנות במשפט, כרך שלישי, בע' 500).

78. בענייננו, פקודת מסילות הברזל והתקנות שהותקנו מכוחה אינן כוללות כל הסמכה לפגיעה בזכויות היסוד הנפגעות עקב הפסקת פעילות הרכבת בשבת.

79. ודוק, אי התקיימותו של התנאי הראשון הקבוע בפסקת ההגבלה מייתר את המשך הדיון בהתקיימות יתר התנאים שממילא אינם מתקיימים גם הם. למעלה מהדרוש נדון גם ביתר התנאים שאינם מתמלאים

החוק הפוגע נועד לתכלית ראויה

80. כידוע, תכלית היא ראויה אם "היא נועדה להגשים מטרות חברתיות העולות בקנה אחד עם ערכיה של המדינה בכלל, והמגלות רגישות למקומן של זכויות האדם במערך החברתי הכולל" (בג"ץ 7052/03 **עדאלה נ' שר הפנים**, פסקה 62 לפסק דינו של הנשיא; פרשת **התנועה לאיכות השלטון**, פסקה 50 לפסק דינו של הנשיא דאז; בג"ץ 1030/99 **אורון נ' יו"ר הכנסת**, פ"ד נו(3) 640, 663). אולם בכך לא די. כדי שתכלית תהיה ראויה עליה גם להיות מוצדקת ביחס לזכות בה היא פוגעת.

81. אכן, לא כל הזכויות שוות במעמדן ובחשיבותן. ככל שפוגעים בזכות שהיא חשובה יותר, כך נדרשת הצדקה חזקה יותר לפגיעה. בעניין **לוי** נקבע:

"לא כל תכלית ראויה עשויה להצדיק פגיעה בזכויות יסוד. ייתכן כי הפגיעה בזכויות יסוד חשובות במיוחד תהא מוצדקת רק אם הצורך החברתי שהפגיעה נועדה להגשים הוא חיוני במיוחד. מידת חשיבות הצורך הנדרשת על מנת להצדיק פגיעה, עשויה להשתנות לפי מהותה של הזכות הנפגעת. בעניין זה נקטנו מספר פעמים – בלא להכריע בדבר – באמת מידה מחמירה. על פיה, התכלית היא ראויה אם היא נועדה להגשים 'מטרה חיונית, או צורך חברתי לוחץ, או עניין חברתי מהותי'" (בג"ץ 6893/05 **לוי נ' ממשלת ישראל**, פ"ד נט(2) 876, 890).

82. בענייננו, ברור כי העדר הפעלת רכבת בשבת מביא לפגיעה אנושה בזכויות יסוד חוקתיות. ניתן לקבוע אפוא, כי רק צורך חברתי לוחץ או עניין חברתי מהותי, יוכלו להצדיק פגיעה שכזו. צורך חברתי שכזה לא קיים שכן אין ברגשות דת כדי להצדיק השבתה מוחלטת של הרכבת בשבת.

83. נדגיש כי מכל מקום עניין זה רובץ לפתחה של המשיבה 1, שכן משעה שנפגעה הזכות, על הפוגע הנטל להראות כי פגיעה זו מקיימת את דרישת התכלית הראויה (ע"א 6821/93 **בנק המזרחי המאוחד בע"מ נ' מגדל כפר שיתופי**, פ"ד מט(4) 221, 348, 428-429, 458-459, 570, 579; בג"ץ 6055/95 **צמח נ' שר הביטחון**, פ"ד נג(5) 241, 267-268; פרשת **התנועה לאיכות השלטון**, פסקה 22 לפסק דינו של הנשיא דאז ברק).

החוק פוגע בזכות האדם במידה שאינה עולה על הנדרש

84. כידוע, הדרישה כי הפגיעה תהיה מידתית מקפלת בתוכה שלושה מבחני משנה: הראשון, מבחן ההתאמה, לפיו נדרש קשר רציונלי בין התכלית הראויה לבין אותו הסדר שנקבע להגשמתה. כלומר, נדרש כי האמצעי שנבחר יוביל באופן רציונלי להגשמת המטרה. השני, מבחן האמצעי שפגיעתו פחותה. לפי מבחן זה, האמצעי שנבחר להגשמת המטרה צריך לפגוע בזכות האדם במידה הפחותה ביותר. השלישי, מבחן המידתיות במובן הצר. לפי מבחן זה על האמצעי שנבחר להגשים את המטרה לקיים יחס ראוי בין האמצעי למטרה. מבחן משנה זה בוחן את התועלת שתצמח לציבור מן ההסדר, לעומת הפגיעה בזכותו החוקתית של הפרט כתוצאה מהפעלת האמצעי שנבחר (בג"ץ 5026/04 דיזיין 22 שארק דלוקס רהיטים בע"מ נ' רע"ן היתרי עבודה בשבת) (פסקה 25 לפסק דינו של הנשיא דאז ברק). נבחן מבחנים אלה כסדרם.

85. מבחן הקשר הרציונלי: קשר רציונלי בין המטרה אשר המשיבה 1 מבקשת להשיג – מניעת פגיעה ברגשות דת, לבין האמצעי הננקט על ידה לשם כך - אי הפעלת הרכבת בשבת באופן גורף, מתקיים באופן רופף ביותר שכן ממילא רכבות אינן נוסעות בין תחנות המצויות בלבן של שכונות מגורים ומשכך גם אם תפעל רכבת ישראל בשבת באופן המותאם ליום המנוחה לא יהיה בכך כדי לפגוע פגיעה ברגשות דת.

86. מבחן האמצעי שפגיעתו פחותה: המשיבה 1 אף לא עמדה במבחן השני שכן לא בחרה באמצעי שפגיעתו פחותה. המשיבה 1 יכולה הייתה להחליט להפעיל את רכבת ישראל באופן מותאם ליום המנוחה. חלף זאת, בחרה המשיבה 1 באמצעי שפגיעתו היא החריפה הגורפת והחזקה ביותר - הפסקה מוחלטת של פעילות הרכבת בשבת.

87. מבחן היחס: באשר ליחס בין מידת הפגיעה למידת התועלת החברתית הרי שיחס זה אינו ראוי כלל ועיקר. נשאלת השאלה מהי התועלת החברתית הצומחת מכך שאזרחי ישראל ובראשם חיילים המבקשים להתנייד לביתם לצורך חופשה קצרה ואלו שפוננו מבתיים לאור המלחמה ושאינן ברשותם כלי רכב, מנועים מלבקר בני משפחה וחברים, לבקר חולים בבתי חולים ולהגיע למקומות בילוי ופנאי.

88. ודוק, אף לא אחד משלושת מבחני המידתיות מתקיים במקרה זה. מכאן, שהאיסור הגורף על הפעלת רכבת בשבת עולה כדי פגיעה שאינה מידתית בזכויות יסוד חוקתיות.

89. מכאן, שהפגיעה הנגרמת מהפסקת פעילות הרכבת בשבת בזכויות היסוד החוקתיות המוגנות מכוח חוק יסוד כבוד האדם וחירותו, אינה עומדת בתנאי פסקת ההגבלה ומשכך אינה כדין.

4.ד הפסקת פעילות הרכבת בשבת נעשית בהעדר סמכות, על יסוד שיקולים זרים, ונגועה בחוסר מידתיות ושרירותיות

90. די בפגיעה החמורה בזכויות יסוד חוקתיות המתבצעת בניגוד לדין לאור אי התקיימות תנאי פסקת ההגבלה כפי שפורט לעיל, כדי להורות למשיבה 1 להפעיל את הרכבת בשבת. עם זאת, ולמעלה מן הנדרש נוסף ונעמוד אף על הליקויים המנהליים בהם נגועה התנהלות המשיבה 1 בכל הנוגע לאכיפת האיסור על נסיעת הרכבת בשבת – פעולה המבוצעת בחוסר סמכות, נסמכת על שיקולים זרים, ונגועה בחוסר מידתיות ושרירותיות, ואף משכך יש להורות למשיבה 1 להפעיל את הרכבת בשבת.

חוסר סמכות

91. עיקרון חוקיות המינהל נמצא ביסודו של המשפט המנהלי, והוא מחייב את הרשות לפעול אך ורק במסגרת הסמכות שהקנה לה החוק (בג"ץ 4422/92 עפרן נ' מינהל מקרקעי ישראל, פ"ד מז(3) 853, 957 (להלן: "עניין עפרן")).

92. כפי שצוין לעיל, במקרה זה, המשיבה 1 נעדרת כל סמכות חוקית לקיים פרקטיקה של הפסקת פעילות הרכבת בשבת. הסמכה כאמור אינה קבועה בפקודת מסילות הברזל ו/או בתקנות שהותקנו מכוחה. משכך, האיסור על הפעלת רכבת בשבת הנאכף מזה שנים ואשר הוחלט עליו שוב ביום 9.11.23, מבוצע על ידי המשיבה 1 בחוסר סמכות.

שיקולים זרים

93. כמי שפועלת כנאמן הציבור מחויבת המשיבה 1 עת היא מפעילה את סמכויותיה, לפעול בהגינות ביושר וללא שרירות (בג"ץ 840/79 מרכז הקבלנים והבונים בישראל נ' ממשלת ישראל, פ"ד לד(3) 729, 745-746; בג"ץ 1635/90 ז'רז'בסקי נ' ראש הממשלה, פ"ד מה(1) 749, 841; עניין עפרן, ע"מ 860) ומשיקולים ענייניים - ללא שיקולים זרים ולטובת הציבור (בג"ץ 1/88, 953/87 פורז נ' ראש עיריית תל אביב-יפו, פ"ד מב(2) 309, 324 וכן בג"ץ 8948/22 אילן שיינפלד נ' הכנסת, ס' 4 לפסק דינה של כב' השופטת ברון (נבו 18.01.2023)).

94. כך נכתב בעניין עפרן: "רשות מינהלית מוגבלת בהפעלת שיקול דעתה על-ידי ההלכות הכלליות של המשפט המינהלי. עליה לפעול במסגרת סמכותה החוקית; עליה לשקול את כל השיקולים הרלוואנטיים להשגת תכלית החוק ולהימנע מלשקול שיקולים זרים; עליה להפעיל את שיקול-דעתה בשוויוניות ולהימנע מהפליה; עליה לנהוג בהגינות וביושר...".

95. במקרה זה, חרף שיקולים ענייניים כבדי משקל (שיפורטו להלן במסגרת הפרק על חוסר מידתיות מינהלי) אשר יש בהם בבירור כדי להטות את הכף לטובת קבלת החלטה על הפעלת הרכבת בשבת, בחרה המשיבה 1 לאכוף מדיניות של הפסקת פעולת הרכבת בשבת וזאת בשם שימור הסטטוס קוו המהווה שיקול לא ענייני זר ופסול שאסור היה למשיבה 1 לשקול שכן אינו שיקול רלוואנטי להשגת תכלית פקודת מסילות הברזל: מתן מענה ראוי לצרכים תחבורתיים. כפי שצוין במסגרת החלק העובדתי (ראו בסעיף 29 לעיל) המשיבה 1 הבהירה

במספר הזדמנויות כי היא מחויבת לשמירה על הסטטוס קוו בכל הנוגע לפעילות תחבורה ציבורית בשבת. כך, נראה כי גם הודעת משרד התחבורה מיום 9.11.23 בדבר הפסקת פעילות התחבורה הציבורית בשבת התקבלה נוכח רצון המשיבה 1 לשמר את הסטטוס קוו וזאת על מנת להימנע מחיכוכים סביב הנושא אל מול סיעות הקואליציה החרדיות.

96. העובדה שהמשיבה 1 נסמכת על שיקולים זרים בהפסקת שירותי הרכבת בשבת מתחדדת ביתר שאת נוכח החלטת המשיבה 1 מיום 9.11.23 להפסיק את פעולת הרכבת בשבת אשר התקבלה על אף החרפת הצרכים התחבורתיים הנובעים ממצב המלחמה הנוכחי שהחל ביום 7.10.23 ונמשך עד כה.

97. ניסיונה של המשיבה 1 להיתלות בנימוק לפיו החלטתה מיום 9.11.23 בדבר הפסקת התחבורה הציבורית ובכללה הרכבת בשבת נסמכת על הבהרת משרד הביטחון כי אין עוד צורך בתחבורה ציבורית בשבת, נדון לכישלון, שכן נימוק זה הוכחש מכל וכל על ידי משרד הביטחון, ואף בניסיון זה יש כדי להבהיר ביתר שאת כי המשיבה 1 נסמכת על שיקולים זרים ופסולים בהפסקת שירותי הרכבת בשבת.

98. כל אלה יש בהם כדי להעיד כי אכיפת הפרקטיקה של הפסקת הרכבת בשבת ובתוך כך ההחלטה שהתקבלה ב-9.11.23 על ידי המשיבה 1 להפסיק את פעולת הרכבת בשבת – נסמכות על שיקולים זרים ופסולים שאסור היה למשיבה 1 לשקול.

חוסר מידתיות מנהלי

99. כך נכתב בפרשת בן עטייה ביחס לעילת המידתיות: "העילה בדבר מידתיות קובעת, כי החלטה שלטונית היא כדן רק אם האמצעי השלטוני אשר ננקט, לשם הגשמת התכלית השלטונית, הוא במידה הראויה, ולא מעבר לנדרש. עילת המידתיות מתרכזת אפוא ביחס שבין התכלית לבין האמצעים להגשמתה... היא בוחנת אם האמצעים שנקט השלטון לשם הגשמת התכלית הראויה עומדים ביחס ראוי למטרה שאותה מבקשים להגשים. עילת המידתיות קובעת כי האמצעים השלטוניים צריכים להתאים להגשמת המטרה, ולא מעבר למה שנדרש לשם הגשמתה של המטרה. עקרון המידתיות נועד להגן על הפרט מפני השלטון. הוא נועד למנוע פגיעה יתרה בחירותו של היחיד. הוא קובע כי האמצעי השלטוני צריך להיגזר בקפידה כדי להלום את הגשמתה של התכלית" (בג"ץ 3477/95 ישראל בן-עטייה נ' שר החינוך, התרבות והספורט, מט(5) 001 (1996)).

100. דרישת המידתיות מוטלת על כל רשות מרשויות השלטון, קרי, על כל רשות מינהלית ועל כל החלטה מינהלית (יצחק זמיר, **הסמכות המינהלית**, כרך ה - עילות הביקורת המשפטית (2020) ע"מ' 3881). בכלל זה היא מחייבת גם את המשיבה 1.

101. בפרשת עדאלה הבהיר בית המשפט כי "ביסוד המידתיות מונחת התפישה כי 'המטרה אינה מקדשת את האמצעים': (בג"ץ 8267/05 עדאלה-המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל נ' שר הביטחון, פ"ד סב(1) 1,36 (2006)). דברים אלה יפים אף לענייננו.

102. כפי שפורט לעיל הפסקת פעילות הרכבת בשבת היא פרקטיקה הפוגעת פגיעה עמוקה בזכויות יסוד חוקתיות - מימוש עקרונות היסוד של כבוד ושוויון, חופש התנועה והחופש מדת - חייב היה להביא להפנמה של הצורך הבסיסי והחיוני לספק מענה לחלקים נרחבים מהציבור המבקשים לעשות שימוש ברכבת גם בסופי שבוע – בכלל, ובמצב החירום הנוכחי בפרט. אלא שהמשיבה 1 עושה את ההיפך הגמור עת היא ממשיכה לאכוף את האיסור על הפעלת הרכבת בשבת תוך שהיא מעמיקה עוד ועוד את הפגיעה הקשה הנגרמת עקב כך בזכויות יסוד חוקתיות.

103. כמו כן להפסקת פעילות הרכבת בשבת המשתלבת עם העדר כמעט מוחלט של תחבורה ציבורית בשבת, השלכות רוחב שליליות וקשות ביותר, בכללן:

- א. עלייה ניכרת בעומס בכבישים;
- ב. פגיעה באיכות הסביבה ובאיכות החיים;
- ג. פגיעה בכלכלה הישראלית;

עלייה ניכרת בעומס בכבישים

104. במשך השנים מדינת ישראל ביכרה את ההשקעה בתשתיות לכלי רכב פרטיים, באופן שהגדיל את התמריצים לשימוש בכלי רכב פרטיים והביא לפיחות במעמדה של התחבורה הציבורית. כתוצאה מכך, מתחוללות בעשורים האחרונים שתי מגמות המגבירות את הצפיפות והדוחק בכבישי הארץ.

105. הראשונה היא עלייה במספר כלי הרכב על כבישי ישראל. מגמה זו נבחנת על ידי רמת המינוע - מספר כלי הרכב בישראל לאלף תושבים. כך, מנתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה עולה, כי רמת המינוע של כלי הרכב הפרטיים בישראל עלתה מאוד בשלושים השנים האחרונות:

- בשנת 1990 על כל 1,000 תושבים מספר כלי הרכב היה 167.
- בשנת 2000 על כל 1,000 תושבים מספר כלי הרכב עלה ל-220.
- בשנת 2020 על כל 1,000 תושבים האמיר מספר כלי הרכב ל 397.⁴

106. בשנת 2015 היו רשומים במדינת ישראל 2,583,175 כלי רכב פרטיים⁵, תוך חמש שנים עלה מספר כלי הרכב הפרטיים בכ- 600,000 כלי רכב כך שבשנת 2020 היו רשומים במדינת ישראל

---

⁴ <https://www.cbs.gov.il/he/mediarelease/pages/2021/%D7%A8%D7%9B%D7%9C%D7%99-%D7%A8%D7%9B%D7%91-%D7%9E%D7%A0%D7%95%D7%A2%D7%99%D7%99%D7%9D-%D7%91%D7%99%D7%A9%D7%A8%D7%90%D7%9C-%D7%91%D7%A9%D7%A0%D7%AA-2020.aspx>

⁵ שם, לוח 2 – אחוז השינוי במספר כלי הרכב המנועיים, כל שנה לעומת קודמתה.

3,173,300 כלי רכב פרטיים.⁶ על פי אומדנים שונים, אם תימשך מגמה זו, הרי שבשנת 2050 יהיו בישראל 6-7.5 מיליון כלי רכב לערך.⁷

107. המגמה השנייה המשפיעה על הצפיפות והדוחק בכבישים היא עלייה ברמת הנסועה בישראל - מונח המתייחס למספר הקילומטרים שכלי רכב מנועי נסע בתקופה נתונה.

- בשנת 1990 נמדדו 18,668 מיליון ק"מ שניסעו בישראל.
- בשנת 2000 נמדדו 36,482 מיליון ק"מ שניסעו בישראל.
- בשנת 2022 נמדדו 65,900 מיליון ק"מ שניסעו בישראל.⁸

108. נתונים אלו מלמדים כי תוך פרק זמן של כשלושים ושתיים שנים מרחקי הנסועה בישראל גדלו במעל פי שלושה.

109. נתונים אלו, יחד עם העובדה כי שטחה של המדינה קטן יחסית, גורמים לצפיפות גבוהה של כלי רכב אף בהשוואה לעולם המערבי (דו"ח המבקר, ע"מ 4).

110. בתגובה למגמות אלו, משקיעה ממשלת ישראל בעשורים האחרונים מאמצים ניכרים במטרה לייעל את התחבורה הציבורית ולעודד את השימוש בה על פני כלי רכב פרטיים. זאת, מתוך הבנה כי הכבישים הופכים לצפופים ומתוך הכרה ביתרונות התחבורה הציבורית על פני השימוש בכלי רכב פרטיים - הן מבחינת הפחתת הגודש בכבישים והחיסכון האדיר למשק והן מבחינת צמצום זיהום האוויר ומניעת הפרוור, השמירה על השטחים הפתוחים ושיפור רמת הבטיחות בדרכים.

111. ואולם, חרף ההשקעה הניכרת בשיפור ובהנגשת התחבורה הציבורית,⁹ ישראל עודנה נמצאת בפיגור, ושיעור השימוש בתחבורה הציבורית במדינה עודנו נמוך משמעותית בהשוואה למקובל באירופה.¹⁰

112. מצב פרדוקסלי זה טמון בעובדה שבשל היעדר תחבורה ציבורית בשבת, תושבי המדינה עדיין תלויים ברכב פרטי. כך, הגם שאנשים רבים יכולים להגיע באמצע השבוע למחוז חפצם

---

⁶ ראו הי"ש 5 לעיל.

⁷ עדי סופר "יותר כבישים, יותר גודש: על מדיניות התקצוב של תשתיות תחבורה בישראל, 2012-2000", דו"ח מרכז אדוה, עמ' 10 (יוני 2013) adva.org/wp-content/uploads/2015/01/transport-20131.pdf.

⁸ הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה **השנתון הסטטיסטי לישראל 2022** לוח 19.12 – נסועה (קילומטריז) (פברואר 2023).

⁹ בדו"ח ה-OECD לשנת 2018 נכתב כי ממשלת ישראל פועלת לקידום התחבורה הציבורית בין היתר באמצעות הקצאה של כ-50% מההשקעות בתחבורה בענף התחבורה הציבורית כדי להגביר את השימוש בה על חשבון השימוש בכלי רכב פרטי.

¹⁰ משרד התחבורה **פיתוח התחבורה הציבורית: תכנית אסטרטגית**, עמ' 43; דו"ח **טרנסנברג**, עמ' 148 (אוקטובר 2011); המחלקה לפיקוח תקציבי ומרכז המחקר והמידע, **הכנסת התחבורה הציבורית בישראל – תמונת מצב ודרכים לעידודה**, עמ' 2 (19.10.2009).

באמצעות תחבורה ציבורית ובכלל זה ברכבת ישראל, הרי שבהעדרה בשבת, הם חייבים להחזיק ברשותם רכב פרטי (בהנחה שידם משגת) ואז עושים שימוש בו גם במהלך השבוע ולפיכך עושים שימוש פחות בתחבורה ציבורית.

פגיעה באיכות הסביבה ובאיכות החיים

113. כאמור, היעדר תחבורה ציבורית ראויה בשבת, ובכלל זה העדר מוחלט של שירותי הרכבת בשבת, מאלץ את הציבור לעשות שימוש בכלי רכב פרטיים בסופי שבוע ומביא לעליה בשימוש בכלי רכב פרטיים אף באמצע שבוע. מצב דברים זה מחמיר את זיהום האוויר ואת הפגיעה באיכות הסביבה - 80% מזיהום האוויר באזורים העירוניים בעולם נגרם כתוצאה משימוש בכלי רכב, בעיקר פרטיים, והוא מהווה את הבעיה הסביבתית החמורה ביותר במרכזי הערים כיום.¹¹

114. יתרה מכך, זיהום האוויר שמקורו בתחבורה, הוא מקור הזיהום המסוכן ביותר בישראל. הוא קשור לעלייה בשיעור התחלואה ולתמותה מוקדמת, בפרט של עוברים, תינוקות, ילדים וקשישים, ונלוות לו השלכות כלכליות עקיפות על המשק, המתבטאות באובדן ימי עבודה, בעלויות אשפוז ותרופות וכיוצ"ב.

115. ודוק, הפעלת רכבת ישראל בשבת תתרום להפחתה במספר כלי הרכב על כבישי ישראל ותקטין את הזיהום והפגיעה בסביבה.

פגיעה בכלכלת ישראל

116. התפיסה כי תחבורה ציבורית יעילה תורמת לצמיחה כלכלית היא תפיסה המושרשת היטב במשרד התחבורה. כך נאמר באתר המשרד :

"מערכת תחבורה ציבורית ענפה ויעילה הינה מרכיב הכרחי בפיתוח הניידות במדינה ומהווה מנוף לצמיחה כלכלית וחברתית של המשק."¹²

117. דו"ח הוועדה לבחינת הרפורמה בתחבורה הציבורית, אוקטובר 2007, (המכונה ועדת סדן), במינוי שר התחבורה, הציגה המלצותיה בשנת 2007 ועמדה על כך שהעצמת התחבורה הציבורית תגדיל את התוצר, התפוקה והפריון במשק, בין היתר על ידי קיצור זמני הנסיעה בין הערים והגדלת הנגישות של מקורות התעסוקה. בדו"ח הוועדה נכתב כי תחבורה ציבורית נרחבת ויעילה מאפשרת הסעת עובדים ממקום מגוריהם מחוץ לעיר אל מרכזי העסקים הראשיים בערים הגדולות דבר שיגדיל את מרכזי העסקים בערים וישפר את התשואה שלהם.¹³

---

¹¹ אתר אדם טבע ודין www.adamteva.org.il/?CategoryID=1194&ArticleID=1799

¹² מצגת הרשות לתחבורה ציבורית במשרד התחבורה והבטיחות בדרכים

http://transportation.org.il/sites/default/files/pirsum/myr_khn_0.pdf

¹³ משרד התחבורה והבטיחות בדרכים דו"ח הוועדה לבחינת הרפורמה בתחבורה הציבורית, עמ' 6-7 (2007)

http://media.mot.gov.il/PDF/HE_TRAFFIC_PUBLIC/ReformaBetahburaZiburit.pdf

118. בתוכנית אסטרטגית של משרד התחבורה משנת 2012, נאמר כך: "...מערכת התחבורה הציבורית משחקת תפקיד מרכזי בפיתוח הכלכלי-חברתי של המדינה והאטרקטיביות הגלובלית של המשק הישראלי להשקעות ותיירות".¹⁴

119. כך נכתב בדו"ח המבקר: "זה כשני עשורים מכירה הממשלה בכלל ומשרד התחבורה בפרט בכך שמערכת תח"צ ענפה ויעילה היא הדרך המיטבית לפתרון בעיות התחבורה במטרופולינים ומרכיב הכרחי בצמיחה של ענפי המשק. שורת הסכמה רחבה כי מכיוון שמערכת התחבורה הציבורית ממלאת תפקיד מרכזי בפיתוח הכלכלי-חברתי של המדינה, ללא פיתוח מסיבי של מערכות התח"צ – בעיות הנגישות, עומסי התנועה וזיהום האוויר במטרופולינים ילכו ויחמירו" (ע"מ 14).

120. כדי להצדיק פיתוח והעצמה של התחבורה הציבורית, ובכללה רכבת ישראל, והשקעת משאבים בפיתוחה על מנת לתרום למשק ולכלכלה כפי שהוצג לעיל, יש צורך בצמצום מספר הרכבים הפרטים על הכביש. תחבורה ציבורית צריכה להיות ברירת המחדל עבור תושבי ישראל, על מנת שיוותרו על נסיעה ברכב הפרטי ויביאו לצמצום הגודש בכבישים. דא עקא, בהעדר שירותי רכבת לאורך השבת, נוצר הצורך לרכוש רכב פרטי כדי להתנייד בשבת ומרגע שיש לאנשים רכב פרטי, ברירת המחדל היא שימוש בו ולא בתחבורה ציבורית.

121. תחבורה ציבורית יעילה תורמת למשק ומנגד, הגודש בכבישים, הפקקים וזמני נסיעה ארוכים יוצרים נזק כלכלי רחב היקף.

122. כך נכתב בתוכנית האסטרטגית של משרד התחבורה מדצמבר 2012: ¹⁵

- פיתוח מערכת התחבורה הציבורית בקצב הקיים, אינו מספיק... **הגודש בדרכים צפוי לגדול לכדי כשל כללי של רשת הכבישים העורקית במטרופולינים בשעת שיא בוקר.**
- כל נוסע ברכב צפוי לבזבז **מעל 60 דקות** נוספות בממוצע ביום בכבישים בגין הגודש.
- סך שעות אדם מבוזבזות בגודש בדרכים צפוי להגיע ל- **850 מיליון שעות בשנה.**
- אומדן הפסד התוצר בגין הפסד שעות אדם בגודש צפוי **לגדול לכ- 25 מיליארד ₪ לשנה.**
- **אורך הגודש בקטעי הדרכים המהירות בשעת שיא בוקר יוכפל בתוך 20 שנה.**
- **פיתוח מואץ של רשת מתע"ן מפותחת ורשת רכבות מהירה בין המטרופולינים יתמוך בצמיחה מהירה של כלכלת ישראל ופינוי של מקורות תקציביים להשקעות נוספות.**

¹⁴ משרד התחבורה פיתוח התחבורה הציבורית: תכנית אסטרטגית, עמ' 8 (דצמבר 2012) http://media.mot.gov.il/PDF/HE_TRAFFIC_PUBLIC/pituah-tahaz.pdf

¹⁵ משרד התחבורה פיתוח התחבורה הציבורית: תכנית אסטרטגית, עמ' 33 (דצמבר 2012) http://media.mot.gov.il/PDF/HE_TRAFFIC_PUBLIC/pituah-tahaz.pdf.

123. כך נכתב בדו"ח טרכטנברג :

"...מעבר משמעותי משימוש בתחבורה פרטית לשימוש בתחבורה ציבורית משמעו חיסכון מצטבר למשק של עשרות מיליארדי שקלים (הגדלת שיעור השימוש בתחבורה ציבורית באחוז אחד שווה ערך לחסכון של כ-400 מיליוני ₪ למשק בשנה)".¹⁶

124. מסוף שנות התשעים של המאה העשרים משרד התחבורה היה שותף בהכנת תכניות המתבססות על ניתוח מצב התחבורה במדינה לרבות תכנית פיתוח אסטרטגית לשנת 2040 של רכבת ישראל (שנת 2017) **כאשר בכלל מודגשת התרומה של תשתיות ומערכות תח"צ מפותחות ויעילות לפיתוח הכלכלי והחברתי במדינה** (דו"ח המבקר, ע"מ 15-14).

125. היעדר שירותי רכבת בשבת, כחלק ממערך התחברה הציבורית בישראל, מכביד אפוא על המשק, גורם להפסדים קשים, ופוגם בפיתוח הכלכלי של מדינת ישראל.

126. ודוק, נוכח הפגיעה הקשה בזכויות חוקתיות והשלכות הרוחב ההרסניות המתוארות לעיל הנגרמים מההפסקה המוחלטת של שירותי הרכבת בשבת, כאשר מנגד השיקול היחיד המצדיק החלטה כאמור נעוץ בהסדר הסטאטוס קוו – אין כל ספק כי מדובר בהחלטה שלא רק שאין בה כדי לשרת צרכים תחבורתיים חיוניים של הציבור הישראלי אלא שהיא אף עולה כדי אמצעי שפגיעתו היא חריפה ביותר בציבור הישראלי ושאינו ראוי הואיל והפגיעה הנגרמת ממנו עולה באופן מובהק על התועלת שהוא מביא. מכאן שהפסקת פעילות הרכבת בשבת עולה כדי התנהלות הלוקה בחוסר מידתיות מצד המשיבה 1.

שרירותיות

127. בפרשת לוגסי נקבע כי "שרירותיות היא: מעשה שנעשה על ידי רשות, מבלי לתת את הדעת לנתונים ולנימוקים שלפניה, תוך הסתמכות על כוחה השלטוני ותו לא. לא המירמה שולטת בכיפה במעשה השרירות אלא העדר התחשבות וחוסר תשומת לב" (בג"ץ 376/81 **לוגסי נ' שר התקשורת**, פ"ד לו(2) 460, 449 (1981)).

128. הפסקת שירותי הרכבת בשבת ללא כל הצדקה עניינית הנשענת על שיקולים תחבורתיים ותשתית עובדתית מבוססת, חרף הפגיעה בזכויות חוקתיות ובאינטרסים ציבוריים חשובים שפורטו לעיל כתוצאה מהפסקת פעילות הרכבת בשבת, בפרט במצב המלחמה הנוכחי – ותוך שהיא נסמכת על כוחה השלטוני ותו לא על מנת לאסור על פעילות הרכבת בשבת – עולה כדי התנהלות מצד המשיבה 1 הנגועה בשרירות ומצדיקה את התערבות בית המשפט הנכבד.

---

¹⁶ דו"ח הוועדה לשינוי כלכלי חברתי, עמ' 148-149 (אוקטובר 2011).

ה. סיכום

129. הפסקת פעילות רכבת ישראל בשבת מתבצעת ללא כל סמכות חוקית, תוך פגיעה עמוקה בזכויות יסוד חוקתיות לכבוד לשוויון לחופש תנועה ולחופש מדת, יש בה כדי להשליך השלכות רוחב קשות כפי שפורט לעיל, והיא נסמכת על שיקויים זרים.

130. כל זה נכון שבעתיים בימים אלה, של מצב מלחמה, כאשר הפעלתה של הרכבת בשבת נחוצה יותר מאי פעם. למרבה הצער, המשיבה 1 מתעלמת מחובותיה החוקיות ולפיכך מתבקש בית המשפט הנכבד לחייבה לפעול כדין ולהימנע מלאסור את הפעלת הרכבת בימי המנוחה.

131. לעתירה זו מצורף תצהירה של מנכ"לית התנועה הרפורמית לאימות העובדות הכלולות בעתירה.

132. לאור כל האמור לעיל מתבקש בית המשפט הנכבד ליתן צו-על-תנאי כאמור ברישא לעתירה, ולאחר קבלת תשובת המשיבים, להפוך את הצו על תנאי למוחלט. כן מתבקש בית המשפט הנכבד לחייב את המשיבים בתשלום הוצאות העתירה ושכר טרחת עו"ד.

היום, י' כסלו תשפ"ד
23 בנובמבר 2023

מירי נחמיאס יסף, עו"ד
ב"כ העותרים

אורי נרוב, עו"ד
ב"כ העותרים

תצהיר

אני הח"מ, אנה קיסלנסקי, נושאת ת.ז. 016744717, לאחר שהוזהרתי כי עלי לומר את האמת וכי אהיה צפויה לעונשים הקבועים בחוק אם לא אעשה כן, מצהירה בזה כדלקמן:

1. אני משמשת כמנכ"לית התנועה הרפורמית - יהדות מתקדמת בישראל - העותרת 1 בעתירה שעניינה אי הפעלת רכבת ישראל בימי המנוחה.
2. אני מצהירה בזה כי העובדות המפורטות בעתירה הן אמת, למיטב ידיעתי ואמונתי.
3. זהו שמי, זו חתימתי ותוכן תצהירי אמת.

חתימת המצהירה

אישור עו"ד

אני הח"מ, עו"ד אורי נרוב מאשר בזה, כי ביום 21/11/23 חופיעה בפני גבי אנה קיסלנסקי, המוכרת לי אישית, ולאחר שהוזהרתי כי עליה לומר את האמת בלבד ואת האמת כולה וכי תהיה צפויה לעונשים הקבועים בחוק אם לא תעשה כן, אישרה נכונות הצהרתה דלעיל וחתמה עליה בפני.

אורי נרוב, עו"ד
5739
מ.י.ר.י. עו"ד

תוכן עניינים

עמ'	שם הנספח	סימון
32	העתק מתוצאות חיפוש באתר רכבת ישראל מימים 24-25.11	א
34	העתקים מכתבות שפורסמו בנושא ביום 10.10.23 באתר "סרוגים" וביום 5.11.23 באתר "גלובס"	ב
48	העתקים מכתבות שפורסמו בנושא ביום 8.10.23 באתר "Ynet" וביום 22.10.23 באתר "ישראל היום"	ג
54	העתק כתבה שפורסמה ביום 15.10.23 באתר "דה מארקר"	ד
59	העתק מכתבה שפורסמה ביום 13.11.23 מאתר Icar	ה
63	העתק מכתבה שפורסמה בנושא ביום 9.11.23 באתר "כלכליסט"	ו
66	העתקים מכתבות שפורסמו באתרים "כאן" ביום 17.6.23, חדשות 13 ביום 8.1.23 ו"מעריב" ביום 16.8.23	ז
76	העתק כתבה שפורסמה ביום 21.11.23 באתר "דה מארקר"	ח
86	פניית העותר אל המשיבה מיום 12.11.23	ט
94	מענה המשיבה מיום 12.11.23	י
96	פניית העותר אל המשיבה מיום 14.11.23	י"א
103	המענה שהתקבל מהמשיבה ביום 14.11.23	י"ב
105	החלק הרלוונטי מתוך דו"ח טרכטנברג	י"ג
108	העתק החלק הרלוונטי מדוח מבקר המדינה 2019	י"ד
111	החלק הרלוונטי מתוך דוח בנק ישראל 2017	ט"ו

נספח א

**העתק מתוצאות חיפוש באתר רכבת
ישראל מימים 24-25.11**

עמ' 32

אין רכבות במועד שבחרת במסלול זה

הרכבת הבאה תצא ב-לתאריך
20:39 בשעה 25.11.2023

להצגת הרכבת הבאה

הרכבת האחרונה ביום שבחרת
יוצאת ב-לתאריך 24.11.2023
בשעה 13:39

להצגת הרכבת האחרונה

[למידע על שירותי מערך ההיסעים <<](#)

נספח ב

העתקים מכתבות שפורסמו בנושא

ביום 10.10.23 באתר "סרוגים"

וביום 5.11.23 באתר "גלובס"

עמ' 34

חדשות סרוגים < חדשות < חדשות צבא ובטחון < הממשלה מאשרת: 60,000 חיילים נוספים יגויסו

חדשות, חדשות צבא ובטחון

הממשלה מאשרת: 60,000 חיילים נוספים יגויסו

הממשלה מאשרת כי יגויסו עוד 60,000 חיילי מילואים, עד כה גויסו כ-300,000 חיילים

חדשות סרוגים

10.10.23 10:24 כ"ה בתשרי תשפד

(צילום: יוסי אלוני/פלאש 90)

הממשלה מאשרת היום (שלישי) גיוס של עד 360,000 איש. נכון לדובר צה"ל אתמול, גויסו כבר כ-300 אלף. מוקדם יותר פורסם כי **מטוסי חיל האוויר** הטיסו חזרה לארץ לוחמי צה"ל ששהו בחו"ל כדי לקחת חלק בלחימה במבצע "חרבות ברזל".

מדובר צה"ל נמסר: "כחלק ממאמציו של צה"ל לרכז כוחות נוספים להמשך לחימה, מטוסים מסוג "קרנף" ו"שמשון" של חיל האוויר הטיסו ארצה ביממה האחרונה מאות לוחמי צה"ל אשר שהו במדינות שונות ברחבי אירופה".

עוד באותו נושא

צה"ל הטיס לארץ מאות לוחמים ששהו בחו"ל

לכתבה המלאה בסרוגים <

עוד נמסר כי "הגעת המטוסים והלוחמים ארצה מתואמת על ידי משרד החוץ, אגף המבצעים, חיל האוויר ואגף אסטרטגיה ומעגל שלישי של צה"ל".

עוד דווח כי **מפקד אוגדה 98 תא"ל דן גולדפוס** תיאר את המצב: "חטפנו את הטרור הזה בבטן, השתלטנו על קו המגע, אנחנו עכשיו בשלב התקפה רבתי. זה לא מוריד מהאחריות ומהשאלות הקשות שנשאל את עצמנו"

מצאת טעות בכתבה? התוכן בכתבה מפר זכויות יוצרים שבבעלותך? נתקלת בפרסומת לא ראויה? דווח/י לנו

ישראל במלחמה מילואים

צריכים לחדש את ביטוח הרכב? הקליקו לקבלת הצעה

AIG

המשקיעים מנצלים הזדמנות: תשואה של 19.02% בפוליסת חסכון. לא מאוחר להצטרף

ריאלי - כלכלה מעשית

כמה מרוויחים עורכי דין בשנת 2023? ראה את רשימת השכר עכשיו.

עורכי דין | מודעות חיפוש

"דרום עזה יהפוך למחנה פליטים ענק והיתר לאתר הנצחה, כמו נורמנדי. זה יהיה שטח צבאי סגור והלחימה תימשך"

אפוק

גלו את פורד ברונקו: רכב השטח האולטימטיבי שמנצח גם על הכביש
ford.co.il

פרשנות: התמרון הקרקעי של צה"ל בעזה: מטרות, מאפיינים ותמונת מצב עדכנית

אפוק

בנה של העיתונאית הסרוגה נפל בקרב: "עזב הכל ונסע"
חדשות המגור

סקר קובע: זה האיש שיחליף את נתניהו
חדשות

עמית סגל: "אחד האירועים המחליאים שהיו בכנסת"
חדשות

ככה תגלו איזה קרן השתלמות הכי טובה בשבילכם

“
★ ★ ★ ★ ★
אין ספק שעו"ד ד"ר יובל חן
יודע היטב את
עבודתו... השירות והיחס
היו יוצאי דופן והתוצאה ..
מסחררת
ד"ר יגאל אריאלי
”

ד"ר יובל חן
משרד עורכי דין ונוטריון

ממומן

מעוניינים באזרחות גרמנית או אוסטרית? המידע הזה חשוב לכם!

עו"ד ד"ר יובל חן - אזרחות גרמנית ואוסטרית

עמוד הבית < רכב ותחבורה

ישראל במלחמה | שאלות ותשובות

צה"ל "גייס" אלפי כלי רכב אזרחיים מתחילת המלחמה. כך זה עובד

אלפי כלי רכב בשימוש אזרחי גויסו מתחילת המלחמה בתוקף פקודות לשעת חירום, חלק גדול מהם משמש בשגרה לייצור הכנסות ולתפעול של עסקים • אילו כלי רכב מגויסים, מה יכול הצבא לעשות לכלי הרכב הללו, מי ישלם על נזקים ומה קורה לרכבי ליסינג • גלובס עושה סדר

עוד בנושא

למה מחדלי חמאס כמעט ולא

גלובס. למילים יש ערך

נרשמים לגלובס בדיגיטל ומתעדכנים בכל מה שקורה בשוק

[יש לי מינוי למהדורה המודפסת](#)

רכבים מגויסים

בדרך לשימוש

צבאי / צילום: מתוך

הפייסבוק של חיל

הלוגיסטיקה

גלובס

הוספה לנושאים שמעניינים אותי

ישראל במלחמה

מילואים

המומלצות

ישראל במלחמה

כך מנסה צה"ל לאלץ את המחבלים לצאת מהמנהרות

אבי שמחון | ראיון

"המכנסיים לא יפלו": הכלכלן הכי קרוב לנתניהו פותח הכול

נדל"ן: שכירות

"היצע מטורף": איך שינתה המלחמה את שוק השכירות בתל אביב?

ב-19 באוקטובר אישרה ועדת החוץ והביטחון לצה"ל להוציא צו גיוס לכלי רכב אזרחיים שנמצאים בבעלות פרטית של אזרחים ושל חברות, כחלק מהמאמץ המלחמתי. היקף הפעלת הצו נמצא בשיקול בלעדי של צה"ל, בהתאם לצרכים המבצעיים, ובעלי כלי רכב מגויסים מחויבים לספק אותם ולהביא אותם למקום שנקבע על ידי צה"ל. שם בדרך כלל מוצמדת להם לוחית רישוי צה"לית, וזמנית והם הופכים לכלי רכב צבאיים לכל דבר.

- [איך נראית עיר המנהרות של עזה ואיך צה"ל יכול להילחם בה](#)
- [טיל הקורנט הוא כלי הנשק הכי מסוכן של חמאס. ככה צה"ל נלחם](#)

ב|

- [שאלות ותשובות | מאפשרת פגיעה מדויקת במטרה: הפצצה החכמה שמצטרפת למלחמה מול](#)

חמאס

מדיווחים מהשטח עולה כי מדובר באלפי כלי רכב מסוגים שונים. חלק לא מבוטל מהם הם כלי ששבגרה משמשים לייצור הכנסות, וחיוניים לתפקודם של עסקים. לאור לא מעט פניות נביא כאן מורה נבוכים, תמציתי לסוגיית "הרכב המגויס", גרסת 2023.

מאיזה תוקף מגויס רכב?

הבסיס המשפטי לגיוס רכב אזרחי בזמן חירום הוא "חוק רישום ציוד וגיוסו לצה"ל 1987". החוק מקנה לצה"ל לעשות שימוש בציוד אזרחי לטובת משימה צבאית, והוא מספק את הבסיס המשפטי.

לפי סעיף 7 לחוק ניתן לגייס "ציוד רשום", כלומר כלי רכב שבעליהם יודעים מראש שהם מגויסים בחירום, והם אף מספקים אותם בשגרה לאימונים, כוננות, פעילות מבצעית ועוד. אולם, סעיף 8 גם מאפשר לשר הביטחון להוציא צו לגיוס "ציוד לא רשום", כלומר לכלי רכב בבעלות פרטית, וזאת "אם שוכנע שביטחון המדינה מחייב זאת". כאמור, צו כזה אושר במלחמה הנוכחית.

אילו כלי רכב מגויסים?

מגוון רחב מאוד: החל מכלי רכב פרטיים ומסחריים מכל סוג וסוג, וכלה באופנועים, ציוד מכני והנדסי, טרקטורים, משאיות ואפילו מלגזות.

תוכן מקודם

החברה שמבקשת להנגיש תשתית ענן לכולם

מור פלד

"לכל אחד ואחת מהעובדים יש קול ייחודי"

מהן השקעות Net Positive?

רות סגל

מרחבי

by

ממומן
החקלאים במשבר, בנק לאומי
והסטודנטים התגייסו לסייע

Mako

ממומן
כך בנק לאומי והסטודנטים עוזרים
לחקלאים

Mako

ממומן
כך בנק לאומי והסטודנטים עוזרים
לחקלאים

Mako

ממומן
החקלאים במשבר, בנק לאומי
והסטודנטים התגייסו לסייע

Mako

בפועל צה"ל התמקד במלחמה הנוכחית בכלי רכב שיש להם ערך מוסף לוגיסטי ומבצעי. משאיות ואוטובוסים מכל הסוגים, ובעיקר טנדרים ורכבי כביש-שטח, כולל כלי רכב, שבימים כתיקונם נחשבים רכבי פנאי ולא "עבודה".

במקרה מסוים דיווח קורא שה-SUV המפואר שלו, שעולה כחדש 800

גיל הרכב המגויס אולם ניתנת עדיפות לכלים חדשים ככל הניתן שמצבם התחזוקתי טוב. למשל, כאלה שמשרתים ביום-יום חברות וציי רכב וזוכים לטיפול שוטף.

איזו התראה מקבלים?

צו גיוס לבעלי כלי רכב "רשומים" לצורך תרגיל, כוננות או אימון נשלח בדרך כלל לפחות 14 ימים לפני מועד הגיוס. אבל במקרים מיוחדים, כמו המקרה הנוכחי, אפשר לשלוח צו גיוס לרכב גם בהתראה קצרה יותר, אפילו "מעכשיו לעכשיו".

קיראו עוד ב"גלובס"

למה מחבלי חמאס כמעט ולא נכנעים? התשובה של האלוף בדימוס

כך מנסה צה"ל לאלץ את המחבלים לצאת מהמנהרות

דיווח: אלה פרטי העסקה המסתמנת בין ישראל לחמאס

מקודם יתוג בריח - עד כמה הוא משמעותי לעסק ואיך להשתמש בו?

על פי החוק, בזמן שגרה לא מגויס רכב לשירות לתקופה שעולה על 14 יום בשנה, ולא ניתן לגייס אותו שנית באותה שנה.

אולם בזמן חירום אין מגבלה מעשית על משך הגיוס של הרכב.

האם אפשר לערער?

קיימת "ועדה לשחרור ציוד מחובת גיוס" אשר בפניה ניתן לערער על הגיוס או על אופי השימוש. צה"ל ככלל נמנע לגייס רכב ששייך לחברות שמוגדרות בתור "מפעלים חיוניים". אבל זהו ערוץ ערעור פרוצדורלי, שמיועד יותר לשגרה ולא ברור מה האפקטיביות שלו בזמן חירום.

מה מותר לעשות לכם ברכב?

בעלי רכב מגויסים לא יאהבו לשמוע זאת, אבל בפועל אין כמעט מגבלה על השימוש ברכב כל עוד הוא ממלא את הייעוד והמטרה שלשמה גויס.

מצד אחד החוק קובע כי כלי הרכב יזכו לטיפול שוטף כמו כל רכב צה"לי, כולל פעולות אחזקה נדרשות וטיפולים מונעים.

מנגד, החוק גם מאפשר לפוקד או מפקד מוסמך "לאשר בכתב לעשות שינויים באמצעים המגויסים כגון: לצבוע את הציוד בצבע שונה מצבעו המקורי, לקדוח בו, לחוררו, לרתך ולערוך בו התאמות כגון חיבור או התקנת התקן מסוג כלשהו, לרבות קיבוע מכשיר טלפון, מכשירי קשר או התקן תדלוק, ובלבד שהשינויים אינם פוגעים בשימוש הסביר בציוד".

במילים אחרות, בתיאוריה אתם יכולים לקבל את הרכב הפרטי המגויס שלכם בתום הגיוס כשהוא צבוע בצבעי הסוואה ויש לו עיגון למשגר פצצות מרגמה שרותך לתא המטען.

כמובן, מקרים כאלה אמורים להיות נדירים, אבל כלי רכב אזרחי "עדין" בהחלט יכול לספוג בחירום נזק משמעותי וירידת ערך.

מי ישלם על נזק, וכמה?

רבים זוכרים בוודאי את מערכון "המכונת המגויסת" של הגששים שיצא בעקבות מלחמת ששת הימים ואת המשפט האלמותי "היה מנוע?". אבל המערכון האיקוני הזה יכול בהחלט להפוך בקלות למציאות עדכנית ולגמרי לא מצחיקה עבור מי שהשקיע הון ברכישה ובתחזוקה של רכב חדיש ויקר, שגויס במפתיע.

- פרסומת -

החוק

קובע,

שבאחריות משרד הביטחון לשלם לבעל של רכב ושל ציוד שגויס דמי שימוש, וכמו כן לשלם לו פיצויים על נזק לרכב. אבל שיטת התשלום והיקפה די מעורפלים, ובוודאי אינם ידועים מראש לבעלי רכב פרטיים, שאינם "רשומים" מראש ככלי רכב מגויסים.

על פי החוק, "תשלום דמי שימוש לבעלי ציוד שגויס, לצורכי תרגיל, כוננות, אימון או פעילות מבצעית, ישולם על פי המחירון הקבוע בצו רישום ציוד וגיוסו לצבא ההגנה לישראל (שיעור דמי שימוש בציוד המגויס), ובהיעדר מחירון רלוונטי על פי המחיר שיקבע שמאי על פי הוראות סעיף 18(ג) לחוק".

אם נגרם נזק לרכב "יובהר לבעל הציוד כיצד לתקנו או כיצד יקבל פיצוי כספי, לפי הוראת משהב"ט ציוד מגויס בשע"ח, טיפול בתביעות נזיקין והנחיות משרד הביטחון-חטיבת התביעות והביטוח". במשרד הביטחון אומרים שזהו הליך מהיר ומקביל לנעשה בשוק האזרחי, כאשר בעל הרכב מבצע את התיקון במוסך אזרחי ומציג את חשבונית התיקון לצד דוח שמאי כדי לקבל החזר.

חברות הביטוח האזרחיות, יצוין, לא מכסות נזקים שאירעו בגיוס חירום.

האם מגייסים רכב ליסינג?

לא רק שניתן לגייס כלי רכב מוחכרים, שבבעלות חברות ליסינג, אלא שזו אפילו שיטה שמועדפת על משרד הביטחון. זאת בשל הנוחות של גיוס כמויות גדולות של רכב בו-זמנית מאותו מקור ובשל מצב התחזוקה הטוב בדרך כלל של מכוניות הליסינג.

ב-2018 אף התקשר הצבא בהסכם עם מספר חברות ליסינג שמאפשר לו לשכור כ-4,500 כלי רכב פרטיים, טנדרים וכלי רכב מסחריים תוך ימים ספורים בזמן חירום. כך שחווה ליסינג אינו "מגן" מגיוס. סעו לשלום, המפתחות בפנים.

הגלובס *le* **הוספה לנושאים**

שמעניינים אותי

+ ישראל במלחמה

+ מילואים

אולי יעניין אותך

מהן השקעות Net Positive ואיך הן...

משנה חיים - מדרסים אורתופדיים ביומכניים...

ממומן | א.א אורטופדיה

כבר דאגתם לבטח את הדירה? קבלו הצעה...

ממומן | AIG

ציפויים לשיניים: אל תצאו לדרך לפני שאתם קוראים ...

ממומן | BWHITE BY DR MIKI BABAYEV

ציפויים לשיניים: אל תצאו לדרך לפני שאתם קוראים ...

הקשר בין קוגנציה, מוח וזיכרון! קראו עוד!

ממומן | PSO

לתשומת לבכם: מערכת גלובס חותרת לשיח מגוון, ענייני ומכבד בהתאם ל **קוד האתי** המופיע **בדו"ח האמון** לפיו אנו פועלים. ביטויי אלימות, גזענות, הסתה או כל שיח בלתי הולם אחר מסוננים בצורה **אוטומטית** ולא יפורסמו באתר.

נספח ג

העתקים מכתבות שפורסמו בנושא
ביום 8.10.23 באתר "Ynet" וביום
22.10.23 באתר "ישראל היום"

עמ' 48

רשויות בצפון ממליצות לתושבים: "מי שנוכחותו לא נדרשת שיתפנה מהיישוב"

תושבי יישובים וקיבוצים בצפון הארץ התבקשו להיערך לנוכחות ממושכת מחוץ לבית, מרכזי שהייה הוקמו בבתי ספר באזור. לאחר ירי חיזבאללה - בצה"ל תגברו כוחות בגבול הצפון. בתוך כך: חיזבאללה ניסה להקים מחדש את האוהל בהר דב, צה"ל ביצע ירי הרחקה

12 תגובות

יאיר קראוס, הדר עדי | 08.10.23 | 12:52

תגיות הגליל העליון גבול לבנון חרבות ברזל חיזבאללה

האזינו לכתבה 2 דקות

מועצות אזוריות בגבול הצפון המליצו לתושביהן להתפנות מהיישובים, זאת בעקבות התחממות הגזרה הצפונית לאחר ירי הפצמ"רים להר דב. בתוך כך: חיזבאללה מנסה [להקים מחדש את האוהל שהופגז בהר](#), צה"ל ביצע ירי הרחקה.

Promoted Links by Taboola

חרדי ורוצה רוצה לסייע במלחמה על ביטחון ישראל? מקומך איתנו

חרדים לישראל - צה"ל

חרדי בגילאי 40-25 ורוצה לסייע במלחמה? #חרדים לישראל זאת ההשתדלות שלך

חרדים לישראל - צה"ל

בית המשפט קבע: ראיות לכאורה נגד מאיסה עבד אלהאדי

תרבות ובידור

המועצות האזוריות מטה אשר, מבואות חרמון וגליל עליון המליצו לתושבים בחלק מיישוביהן להתפנות מהבתים, זאת בעקבות המתיחות בצפון ברקע הלחימה בעזה.

אלו היישובים שהרשויות המליצו לתושביהם לעזוב: מרגליות, יובל, דישון, שאר ישוב, בית הלל, רמות נפתלי, ראש הנקרה, לימן, אדמית, חניתה, אילון, בצת, מצובה, ערב אל-עראמשה, משגב-עם, מנרה, מלכיה, יפתח, יראון, ברעם ומעיין ברוך. גם במטולה המליצו לתושבים להתפנות.

3 צפייה בגלריה

כוחות צה"ל בגליל העליון. מועצות המליצו לתושבים להתפנות (צילום: אפי שריר)

(צילום: אפי שריר)

בהודעה שפרסמה מחלקת הביטחון של המועצה האזורית גליל עליון הומלץ כי "תושבים שנכוחותם לא נדרשת ביישוב מתבקשים למצוא פתרונות חלופיים לשהייה מחוץ לאזור". התושבים הונחו להכין תיק לשהייה ממושכת מחוץ לבית. מתחמי שהייה הוקמו עבור משפחו המתפנות מבתיהן בבתי הספר בכפר בלום, בנאות מרדכי ובעמיר.

ראש המועצה האזורית מבואות החרמון, בני בן מובחר, עדכן בהנחיות החדשות: "המלצנו על פינוי עצמאי, הנחנו להישאר ליד מרחבים מוגנים, לא לצאת לעבודה חקלאית בסמוך לגדר ולא להכניס ספקים חיצוניים ליישובים".

מנגד, ראש מועצת שלומי גבי נעמן תקף את המלצות המועצות להתפנות: "אני לא ממליץ על פינוי ואין פינוי. מערך הפינוי מורכב ומסובך ודורש פינוי על פי התוכניות לירושלים - לבתי ספר ומתנ"סים. כל מי שרוצה להתפנות ויש לו יכולת - חופשי להתפנות. אנחנו מכינים את תוכניות הפינוי, אך לעת עתה אין כל המלצה או הנחיה לפינוי מסודר ומלא".

ניסיון הקמת האוהל מחדש

בצה"ל עיבו כוחות גם בצפון הארץ, זאת לאחר שחיזבאללה ירה הבוקר פצצות מרגמה לעבר מוצבים בהר דב. נזק נגרם לאחד הבסיסים, אך לא היו נפגעים. בתגובה, הצבא תקף את האוהל שהוקם בהר בשטח ישראל.

כשלוש שעות לאחר מכן, ניסו בחיזבאללה להקים מחדש את האוהל בהר דב. צה"ל ביצע ירי הרחקה לעבר המחבלים. בתוך כך, בלבנון הודיעו ששני בני אדם נפצעו בהפגזה הישראלית בתגובה לירי הפצמ"רים הבוקר.

בכיר חיזבאללה סעיד האשם סאפי א-דין יצא בקריאה לארגוני הטרור ברצועה: "הרובים והרקטות שלנו אתכם".

ימי מכירות מיוחדים וגם הנחות

לסניף הקרוב

במועדון עד 29.11.23 | לחברי מועדון ומצטרפים | בסניפים בלבד | מינימום 10,000 י"י

פנס מקצועי איכותי ועוצמתי

סיסמות

הדמנת למשקיעים: חשאה של 19.02% לפוליסת החסכון האחת

ישראל היום

אחרי שגעור בשירותי: מתמקן חכם שנתניהו חתך מוסי כתרן | ישראל היום

סיסמות

כרטיס האשראי שיגרום לכם לקנות חכם יותר בסופר

Carrefour Club

ימי מכירות מיוחדים וגם הנחות וסניף הקרוב

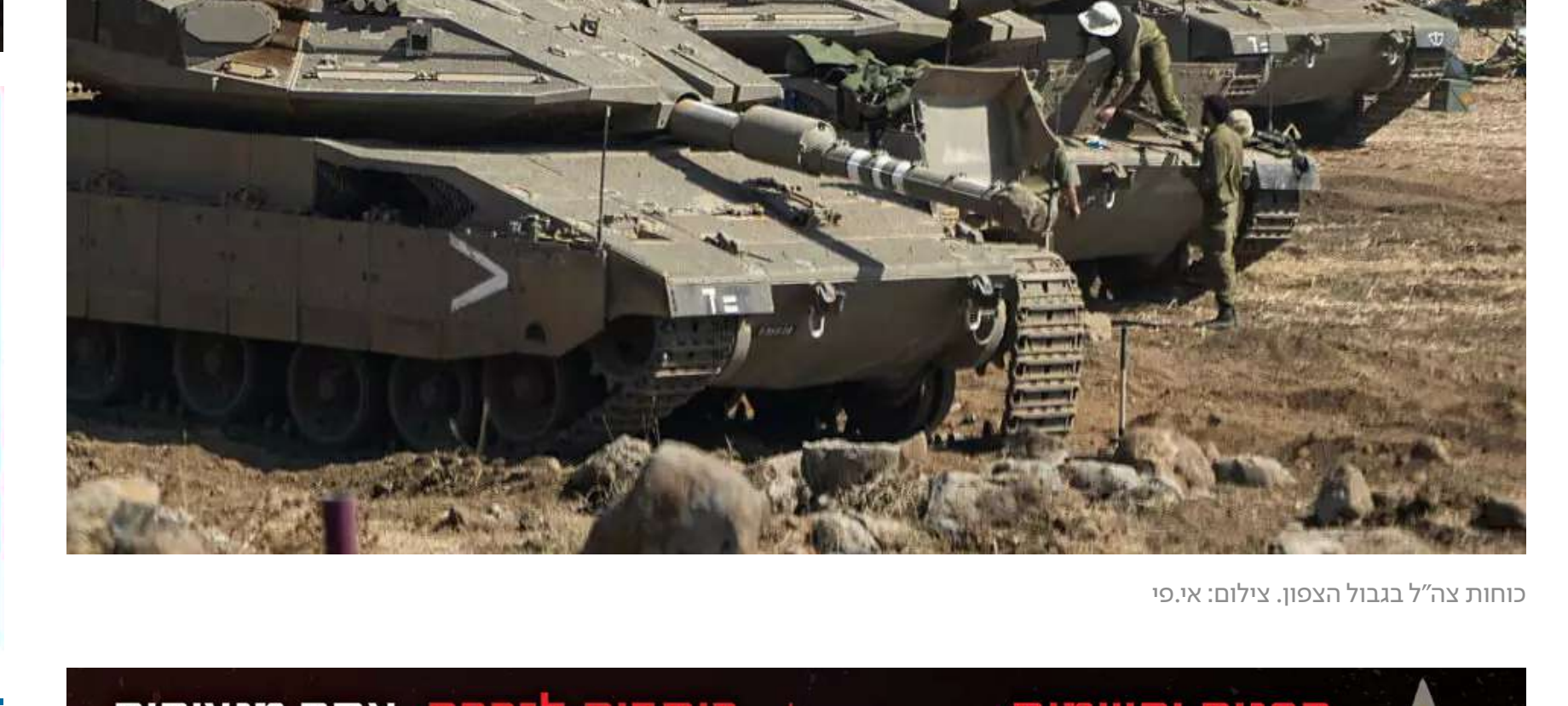
במועדון עד 29.11.23 | לחברי מועדון ומצטרפים | בסניפים בלבד | מינימום 10,000 י"י

הלפרין

עליית מדרגה: 14 יישובים נוספים בגבול הצפון יפנו

במערכת הביטחון החליטו לא לקחת סיכון, ולהרחיב את תוכנית הפינוי - הכוננות הגבוהה באזור נמשכת לאחר היתקלויות וירי רקטות מעבר לגבול בשבועיים האחרונים

פוזת ברל בגבול הנוסף. (תמונה: אי.טי)

הפנים והשמות: נרצחי וחללי המלחמה

כוחבים לזכרם: אתם מנציחים את הנופלים והנרצחים

רשות החירות הלאומית וצה"ל הודיעו הבוקר (ראשון) על הוספת 14 יישובים נוספים לתוכנית פינוי היישובים בצפון בצל המתרחבות הביטחונות. הנוספת אושרה על ידי הר הביטחון גלנט, לאחר שהוסמך לכך על ידי הקבינט בשבוע שעבר.

פיקוד הצפון עדכן את ראשי המועצות בהחלטה, 14 היישובים שנוספו לתוכנית הם: שויר, דן, בית הלל, שאר ישוב, הגושים, לימן, מצובה, אילון, גורן, גרנות ואלהא. הנוספת תהיה:

הטבת 5%

זמנהוף שירותי תרגום תרגום טכני, שירותי תמלול, ועוד

ישראל היום

כדאי להכיר

בשיתוף מזרחי ספנות

סל ההטבות החדש של מזרחי

כבר הליתם? יש לנו עוד המון חוכן מעלה עבורכם

מאז החלה מלחמת חרבות ברזל נרשמו עשרות תקריות בגבול עם לבנון - מירי רקטות, דרך שיגור טילי ט"ט ועד לנסיגות חדרה של חוליות מחבלים. בחלק מהאירועים היום הרונים ופצועים בצד הישראלי. צה"ל תוקף בתגובה מטרת טרור בלבנון.

עד מישראל היום

- ממאס ציפו שעריבי ישראל יתקוממו. זה לא קרה. אנתנו בנורן זה יחד: נרין בולוס מאמניה בשותפות כפתרון לסכסוך
- מלחמת הסיביר האקרים פרוצו למערכת של חברת תעופה ישראלית
- באמצעות לחמי שייטת 13 וחטיבה 188: צה"ל השלט על המעגן המרכזי של עזה
- הנחמה שבקפיצה: מתכנן לקובה בסיר חמין של יוסי שטרית

יחד עם זאת, בצבא מנסים בשלב זה להכיל את האירועים ולא לפתוח חזית נוספת בזמן שישראל עוסקה בפעילות מול המאס ברצועת עזה.

טעינו? נתקלו אם מאתם טעות בכתבה. נשמח שתשתפו אותנו

גבול הצפון מלחמת חרבות ברזל רשות החירות הלאומית

אולי יעניין אותך גם

אם חלק ניכר מהחטופים בדרום הרצועה, מדוע צה"ל לא התחיל משם? - "צה"ל לוקח בחשבון דבר... אסוק

לא הורג אבל גם לא נעים: כל מה שצריך לדעת על יבלות באיברי המין Mako מקודם על ידי - MSD

אוסר סופית באזור: "קיצור תקופת התשלום על ביטוח המשכנתא" Firstnews - חדשות ראשונות

נשים וגברים, שימו לב: כך תמנעו מקונדילומה Mako מקודם על ידי - MSD

שיחה 8 תגובות

מכילה כחור אורחות

התחברות | הרשמה

הוסף תגובה...

סדר לפי הטוב ביותר

22 אוקטובר, 2023

אל יעזרו והגד

השלב הבא, לסגור עם ביזן פינוי ישראל ליסטון. טקסט...

תודה לרם חם זאואר על הברחה מלבנון ויצירת רצועת ביטחון חדשה. בתור ישראל תודה לשמאל עח איתנוג שהתריץ שרון עבור הברחה מרצועת עזה והרס גוש קטיף. תודה לשיכור ולהזוי על הסכם אוסלו שהתחיל את כל החגגה. וכן, תודה גם לתניהו על שלא השכיל להתנתק מנבל...

הצג עוד

השב · 8 · 2 · שתף

22 אוקטובר, 2023

לאן לפנות אותם??? התילים מגיעים גם לתת אביב חיפה וכל המדינה אז למה לפנות השב · 3 · 2 · שתף

תגובה אחת

הצג תגובות נוספות

מפועל על-ידי OpenWeb

תאגים | פרסית | מסוג

מדורים

חדשות ספורט דעות תרבות ובידור ליוף סטייל הרוסקופ שישיבת סוף שבוע

מידע כללי

כדאי להכיר סיפור המשק הישראלי נדל"ן צדוק קשר מדיניות פטריות Hosted by SPD

כל הכותיות שמורות לישראל היום

המשקיעים מנצלים הזדמנות: תשואה של 19.02% לפוליסת חסכון. לא מאוחר להצטרף

ראלי - כלכלה מעשית

כבר דאגתם לבטח את הדירה? קבלו הצעה עכשיו

AIG

מס מהפנסים מפרסיק לגבות מס רווחי המרכז הראצי להטבות מס

פרופ' מזור: אפשר לעבור השתלת שניפים ללא השתלת עצם

מדיקו

פושעי התיעוד לדין

דעות

מביר: סרטון שמציג פגיעה בטנק של צה"ל התגלה כפייק

סנטולניה ומדע

טעות של בני +5: משלמים 25% על רווחי הון במקום לדרוש פטור בחצי דקה

ראלי

כיצד בנוי החיזבאללה: מ"מועצת הנה"אד" ועד יחידת נסה, בדר ועזיז

אסוק

נשים וגברים, שימו לב: כך תמנעו מקונדילומה

Mako מקודם על ידי - MSD

אמסלם תוקף שוב: "מה שר עוקף מול פקידה שחושבת ש..."

כלכלה

ישראל היום

לא הורג אבל גם לא נעים: כל מה שצריך לדעת על יבלות באיברי המין

Mako מקודם על ידי - MSD

ביטוח לדירה כבר עשיתם? קבלו הצעה בקליק

AIG

הכירו את הדרך החדשה לקנות חכם בסופר

Carrefour Club

אלפי משתמשים בעולם כבר דירגו: זה המכשיר הביתי המנצח להסרת שיער

Life-mag | מדיקו ופראקטוק חיים

אלפי משתמשים בעולם כבר דירגו: זה המכשיר הביתי המנצח להסרת שיער

Life-mag | מדיקו ופראקטוק חיים

אלפי משתמשים בעולם כבר דירגו: זה המכשיר הביתי המנצח להסרת שיער

Life-mag | מדיקו ופראקטוק חיים

אלפי משתמשים בעולם כבר דירגו: זה המכשיר הביתי המנצח להסרת שיער

Life-mag | מדיקו ופראקטוק חיים

נספח ד

העתק כתבה שפורסמה ביום
15.10.23 באתר "דה מארקר"

עמ' 54

אנרגיה ותשתיות | רכב ותחבורה

כשמשרד התחבורה לא זז במלחמה, ארגוני ההתנדבות הניעו את ההסעות לדרום

רק בשבת בצהריים הוציא משרד התחבורה הודעה ראשונה לתקשורת, וכשסוף סוף החלה הוצאת אוטובוסים למגויסים — המידע לגביהם היה מעורפל ■ החיילים שנדרשו להגיע בדחיפות ליישובים המותקפים נאלצו לחפש טרמפים ■ בתוך דקות הקימו מתנדבים קבוצות וואטסאפ להסעתם

יפעת ראובן 15 באוקטובר 2023 **התראות במייל**

רק לקראת השעה 17:00 בשבת הרצחנית, 7 באוקטובר, החלה רכבת ישראל לפעול ולהסיע חיילי מילואים שנקראו להתגייס בצו 8. לא ברור באיזו שעה בדיוק קודם ניתנה ההוראה מצד משרד התחבורה והשרה העומדת בראשו, מירי רגב, להפעיל את הרכבת לפני צאת השבת. משרד התחבורה לא הגיב לשאלת TheMarker מתי ניתנה ההוראה להפעיל את הרכבת בשבת.

בכל מקרה, אין ספק שההוראה ניתנה מאוחר מדי. התנהלות שמשקפת את חוסר התפקוד של כמעט כל משרדי הממשלה בשבת, עם פרוץ המלחמה, וגם במשך השבוע שעבר.

ברגע שניתנה ההוראה להפעיל את רכבת ישראל בשבת, היא צריכה לבצע נוהל של "פתיחת ציר" — הסעה של רכבת ריקה, כדי לבדוק את תקינות המסילה והנסיעה. הליך זה לוקח זמן מה.

אלא שעוד מוקדם יותר, בתוך כל הכאוס שהיה אחרי המתקפה הרצחנית של חמאס על יישובי הדרום בשבת — לאחר ההחלטה על גיוס נרחב של חיילי מילואים לקראת השעה 11:00 בבוקר — לרבים ממגויסי החירום פשוט לא היה איך להגיע לבסיסים. במשך שעות. כמעט שלא היו אוטובוסים, לא היו הסעות ייעודיות. משרד התחבורה היה כפוף לבקשות של משרד הביטחון, ולא ברור כרגע מה עיכב את ארגון ההסעות.

משרד התחבורה הוציא את הודעתו הראשונה לתקשורת רק ב-14:58 — שעות לאחר ההחלטה לגייס אנשי מילואים. ההודעה עסקה ב"הערכת מצב" וב"פתיחת חמ"ל", וכללה יותר מדי את צמדי המילים "השרה הנחתה" ו"המנכ"ל הנחה".

בשבת בצהריים מסרו במשרד התחבורה כי הם פועלים בהתאם לבקשות של משרד הביטחון. אבל כשאכן סוף סוף החלה הוצאת האוטובוסים למגויסים — המידע לגביהם היה מעורפל.

לחיילות והחיילים שגויסו לא נותרה ברירה. לאחר שלא היו להם אמצעי תחבורה מסודר שיכלו לנוע איתו בישראל — בשעה שחמאס משגר רקטות לאזורים רבים ומחבליו מבצעים טבח באזרחים ואזרחיות ביישובי הדרום — הם חיפשו טרמפים.

אל הוואקום הזה נכנסו יוזמות ההתנדבות, שממלאות בגזרות רבות את תפקידה של הממשלה — שנכשלה בשבוע שעבר במתן מענה ראוי לאזרחים ולמגויסי החירום. בלי תכנון מוקדם, בלי תוכניות מגירה. בתוך דקות הוקמו קבוצות וואטסאפ להסעת המגויסים.

חמ"ל השינוע של הצעירות מתל אביב

אחת הקבוצות היא "חמ"ל השינוע", שהקימו שלוש נשים צעירות: גפן ימין, לנה פולבוי ואייר חלבי. בתחילה, הקבוצה עזרה למגויסים להשיג טרמפים לבסיסים, ובשמונת הימים האחרונים היא גם מסייעת בשינוע מזון וציוד לחיילים ולחיילות, לאנשים מבוגרים ביישובי הדרום שצריכים מנות אוכל ומוצרים בסיסיים נוספים, להסעת מתנדבים ומתנדבות ועוד. הקבוצה מונה כעת אלפי מתנדבים ומתנדבות.

"בשבת, התחושה של חוסר האונים הייתה קשה", מספרת ימין, תושבת תל אביב. "והתרופה הכי טובה לחוסר אונים היא לקום ולעשות. בשעה 11:00 קפצה לי הודעה בוואטסאפ שיש מישהו שגייסו אותו למילואים, ואין לו איך להגיע לבסיס. ושבת, אין תחבורה בשבת — אז ניסיתי לעזור.

"ב-12:00 כבר פתחתי עם שתי חברות, לנה ואייר, את קבוצת הוואטסאפ. זה גדל ותפס תאוצה בתוך שעות. לאחר מכן איחדנו כוחות עם קבוצה נוספת".

בקבוצה רצות הודעות בקצב מהיר. בקשות והצעות לטרמפים מרחבי המדינה, שינוע של ציוד לתושבים בדרום — ובקשות להעברת אוכל לחיילים שנותרו ללא מנות.

"הוצאנו השבוע ארבעה אוטובוסים, כדי לחלץ אזרחים מנתיבות, שלא היה להם איך לצאת משם", אומרת ימין. "התחלנו לעבוד גם עם משאיות ואנחנו משנעים סחורות. שינענו ציוד לקשישים עריריים בדרום שלא יכלו לאגור ציוד ומזון, העברנו 200 מזרונים לחיילים שאין להם איפה לישון.

"ביום שלישי ב-2:30 בלילה גייסנו שלושה רכבים, כדי שיעבירו 1,500 מנות אוכל מבושל לבסיסים עם חיילים רעבים. יש סיפורים מטורפים, כולם עוזרים".

לדברי ימין, הן יצרו בקבוצה מערך של ביטחון ואבטחת מידע, כדי שלא יסתננו לקבוצה מחבלים: "אנחנו שמות דגש על ביטחון. סיכלנו כניסה של שני מחבלים, שניסו להסתנן לתוך הטרמפים של המערך", היא אומרת. "ויש לנו רשימה של חשודים שנכנסו לקבוצה — העברנו את שמותיהם לצבא ולגורם ביטחוני".

פולבוי, גם היא תושבת תל אביב, שוהה בימים האחרונים ביישוב שבו גדלה, ערד. היא מנהלת מוצר במחלקת חדשנות של חברה תפעולית.

"השתמשתי בכל הידע והכלים האלה להקמת המערך", היא אומרת. "יצרנו סיסטם עבודה בשיתוף פעולה מלא עם חברת מאנדי" — למערכת שבה אנחנו מנהלות את הפניות הרבות שאנחנו מקבלות להצעות ובקשות טרמפים.

"שילבנו שם אוטומציות ואפיון מדויק, שיאפשר לאנשים למלא את כל הפרטים ההכרחיים למציאת התאמה לנסיעה, תוך דליית פרטי זיהוי. לאחר מכן, כל המידע עובר בצורה מאובטחת למחלקת האימות שלנו, שעוברת על כל הפניות ורובה מורכב מאנשי ביטחון לשעבר באל על".

"לשרת את כוחות הביטחון והאזרחים"

ויוזמות הקבוצה לא עוצרות. "אנחנו כבר במגע עם חברות טכנולוגיות לממשוק פתרונות חכמים נוספים — כמו מציאת התאמות אוטומטית, ובוט־וואטסאפ שמשגר הודעות", אומרת פולבוי. "חשוב לזכור שיש כאן עניין של מהירות, דיוק וביטחון.

"כנראה שהמצב הזה לא הולך להיעלם בימים הקרובים, ואנחנו כאן כדי לשרת את כוחות הביטחון ואת האזרחים, שצריכים שינוע".

לדברי פולבוי, ביום שישי היא ניסתה לחזור מערד לביתה בתל אביב, אבל כל קווי האוטובוסים למרכז — בוטלו. בפוסט שפירסמה, היא כתבה כי האוטובוסים הבין־עירוניים שמשרתים את הציבור החרדי בערד פעלו.

במשרד התחבורה מסרו בתגובה כי "הכל בהתאם לביקושים ולתעדופים של גורמי ביטחון, ולאמצעים המשרתים קווים וצירים בשגרת חירום".

אחרי 41 שנה, אל על טסה בשבת

מאז שפרצה המלחמה התחבורה הציבורית ברחבי המדינה דוללה מאוד, בעקבות גיוס נהגים למילואים ולסיוע לכוחות הביטחון. לצד זאת, הביקוש לתחבורה הציבורית ירד — משום שעובדים רבים וילדיהם נשארים בבתיהם בעקבות איום הטילים.

באגד, למשל, היקף הנסיעות הכללי ברחבי המדינה הוא 75% בממוצע. לצד זאת, בחברות אוטובוסים רבות התגייסו להעביר ציוד לחיילים ולתושבים — גם הם לא חיכו למשרד התחבורה שיפעל בעניין.

רק בשלושת הימים האחרונים נראה כי משרד התחבורה העלה הילוך בתפקוד בעת מלחמה. הדגש ששמים במשרד הוא על ענף התעופה. לאחר שחברות תעופה בינלאומיות ביטלו את טיסותיהן לישראל, החברות הישראליות אל על וישראייר תגברו טיסות לחוזרים ארצה ממגוון יעדים בעולם.

ואל על טסה בשבת, 14 באוקטובר, לראשונה אחרי 41 שנה — כדי להחזיר ארצה אנשי מילואים שקיבלו צו 8.

ואולם, רק אחרי שעיריית תל אביב־יפו הודיעה ביום חמישי כי תפעיל הסעות בשבת לחיפה ולבאר שבע למגויסי החירום, למתנדבים ולתושבים שרוצים לפגוש את משפחותיהם, הודיע משרד התחבורה מאוחר בלילה בחמישי — ואחרי פניית TheMarker בנושא — כי רכבת ישראל תפעל בשבת וכך גם קווי אוטובוסים ללא תשלום.

כמו כן, לאחר ביקורת ציבורית, החליטו במשרד התחבורה ובנת"ע לפתוח את התחנות התת־קרקעיות של הרכבת הקלה בתל אביב בשבת שישמשו כמקלטים.

כמו כל משרדי הממשלה, גם תפקודו של משרד התחבורה בעת מלחמה הוא קריטי. בכל הקשור לתחבורה היבשתית, נראה כי הרוב נעשה באיחור ניכר ואחרי לחץ ציבורי ותקשורת.

לחצו על הפעמון לעדכונים בנושא:

מלחמת חרבות ברזל 🔔 תחבורה ציבורית 🔔 משרד התחבורה 🔔

נספח ה

העתק מכתבה שפורסמה ביום

Icar מאתר 13.11.23

עמ' 59

לייעוץ מקצועי חינם:

במקום לרכוש רכב,
אפשר פשוט לעשות
ליסינג. מה זה אומר
074-799-1960

ביטוח רכב
כל מה שחשוב לדעת על
ביטוח רכב. המלצות,
טיפים ומדריכים

מימון לרכב
רכישת רכב בתשלומים,
מתי זה משתלם ומה
חשוב לדעת

רכב יד שניה
כל מה שצריך לדעת
ברכישת רכב משומש
וממה צריך להזהר

טרייד אין
מפתח תמורת מפתח:
שלם רק את הפרש
לרכב חדש יותר

בחר רכב

לפי דגם

בחר רכב להוספה

או לפי קטגוריה

בחר קטגוריה

סמוטריץ' איים על משרד התחבורה: לא נממן הסעת חיילים בשבת

קרב הגרסאות בין משרד התחבורה למשרד הביטחון על הסעת חיילים בשבת: ynet חושף כי הסיבה לביטול הנסיעות הייתה סירובו של האוצר לממן את ההסעות

מאת: רועי רובינשטיין

פורסם 13-11-23

חשיפת ynet: המייל ממשרד האוצר למשרד התחבורה - שבו הודיע סמוטריץ' כי לא יממן הסעות חיילים. [חמישה ימים לאחר שמשרד התחבורה הודיע על ביטול קווי אוטובוס ורכבות להסעות חיילי סדיר ומילואימניקים](#), חושף ynet תכתובות בין משרדי התחבורה, הביטחון והאוצר - מיילים שבהם מתגלה מה הוביל להחלטה השנויה במחלוקת.

צילום: אלכס קולומויסקי

עד סוף השבוע האחרון ומאז שפרצה המלחמה, פעלה התחבורה הציבורית בסופי השבוע, בין היתר במימון המדינה. וזו כנראה הייתה הסיבה להודעה המפתיעה על ביטול פעילות הרכבות והאוטובוסים - קרב על מימון הפעילות.

יש להזכיר כי במשד הביטחון הודיעו כי אין להם נגיעה להחלטות משרד התחבורה, אך ממילא ברור כי יעדיפו כמה שיותר אפשרויות הסעה. במשרד התחבורה מעדיפים שלא לנהל בימים אלה קרבות מול השותפות הקואליציוניות, ואילו במשרד האוצר שבראשו בצלאל סמוטריץ', פועלים לפי רוח המפקד - השר במקרה זה.

במייל שהתקבל במשרד התחבורה כבר לפני שבועיים - ב-31 באוקטובר - מטעם שחר בר, רפרנטית התחבורה במשרד האוצר ונחשף כאן לראשונה, הובהר כי משרד האוצר למעשה הוא זה שקבע כי אין צורך בהפעלת האוטובוסים. "נראה כי אין דרישה של צה"ל להפעיל הסעות חיילים ייעודיות בשבת", נכתב במכתב, שהסתיים בהצהרה כי "לא נאפשר תקציב נוסף להסעות חיילים בשבת, ככל שמשרד התחבורה מעוניין להפעיל תחבורה ציבורית סדירה בשבת בהתאם לביקושים קיימים אין מניעה מבחינתנו".

Promoted Links by Taboola

6 דברים שלא ידעתם על חמורים

Safe Haven for Donkeys

הפרייקט שהעף אותנו לחלל של מרצדס-בנץ ו- Moncler

Mercedes-Benz

חדשות רכב - זה לא נראה ככה - אבל זו סקודה סופרב החדשה - iCar

iCar

צילום: גיל נחושתן

בנוסף מציינת בר, כפי שפרסמנו בעבר ב-ynet, כי מספר הנוסעים בסופי השבוע הראשונים של המלחמה היה נמוך. "ממוצע של נוסע - שני נוסעים לנסיעה (500-1000 נוסעים בסך הכל) בעלות ממוצעת של מאות שקלים לנוסע" נכתב במכתב. אלא שאמירה זו, גם אם נכונה, אינה מזכירה שבמשרד התחבורה נמנעו מלחשוף את הפעילות, לא ציינו זמנים מדויקים להפעלת אוטובוסים ורכבות ואף העלימו את הפעילות ביישומון הרכבת.

מכתבה של בר הגיעה כתשובה למייל שהתקבל באוצר ובמשרד התחבורה ממשרד הביטחון מספר ימים קודם לכן (ב-26 באוקטובר) לפיו משרד התחבורה פנה למשרד הביטחון בנוגע לביטול מספר קווי תחבורה ציבורית, שחלקם עוברים ליד בסיסי צבא.

במכתב מציין הגורם השולח מטעם משרד הביטחון כי "בקשת הצבא הייתה שקווים אשר משרתים את החיילים באופן שוטף בשגרה, לא יבוטלו לחלוטין וייתן מענה בהתאם לצורך. חשוב לציין כי מבחינתנו אין תוספת ייעודית להיקף התחבורה הציבורית לבסיסי צה"ל אלא רק קבלת מענה ממשרד התחבורה כשגרה".

גורם במשרד התחבורה, אמר הבוקר ל-ynet "במידה ויעלה צורך ביטחוני כלשהו ממשרד הביטחון צה"ל או רשות החירום הלאומית, לא נהסס להפעיל את התחבורה הציבורית כפי שעשינו בארבעת השבועות הראשונים של המלחמה".

מלחמה, אז מה?

אי הפעלת התחבורה הציבורית בשבת האחרונה, בניגוד לשבתות הראשונות במלחמה, גרמה לקשיים רבים לחיילי מילואים וחיילים בסדיר לנוע בין בסיסים לביתם. חיילי מילואים המתגורר בצפון ומשרת במרכז אמר הבוקר ל-ynet כי החליף משמרות בשל העניין. "אני לא התכוונתי לסכן את חיי ולנסוע שלוש שעות לכיוון עם משמרת באמצע, כשאני עייף. אז הודעתי להם שאני אגיע רק בראשון בבוקר והם הבינו אותי".

נ' אמא של חייל בקבע מהשרון שמשרת בעוטף עזה, סיפרה כי לאחר שהבן שלה יצא לחופשה קצרה בביתו בעלה נאלץ להשיבו לבסיס במוצ"ש. "זה לא הגיוני שבמצב מלחמה אין תחבורה ציבורית בשבת עד הסופ"ש האחרון היו רכבות וכך בני ויתר החיילים התניידו. זה מאוד הקשה עלינו, בעלי היה שלוש שעות בדרכים בכדי להשיבו לבסיס וספג אזהרות כך שנאלץ לעצור את הנסיעה כמה פעמים".

יוני, אשר נחת בנתב"ג ביום שישי אחר הצהריים ורצה להגיע לתל אביב, גילה לתדהמתו שלא רק הרכבת לא פועלת אלא גם השאטל לתחנת ארלוזורוב. "זו הפעם הראשונה שאני עושה את הנסיעה הזו ותכננתי להשתמש בשאטל אבל הוא בוטל", סיפר ל-ynet. "לקח לי שעה ועשר דקות לעלות על מונית וזה לאחר שסירבתי לעלות למכוניות של חאפרים שרצו שאשלם 250 ש"ח לנסיעה.

ממשרד האוצר נמסר: "לא נתייחס למיילים שנשלחו באופן פנימי".

ממשרד התחבורה נמסר: "משרד התחבורה מפעיל את מערך התחבורה הציבורית בסופי שבוע בהתאם לצרכי הביטחון והחירום. לאחר ההערכת מצב שהתקיימה לקראת סוף השבוע האחרון ובעקבות הודעת משרד הביטחון כי אין צורך בהסעת חיילים וכי הנושא תחת אחריותם, לא הופעלה תחבורה ציבורית בשבת האחרונה".

גורם במשרד הביטחון אמר לפני מספר ימים: "אנחנו לא מבינים מה הם רוצים מאיתנו ומה נזכרו עכשיו. אנחנו חודש בתוך מלחמה. משרד הביטחון מפעיל (ממילא) מערך היסעים עצמאי ענק של למעלה מ-4,000 אוטובוסים לחיילי המילואים. לא ביקשנו מהם (ממשרד התחבורה) דבר".

[למאמר זה התפרסמו 164 תגובות](#)

חדשות רכב - חשמלית חדשה מיפן - המטרה היא טסלה מודל iCar X - iCar

יפן פינת יפן: השפית שמארכת בדירתה לארוחת טעימות מסורתית

אומאי - מטרך יסודי מודרני | תמונה

6 דברים שלא ידעתם על חמורים

60 ממומן | Safe Haven for Donkeys

מה עושים כשצריך לתקן את הרכב? או שחלילה הייתם בתאונה?
60

כתבות נוספות

מחזירים לחבר את הרכב מהמילואים? תקראו את זה קודם

כמה מכוניות יש בעולם? יותר ממה שחשבנו

בחסות יונדאי - סעודיה מחזקת את מעמדה האזורי

מכש הלחצים עבד - תקן יורו 7 ידחה בחמש שנים

טויוטה רוצה לחשמל את הלנד קרוזר - אבל יש לזה מחיר

סקירה - יונדאי קונה הייבריד תוכן מקודם

יעץ מקצועי מיד לפני קניית רכב

074-799-1900

מה עושים כשצריך לתקן את הרכב או שחלילה הייתם מעורבים בתאונה? במקום להזיע ולהסתובב עם אינספור סימני שאלה ברגע האמת, אפשר פשוט להיכנס לאפליקציה ...

1 תיבות

יפן פינת יפן: השפית שמארכת בדירתה לארוחת טעימות מסורתית | כלכליסט

אנחא- תנורח יפוי חודרוי | תחורו

הוספת תגובה

תגובות

1. שרץ שלא נולד כמותו
אזרחית, 13-11-2023

2. בון (לח)
בושה מי שמנהל את המדינה, 13-11-2023

3. למה לא מעיפים לכל הרוחות את נער הגבעות הליצן הזה?
רונן, 13-11-2023

טען תגובות נוספות

שלח

הקלד כתובת דוא"ל (שדה חובה)

הירשמו לקבלת עדכונים וחדשות בעולם הרכב **icar**

מדורים	כלים ומידע	תוכן	אודות
ליסינג	השוואת מכוניות	מבחני רכב	מי אנחנו
מימון לרכב	רכב לפי תקציב	חדשות רכב	תנאי שימוש
ביטוח רכב	מחירוון רכב	רכב חשמלי	שאלות נפוצות
טרייד אין	הצהרת נגישות		דרושים
			צור קשר

site by tq.soft

כל הזכויות שמורות
אי-קאר 2007 בע"מ

נספח ו

**העתק מכתבה שפורסמה בנושא
ביום 9.11.23 באתר "כלכליסט"**

עמ' 63

תסתדרו לבד, גם במלחמה: משרד התחבורה ביטל את הרכבות בסופ"ש

המשרד ביטל את הרכבות שתוכננו לסופ"ש - והודיע כי ההשבתה נובעת מהחלטה שהתקבלה במשרד הביטחון; ואולם במשרד הביטחון הבהירו: "לא ביקשנו בשום שלב להפעיל או להפסיק תחבורה ציבורית בשבת"

[תומר הדר](#)

20:08, 09.11.23

האזינו לכתבה 2 דקות

תגיות:

[רכבת ישראל](#)

[שבת](#)

[מלחמה בעזה](#)

בוטלו הרכבות שהופעלו מתחילת המלחמה בסופ"ש, אחרי כניסת השבת, לטובת חיילים ואזרחים. במשרד התחבורה טוענים באופן רשמי כי משרד הביטחון הוא האחראי, אך במשרד הביטחון מכחישים.

פקק של 20 אלף רכבים: בנמל חיפה כבר מוציאים מכוניות חדשות לשטחים שבחוץ

K229.6

7

LG
Life's Good

LG OLED evo
THE HIGHEST STANDARD

היום בצהריים (חמישי) [פרסמה רכבת ישראל](#) כי בסופ"ש הקרוב יופעלו - אחרי כניסת השבת - שתי רכבות מבאר שבע ועד נהריה, ועוד שתיים מצפון לדרום. כעת רכבות אלה כבר אינן מופיעות בלוח הנסיעות.

[רק מה שמעניין - הצטרפו לערוץ כלכליסט בטלגרם](#)

במשרד התחבורה פרסמו תגובה רשמית, ומסרו כי ההשבתה בסופ"ש נובעת מהחלטה שהתקבלה במשרד הביטחון: "בהערכת מצב שהתקיימה היום ובעקבות הודעת ראש מערך ההיסעים במשרד הביטחון למשרד התחבורה ובה הבהיר כי אין צורך בהפעלת תחבורה ציבורית בסופי השבוע, וכי משרד הביטחון הוא האחראי להיסעים לחיילים, הוחלט כי התחבורה הציבורית לא תופעל בסופי שבוע עד להחלטה אחרת בהתאם להערכות מצב ולצרכי הביטחון".

במשרד הביטחון מכחישים בתוקף ומדגישים כי ההחלטה לא להפעיל את התחבורה הציבורית היא של משרד התחבורה בלבד: "משרד הביטחון לא ביקש בשום שלב ממשרד התחבורה להפעיל או להפסיק תחבורה ציבורית בשבת. ההחלטות בנושא זה הן רק של משרד התחבורה".

משרד התחבורה התחייב להפעיל רכבות בשבת עם פרוץ המלחמה. לפי הודעת המשרד מה-12 באוקטובר, הרכבות בסופ"ש פועלות במתכונת של "מלא וסע"; כלומר כאשר יש דרישה – הרכבת נוסעת. סידור זה אכן עבד היטב מאז פרוץ המלחמה כשתדירות הרכבות נעה בין אחת ל-4 שעות.

עקרון ההשקעה שהוכיח את עצמו בתקופות משבר – וזיכה את באפט בתואר "המשקיע הטוב בעולם" | כלכליסט

[בשיתוף](#)

איך לנצל את הזמן הפנוי בימים הקשים - ללמוד תחום מכירות | כלכליסט

[בשיתוף](#)

Ad

זהו הזמן לחבר, לתמוך, להשפיע ולהיות חלק מחמ"ל הוותיקים של מגדלי הים התיכון

כנסו ובחרו האם אתם מעוניינים שנחבר אתכם לפעילות התנדבותית או האם אתם מחפשים לגייס מתנדבים נוספים לפעילות ההתנדבות שלכם

מגדלי הים התיכון

לדברי גורם המקורב לנושא: "ההתפתחות של משרד התחבורה בנושא ביטול הרכבות בסופ"ש, כמה שעות אחרי ההודעה שהיא כן נוסעת, מיועדת כנראה להפחית עד כמה שאפשר מצב בו חלילה מישוהו יבין שעם ישראל רוצה רכבת בשבת. כל זה בא על חשבון אזרחי מדינת ישראל ועוד במהלך מלחמה".

להלן קישורית לכתבה:

https://www.calcalist.co.il/local_news/article/skfzf95qa

נספח ז

העתקים מכתבות שפורסמו באתרים

"כאן" ביום 17.6.23, חדשות 13

ביום 8.1.23 ו"מעריב" ביום 16.8.23

עמ' 66

הדפס

חדשות מהארץ והעולם בארץ

”יש סטאטוס קוו”: רגב התחייבה כי הרכבת הקלה לא תיסע בשבת

נסיעת המבחן האחרונה של הרכבת הקלה, שצפויה לפעול החל מיום שישי הקרוב, נחסמה ע"י עשרות פעילי מחאה אך למרות העיכובים יצאה לדרכה. השרה רגב: "זה הרגע שכולנו חיכינו לו"

תגיות: מירי רגב / הרכבת הקלה

השרה רגב בנסיעת המבחן האחרונה (צילום: אבשלום ששוני)

האזינו לכתבה 2 דקות

לקראת הרגע ההיסטורי של הפעלת הקו האדום ברכבת הקלה ביום שישי הקרוב, יצאה היום (רביעי) נסיעת המבחן האחרונה עם שרת התחבורה מירי רגב ואנשי תקשורת רבים.

[נוסעים ברכבת באזור תל אביב? שימו לב לשינויים בשבוע הבא](#)
[כמה טוב שעליכם הביתה: 215 עולים חדשים עלו ארצה - ונקלטו במהרה](#)

סמוך לציאת הרכבת הקלה מתחנת ארליך בשדרות ירושלים בתל אביב הפגינו עשרות פעילי מחאה שנדרשו לשמור על מרחק. הם צעקו "דמוקרטיה" והניפו דגלי ישראל. הרכבת התעכבה בכמה דקות בשל חסימות בדרך אבל הרגע ההיסטורי הגיע כשנכנסה לתחנה.

שרת התחבורה מירי רגב אמרה: "זה סיור אחרון לפני הרגע שכולנו חיכינו לו". כשנשאלה על השבתת הרכבת בסופי השבוע אמרה רגב: "יש סטאטוס קוו וחוק. שבת הוא יום מנוחה ונשמור על הסטטוס קוו".

איציק נהג הרכבת ספר: "כבר שנתיים אני מחכה לרגע הזה, אני עובד בחברת מטרו שמפעילה את הקו הזה, עברתי קורס של ארבעה חודשים וכל הזמן חיכינו לתחילת ההפעלה".

השרה רגב בנסיעת המבחן האחרונה (צילום: אבשלום ששוני)

בתשובה לשאלה כיצד הוא חש לנוכח העיכובים, אמר: "זה היה מתסכל אבל חשוב שכל הבדיקות נעשו והכל מוכן, זה העיקר".

מנכ"ל נת"ע חיים גליק: "זה רגע מרגש, לא ישנתי כל הלילה. זו בשורה ענקית".

הקו האדום מתחיל מפתח תקווה ומשם ממשיך דרך ציר ז'בוטינסקי בבני ברק ורמת גן עד מרכז תל אביב בתנועה תת קרקעית. בשדרות ירושלים הקו חוזר להיות עילי והוא מסתיים בבת ים. אורך הקו כ-24 ק"מ, מחציתם מתחת לפני הקרקע, והוא כולל 34 תחנות. הנסיעה מפ"ת עד בת ים תימשך שעה ו-20 דקות.

בשלב הראשון התדירות תהיה כל 5-6 דקות כאשר יופעלו 26 רכבות שכל אחת מהן תוכל להסיע 500 נוסעים. על פי התוכנית יגיעו עוד 10 רכבות והתדירות תרד לכל 3 דקות. הצפי הוא שתוך כמה חודשים כ-250 אלף איש ישתמשו כל יום ברכבת הקלה.

LIVE

פוליטי ביטחוני מדיני פלילים ומשפט חינוך וחברה בריאות וסביבה תרבות ובידור כלכלה וצרכ

רגב: "יישמר הסטטוס קוו בעבודות הרכבת בשבת"

שרת התחבורה נפגשה עם בכירי רכבת ישראל, שהציגו בפניה את הצרכים התפעוליים והבטיחותיים הדרושים. רגב הדגישה כי יותרו עבודות תשתית הקשורות בביקוח נפש, "כפי שהיה נהוג בממשלות נתניהו". רכבת ישראל תציג לשרה עד לסוף השבוע פתרונות לצמצום העבודות בשבת

חן זנדר, מתן חודורוב | פורסם: 08.01, 20:31

זמן צפייה: 05:40

שרת התחבורה מירי רגה קיימה היום (ראשון) דיון בהשתתפות יו"ר ומנכ"ל רכבת ישראל ובכירי משרד התחבורה ורכבת ישראל, בהמשך לפנייתו של שר הבינוי והשיכון יצחק גולדקנופף שדרש להפסיק את עבודות הרכבת המתייקמות בשבת. השרה קבעה כי "סטטוס קוו עבודות הרכבת בשבת ישמר כפי שהיה בממשלות נתניהו".

במהלך הדיון הוצגו בפני השרה רגב העבודות המבוצעות כיום ברכבת ישראל, וכן הצרכים התפעוליים והבטיחותיים אליהם נדרשת הרכבת, ובכלל זה עבודות תחזוקה מצילות חיים לשמירת חיי אדם. במהלך הדיון הדגישה השרה רגב כי במסגרת העבודות המבוצעות ברכבת יישמר הסטטוס קוו בשבת, וזאת תוך הקפדה כי יבוצעו רק עבודות תשתית הקשורות בביקוח נפש שנועדו לשמור על חיי אדם ובטיחות הנסיעה.

LIVE

פוליטי ביטחוני מדיני פלילים ומשפט חינוך וחברה בריאות וסביבה תרבות ובידור כלכלה וצרכ

בתום הפגישה סוכם כי רכבת ישראל תציג לשרה עד לסוף השבוע פתרונות לצמצום העבודות בשבת. מטעם השרה רגב נמסר כי "רכבת ישראל תמשיך לתת שרות מיטבי לאזרחי ישראל".

השרה מירי רגב בדיון משרד התחבורה בנוגע לעבודות הרכבת בשבת

6 דברים שלא ידעתם על חמורים

ממומן | Safe Haven for Donkeys

**הצטרפות להוט בחיר חסר תקדים:
טלויזיה, אינטרנט סיבים וטלפון**

HOT ללא הגבלה | ממומן

**הכירו את הדרך החדשה לקנות חכם
בסופר**

LIVE

פוליטי ביטחוני מדיני פלילים ומשפט חינוך וחברה בריאות וסביבה תרבות ובידור כלכלה וצרכ

תשתיות הרכבת לטווח הארוך, ובראשן פרויקט החשמול, אינן יכולות להתבצע בשבת ובמועדי ישראל.

זוהי אינה הפרשנות שמעניקה הנהלת רכבת ישראל לסטטוס קוו, לאחר שבמשך השנים האחרונות בוצעו עבודות חשמול בימי שבת, ועבודות אלו מתוכננות להמשיך בשבתות עד ליוני 2023 לפי היתרים מיוחדים שהוענקו לרכבת. את פרויקט חשמול הרכבת ניתן לבצע בהדממה מוחלטת של המערכת, אחרת כל פעם שתגיע רכבת צוות העבודות יצטרך לפנות את השטח. שינוי של המצב עשוי להאריך את הזמן הנדרש לפרויקט, או לחילופין לגרום לשיבושים בבימי חול בתנועת הרכבות.

עבודות הרכבת הקלה בשבת | צילום: עמוד הטוויטר של טלי בן עובדיה

כאמור, רכבת ישראל מחזיקה בהיתרים עד סוף יוני 2023 לבצע עבודות בשבתות ובמועדי ישראל. אם ההיתרים האלו ישונו על ידי משרד העבודה באופן שיכול את ידיה של הרכבת, האם זו שמירה או פגיעה בסטטוס קוו? כך או כך ברור שדחיית העבודות בפרויקט החשמול

LIVE

פוליטי ביטחוני מדיני פלילים ומשפט חינוך וחברה בריאות וסביבה תרבות ובידור כלכלה וצרכ

נוסעים ברכבת ת"א השלום | צילום: יוסי אלוני, פלאש 90

הבוקר שלח השר גולדקנופף מכתב לשרת התחבורה ולראש הממשלה בנימין נתניהו, ובו נכתב: "הובא לידיעתי כי מתקיימות עבודות בשבת ע"י רכבת ישראל, במסילת תל אביב בין מחלף רוקח למחלף ההלכה, שאין עונות להגדרה של פיקוח נפש. בהסכמים הקואליציוניים שנחתמו בין מפלגות הליכוד ויהדות התורה, סוכם כי עבודות אלו יופסקו", ציין גולדקנופף. "לא נוכל להשלים עם המשך מצב זה".

LIVE

כאן

צילום: צילום: מרים אלסטר, יונתן זינדל, פלאש 90

רגב: תחבורה ציבורית בשבת? לא אשנה הסטטוס-קו

שרת התחבורה ציינה את הדברים על רקע עשרות אלפי מיילים שנשלחו לחברי כנסת, בבקשה לתמוך בהצעה חוק בנושא, שצפויה לעלות היום במליאה

שרון עידן ושרון עידן | 14:12 | 17 ביוני, 2020

שרת התחבורה, מירי רגב, אמרה היום (רביעי) כי היא מתנגדת לתחבורה ציבורית בשבת. "אין לי שום כוונה לשנות את הסטטוס-קו. גם לנהגים ולמפעילים מגיע יום חופש", אמרה בעקבות עשרות אלפי הודעות דואר אלקטרוני שנשלחו בימים האחרונים לחברי הכנסת של כחול לבן ומפלגת העבודה.

בהודעות נכתב: "ביום רביעי תעלה במליאה הצעתה של ח"כ תמר זנדברג לתחבורה ציבורית בשבת. הבטחת בקמפיין הבחירות להצביע בעד - עכשיו זה הזמן לעמוד בהבטחה, לתקן את העיוות ולהצביע בעד תחבורה ציבורית בשבת".

בסוף השבוע האחרון חזר לפעול בשבת מערך התחבורה המטרופוליני "נעים בסופ"ש". המיזם חזר לפעול בערים גבעתיים, יהוד-מונטסון, קריית אוננו, רמת השרון, שוהם ותל-אביב-יפו. ברמת גן הודיעו כי השירות יחזור לפעילות ב-3 ביולי.

חבר הכנסת משה גפני הגיב בשבוע שעבר בחריפות נגד ההחלטה ואמר כי זה נעשה כדי לפגוע באמונה היהודית ובמאבק בקורונה. "כולנו מבקשים רחמי שמיים שלא יתפרץ שוב נגיף הקורונה. מהקרול צנו ושום חורה לנאשוח סטולות מרוגזות ושוללות למונוט את החזרת המוסד לעבודה ושלל

LIVE

הפופולריים

האזנה

שידור חי

כאן BOX

חדשות

בחירת העורכת

כאן גרנו בכיף - ילדים ופצצות

בשכונה של הנייה: אורי לוי במחנה הפליטים הצפוף בעולם

טרנד מזעזע: צעירים מזדהים עם המכתב של בן לאדן

"כיסינו את כל מנהטן": מאחורי הקמפיין לשחרור החטופים

עוד יחזור הניגון: כהן הטראנס שמתאבל על מות בנו

"שלא ישוב ילד עם מבט חלול בעיניים": המשפחה של ענבר בעזה

איך יטפלו בכל מתמודדי הנפש?

דניאל הוא שחקן בן 90 ששרד את השואה - ועכשיו גם את בארי

תאגיד השידור
הישראלי | כאן

LIVE

הפופולריים

האזנה

שידור חי

כאן BOX

חדשות

© 2023 כל הזכויות שמורות לכאן - תאגיד השידור הישראלי

Website created by IdeoDigital

האתר פועל ברישיון

LIVE

הפופולריים

האזנה

שידור חי

כאן BOX

חדשות

נספח ח

**העתק כתבה שפורסמה ביום
21.11.23 באתר "דה מרקר"**

עמ' 76

מלאי של יותר מ-20000 מוצרים
פרנקו אורו תכשיטים

אנרגיה ותשתיות | רכב ותחבורה

"זה לא נתפס שבתקופת מלחמה אין תחבורה ציבורית בסוף השבוע"

לאחר שמשדד התחבורה השבית את התחבורה הציבורית בסופ"ש האחרון, חיילים וחילות נותרו ללא מענה ונאלצו להסתמך על מתנדבות ■ התנועה לאיכות השלטון פנתה היום לשרת התחבורה מיירי רגב בדרישה להשיב את התחבורה הציבורית בשבת בעת המלחמה ■ "ההחלטה הפסולה של רגב ניתנה אך ורק משיקולים פוליטיים שלה"

יפעת ראובן 12 בנובמבר 2023 עקוב

חייל מילואים מירושלים קיבל "אפטר" - אך לא היה לו איך להגיע לביתו, והוא נלאץ לוותר על החופשה צילום: אייל טואג

השבתת התחבורה הציבורית בשבת בעת המלחמה צפויה להגיע לבג"ץ, אם לא תחודש. אחרי ארבעה סופי שבוע שבהם פעלו הרכבות, בסוף השבוע האחרון הרכבות לא פעלו, וגם קווי האוטובוסים הבין-עירוניים - שפעלו בסופ"ש של 3-4 בנובמבר, הושבתו. כך, חיילים וחיילות - במילואים ובסדיר - נאלצו להישען בסוף השבוע האחרון על טרמפים של מתנדבות ומתנדבים או על הוריהם כדי להגיע לבסיס ולביתם.

התנועה למען איכות השלטון שלחה היום (א') פנייה לשרת התחבורה מירי רגב ולשר הביטחון יואב גלנט, בדרישה להשיב את התחבורה הציבורית בשבת בעת המלחמה. גם עו"ד שחר בן מאיר, שמגיש עתירות ציבוריות באופן פרטי, שלח פנייה בנושא לרגב, ליועצת המשפטית לממשלה גלי בהרב-מיארה וליועמ"שית של משרד התחבורה.

- פרסומת -

Never miss a lead again wi

SPONSORED BY ZAPIER

ביום חמישי שעבר החליטו במשרד התחבורה לבטל את שירות הרכבות וקווי האוטובוס הבין-עירוניים בסוף השבוע, בטענה כי משרד הביטחון הבהיר להם כי אין צורך בהפעלת התחבורה בשבת. במשרד הביטחון התנערו מהדברים, ואמרו כי לא ביקשו "בשום שלב ממשרד התחבורה להפעיל או להפסיק להפעיל תחבורה ציבורית בשבת".

בפנייה של התנועה למען איכות השלטון נכתב כי "החלטת משרד התחבורה להפסיק לאלתר את התחבורה הציבורית בשבת ללא הודעה מוקדמת ובנימוק לפיו ההחלטה התקבלה על ידי משרד הביטחון - שמתברר כלא מאומת, מעלה את החשש כי המשרד פועל בשרירותיות ומתוך מניעים זרים".

מיטב הכתבות, העדכונים והפרשנויות, מדי יום ישירות אליכם למייל

דוא"ל *

irac@irac.org

להרשמה

עוד נכתב בפנייה כי "זריקת אחריות של משרד ממשלתי אחד על משרד ממשלתי אחר, בעת קבלת החלטות אשר משפיעות על כלל אזרחי מדינת ישראל מוכת היגון והתדהמה מאז אותה שבת שחורה, מכרסמת באמון הציבור במנהיגיו בשעת המלחמה". עורכי הדין תומר נאור ורותם בבלי דביר, מהתנועה לאיכות השלטון, כתבו כי "מניעת צורך חיוני וחשוב זה בעת לחימה, מתוך שיקולים פוליטיים גרידא, הינו בניגוד לחובות החלות על רשות מנהלית, וכן עשויים לפגוע פגיעה של ממש במאמץ המלחמתי".

עו"ד בן מאיר, אב לבת שמשרתת בשירות מילואים פעיל, כתב בפנייתו כי הפעלת הרכבת בשבת היא "החלטה מינהלית אשר בסמכות שרת התחבורה לקבל". לדבריו, ההחלטה להשבית את הרכבת בשבת היא פסולה ושרירותית, והתקבלה ללא הליך סדור של קבלת החלטה מינהלית.

שרת התחבורה מירי רגב
צילום: אוליבייה פיטוסי

**משרד התחבורה של רגב נחלש: גם סגנית הרשות לתחבורה ציבורית התפטרה
חודש למלחמה, השימוש בתחבורה הציבורית עולה, אך לא מתקרב לתקופת שגרה
משרד התחבורה שמר בסוד הפעלת אוטובוסים בשבת, הנוסעים הגיעו בכל זאת**

לפי בן מאיר, "ההחלטה הפסולה של שרת התחבורה ניתנה אך ורק משיקולים פוליטיים שלה, תוך שמשרד התחבורה 'מתרץ' אותם בשקר גס לפיו משרד הביטחון הודיע למשרד התחבורה כי אין עוד צורך בהפעלת הרכבת בשבת". בן מאיר מבקש תשובה למכתבו עד ליום רביעי הקרוב, 15 בנובמבר, ואם התשובה תהיה שלילית או שלא תתקבל תשובה – תוגש עתירה לבג"ץ.

חיילי מילואים שהיו צריכים תחבורה בשבת נותרו ללא מענה בסוף השבוע. חייל בקבע (27) מספר כי בסוף השבוע הוא נשאר בבסיס הקריה בתל אביב ולא היה יכול לצאת לביתו בבאר שבע. "אני עושה משמרות ארוכות של 12 שעות, ובשבת פשוט לא היה איך לחזור הביתה. עד עכשיו במלחמה השתמשתי ברכבת לבאר שבע שפעלה".

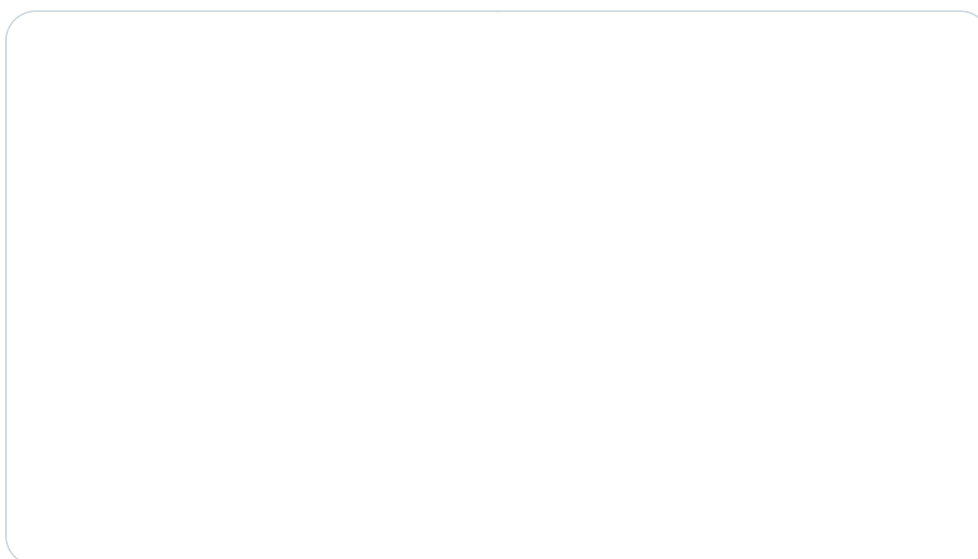
חייל מילואים תושב תל אביב (30) מספר: "אני משרת היום בבסיס ברחובות, אני עושה משמרות. הייתי בטוח שיהיה לי איך להגיע מתל אביב לרחובות. סמכתי על זה כי בסוף השבוע הקודם היו אוטובוסים. רק ביום שישי ב-15:00 בצהריים שמעתי שאין תחבורה ציבורית, ושמשרד התחבורה הפיל את זה על משרד הביטחון. לא ידעתי מזה".

החייל, שהמקרה שלו הגיע לארגון צרכני התחבורה הציבורית "15 דקות", אומר: "התקשרתי להורים שלי שגרים בראשון לציון, והם באו לקחת אותי מתל אביב והסיעו אותי לרחובות. אם להורים שלי לא היה מתאפשר לאסוף אותי, הייתי נאלץ לקחת מונית".

Danny Gallant דני גלנט

@RedRevDanny · עקוב

הנה לא באה הרכבת.
 היום בבוקר, בסמוך לבסיס צבאי במרכז, אין לחיילים איך
 לחזור ממשמרת לילה מכיוון שמירי רגב וממשלת האפסים,
 נכנעו, גם הפעם, לשותפים הקואליציוניים מהמפלגות
 הדתיות.
 בסופי השבוע בארבעת השבועות הראשונים של המלחמה,
 הרכבת עבדה בצורה מצומצמת ושירתה את החיילים אבל
 השותפים... [הצג עוד](#)

6:15 אחה"צ · 11 בנוב' 2023 מִיִּשְׂרָאֵל

שיתוף תשובה 975

[Read 47 replies](#)

ל"חמ"ל השינוע הארצי", ארגון מתנדבות שהוקם כבר ביום הראשון של המלחמה כדי לסייע בשינוע של חיילי מילואים שגויסו בצו 8, הגיעו בסוף השבוע האחרון לא מעט פניות מחיילים שנוזקו להסעה. החמ"ל הוקם כיוון שביום ראשון של המלחמה משרד התחבורה בקושי תיפקד, ולחיילי המילואים לא היו הסעות או תחבורה ציבורית כדי להגיע לבסיסים.

נסטיה ליבשיץ, ראש צוות משבצים ב"חמ"ל השינוע", מספרת: "התחלנו לקבל גל של פניות כבר מחמישי. הבנו שיש הרבה חיילים שקיבלו 'אפטר' ואין להם איך להגיע הביתה. היה לוחם שהיה בעזה, ואחרי שלושה שבועות הוא קיבל חופשה קצרה. בסוף אני הסעתי אותו לביתו".

ליבשיץ, תושבת חיפה, מספרת כי יצאה עם רכבה בשישי בערב ואספה חייל שנדרש להגיע לבאר שבע: "לקחתי אותו איתי באוטו. בדרך אספנו ציוד ואוכל והעברנו את זה לבסיסים בדרך". לדבריה, חיילת מילואים שמתגוררת בנוף הגליל נדרשה להגיע לקריה בתל אביב: "הצלחנו לעזור לה וסידרנו לה טרמפ בשבת". לדבריה, חייל מילואים נוסף שמתגורר בירושלים ומשרת ברמת הגולן קיבל "אפטר" – אך לא היה לו איך להגיע לביתו, והוא פשוט ויתר על החופשה הקצרה.

"סוף השבוע האחרון היה נוראי", אומרת ליבשיץ. "קיבלנו המון פניות, רובן מחיילים שקיבלו 'אפטר', ואין להם איך לצאת או לחזור. זה לא נתפס שבתקופת מלחמה אין תחבורה ציבורית בסוף השבוע. ילדים מגנים עלינו בגופם, וכל מה שביקשו זה להגיע הביתה – וגם את זה המדינה לא מאפשרת".

עמותת "תחבורה בדרך שלנו": "קוראים לשרת התחבורה לזכור שתפקיד משרד התחבורה הוא לספק את השירות שהציבור זקוק לו בזמן שהוא זקוק לו, צורך שמתחדד אפילו יותר בעת חירום" צילום: אייל טואג

גפן ימין, ממקימות "חמ"ל השינוע", אומרת: "כל סוף השבוע זה היה השיח בקבוצות שלנו – טרמפים לחיילים שהיו צריכים להגיע לבסיס או הביתה. קיבלנו גל של פניות. הממשלה אומרת שהלחימה תימשך לפחות שנה, ויש הרבה משפחות שלא יכולות להסיע את הילדים שלהן, כי אין להן אוטו או כי הן שומרות שבת. אנחנו מנסים לעזור לנהגים, אבל צריך לפתור את זה".

גם בעמותת נוסעי התחבורה הציבורית "תחבורה בדרך שלנו" מסרו כי הגיעו פניות בשבת מצד חיילי מילואים. "בסוף השבוע האחרון קיבלנו בעמותה פניות רבות מחיילים ואזרחים שמחפשים דרכים להגיע, בהם סדיר, מילואימניקים, משפחות של

מגויסים. מי שלא מצא פתרון – נאלץ לוותר על זמן משפחה בין המשמרות המתישות בבסיס בזמן מלחמה".

ב"תחבורה בדרך שלנו" הוסיפו כי "על אף הטענה התמוהה של משרד התחבורה כי אין צורך בשירות החירום התחבורתי בסופי שבוע, המציאות הוכיחה אחרת. אנו קוראים לשרת התחבורה מירי רגב לזכור שתפקידו של משרד התחבורה, שהיא אמונה עליו, הוא לספק את השירות שהציבור זקוק לו בזמן שהוא זקוק לו, צורך שמתחדד אפילו יותר בעת חירום".

במשרד הביטחון מסרו והדגישו כי המשרד "לא ביקש בשום שלב ממשרד התחבורה להפעיל או להפסיק להפעיל תחבורה ציבורית בשבת. ההחלטות בנושא הן אך ורק של משרד התחבורה". ממשרד המשפטים נמסר: "הפנייה התקבלה ותטופל". ממשרד התחבורה לא נמסרה תגובה.

לחצו על הפעמון לעדכונים בנושא:

תחבורה ציבורית מלחמת חרבות ברזל משרד התחבורה משרד הביטחון

פרסומת: 4 מערכות נשק מתקדמות שמצויות בידי ישראל וארה"ב

כתבות נוספות שעשויות לעניין אותך

ממומן

Channel22 /

רילקו ומשקיעים
כשירים רוכשים...

ממומן

AIG / צריכים

לחדש את ביטוח
הרכב? הקליקו...

דינמו ורכב / ללא

טקסים ובשקט
תקשורת, משה...

דינמו ורכב / למרות

השבתת אסדת תמר,
השימוש בגז לייצו...

ממומן

lovendent.co.il /

קיים סיכוי ששתלי
השיניים שלך גד...

ממומן

בדיקת זכאות למש

כנתא / אושר!
"משכנתא לכלל..."

דינמו ורכב /

"ההנהלה ריסקה את
הגורמים..."

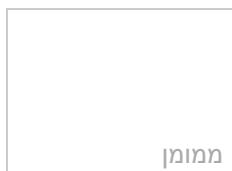

דינמו ורכב / מירי רגב

גוזרת עוד סרט
פוליטי: חנכה את...

ממומן

ממומן

AIG / כבר דאגתם
לבטח את הדירה?
קבלו הצעה עכשיו

gadgets4-you.c
om / המציאות
היפנית הגאונית...

דינמו ורכב / חודש
למלחמה, השימוש
בתחבורה הציבורי...

דינמו ורכב / משרד
התחבורה של רגב
נחלש: גם סגנית...

תגובות

להוספת תגובה מזוהה	לבחירת השם ככינאי קבוע	<input type="text"/>	שם
-----------------------	---------------------------	----------------------	-----------

הזינו שם שיוצג באתר

<input type="text"/>	תגובה
----------------------	--------------

משלוח תגובה מהווה הסכמה לתנאי השימוש של אתר TheMarker

שלחו

על סדר היום

"נהגים לא מצליחים לעבוד": הצרות של התחבורה הציבורית החמירו במלחמה

החות'ים מאיימים על שלישי מיצוא האשלג של אי.סי.אל מ ישראל

נתניהו נתן לצה"ל צ'ק פתוח - אבל לא דואג לכיסוי

אוניברסיטת ת"א: מכשירים את מנהיגי האקלים של המחר
בשיתוף אוניברסיטת תל אביב

מחל"ת לחל"ת: "נהייתי מומחה לביטוח לאומי, אבל זה נורא ואיום, מי רוצה להיות מומחה בדבר כזה?"

המפונים משלמים על הצטמצמות ההיצע: "דמי השכירות עלולים לעלות ב-20%"

TheMarker

הצג עוד

דיוורים | מערכת | הנהלה | תנאי שימוש | רכשו מנוי |
ביטול מנוי | שאלות ותשובות | צרו קשר | פרסמו אצלנו |
הצהרת נגישות

חדשות, ידיעות מהארץ והעולם - הידיעות והחדשות בעיתון הארץ. סקופים, מאמרים, פרשנויות ותחקירי עומק באתר האיכותי בישראל © כל הזכויות שמורות להוצאת עיתון הארץ בע"מ

נספח ט

פניית העותר אל המשיבה מיום

12.11.23

עמ' 86

כ"ח חשוון תשפ"ד
12 נובמבר 2023

לכבוד
השרה מירי רגב
משרד התחבורה והבטיחות בדרכים

זחוף!

שלום רב,

הנדון: הפעלת רכבת ישראל בסופי שבוע

בשם המרכז הרפורמי לדת ומדינה, הזרוע המשפטית והציבורית של התנועה הרפורמית - יהדות מתקדמת בישראל, הריני לפנות אליך בנושא הנדון, כדלקמן:

1. על רקע מצב המלחמה בו שרויה מדינת ישראל, ביום 12.10.23 אישר משרד התחבורה להפעיל רכבות גם במהלך סופי השבוע. על פי הודעת המשרד, שיטת העבודה של הרכבות היא במתכונת "מלא וסע" בין יום שישי ב-18:00 ולאורך הלילה. בנוסף, בימי שבת בין השעות 07:00-21:00 אושר להפעיל רכבות בתדירות של אחת לשעה. אושר כי הרכבות יעברו בשעות המצוינות בין תחנות באר שבע מרכז לנהריה ויעצרו בדרך בתחנות נתב"ג, תל אביב סבידור, תל אביב מרכז וחוף הכרמל. יצוין, כי בפועל, תדירות הפעלת הרכבות בשבת השתנתה מספר פעמים.
2. חרף העדר פרסום משמעותי לציבור מצד המשרד בדבר פעילות הרכבות בסופי שבוע, ממועד קבלת ההחלטה האמורה, ציבור רחב עשה שימוש בשירותי הרכבת במהלך סופי השבוע בהם פעלו רכבות. בכללם, נוסעים המשתייכים לכוחות הביטחון – חיילי מילואים וסדיר הנדרשים להתנייד ברחבי הארץ גם במהלך סוף השבוע, וכן אזרחים שפוננו מבתיהם ונעדרים כלי רכב פרטיים המבקשים להיפגש עם משפחותיהם והקרובים להם כחלק מתהליך השיקום והחלמה הנפשית שלהם.
3. דא עקא, חרף הביקוש לשירותי הרכבת בסופי שבוע, ביום 9.11.23 הודיע המשרד כי לא יפעלו עוד רכבות בסוף השבוע: "בהערכת מצב שהתקיימה היום ובעקבות הודעת ראש מערך ההיסעים במשרד הביטחון למשרד התחבורה ובה בהיר כי אין צורך בהפעלת תחבורה ציבורית בסופי השבוע, וכי משרד הביטחון הוא האחראי להיסעים לחיילים, הוחלט כי התחבורה הציבורית לא תופעל בסופי שבוע עד להחלטה אחרת בהתאם להערכות מצב ולצרכי הביטחון." דא עקא, משרד הביטחון הכחיש כי ביקש להפעיל או להפסיק תחבורה ציבורית בשבת ואף הבהיר כי מדובר בהחלטה המצויה באופן בלעדי בידי משרד התחבורה.
4. כך, במהלך סוף השבוע האחרון, החל משעות הצהריים של יום 10.11.23 לא פעלו רכבות.
5. ייאמר מיד, החלטת משרד התחבורה על הפסקת תנועת הרכבות בסופי שבוע הינה החלטה פסולה שלא רק שיש בה כדי לסכל כל אפשרות ליתן מענה ראוי לצרכים תחבורתיים הנובעים

ממצב המלחמה בו שרויה מדינת ישראל, אלא שהיא אף אינה עולה בקנה אחד עם המצב המשפטי הקיים הנעדר כל מניעה לאספקת שירותי תחבורת רכבות במהלך סופי שבוע, היא פוגעת פגיעה קשה בזכויות יסוד חוקתיות ומתעלמת באופן מופגן מצרכים תחבורתיים חיוניים של הציבור הישראלי, ונראה כי התקבלה על יסוד שיקולים זרים ופסולים.

6. משכך, אנו פונים אליך בדרישה כי תנועת הרכבות בסופי שבוע תחודש, וזאת החל מסוף השבוע הקרוב ואילך. והכל כפי שיפורט להלן.

המצב המשפטי

7. פקודת מסילות הברזל [נוסח חדש] תשל"ב-1972. (להלן: "פקודת מסילות הברזל") היא הבסיס החוקי להפעלתה של רכבת ישראל.

8. בניגוד לקוי אוטובוס בהם יש לשר הממונה סמכות לקבוע תקנות בעניין איסור הפעלת קוים בשבת מכוח פקודת התעבורה (נוסח חדש), **בפקודת מסילות הברזל לא נקבעה כל הוראה האוסרת על הפעלת הרכבת ביום המנוחה השבועי, או המסמיכה את השר הממונה לקבוע תקנות בעניין.** לפיכך, אין כל מניעה חוקית להפעלת רכבת ישראל בשבת.

9. זאת ועוד, **הימנעות מהפעלת הרכבת בשבת כרוכה בפגיעה קשה בזכויות יסוד חוקתיות.** בנסיבות אלה, הרי שכשרת התחבורה, הנך מחויבת להורות על הפעלת הרכבת בשבת.

היעדר תחבורה ציבורית בשבת פוגע בזכויות יסוד

10. כפי שיפורט להלן, היעדר תחבורה ציבורית בשבת פוגע בזכויות יסוד חוקתיות ובהן **חופש התנועה, הזכות לאוטונומיה של הפרט לקבוע את אורחות חייו, הזכות לשוויון והזכות לחופש מדת.**

11. היות שלא ניתן לפגוע בזכויות אלא על פי הסמכה מפורשת בחוק, והיות שלא קיימת הסמכה כאמור בחקיקה, **הרי שאי הפעלת הרכבת בשבת מהווה הפרה של חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו באופן שאינו עומד בתנאי פיסקת ההגבלה.** מצב דברים זה מחייב אפוא את הפעלת הרכבת בשבת.

פגיעה בחופש התנועה

12. לכל אדם בישראל, אזרח ותושב זכות קנויה לחופש תנועה. זכות זו הוכרה כזכות חוקתית הנגזרת מכבוד האדם וחירותו (בבג"ץ 5434/96 **חורב ואח' נ שר התחבורה ואח' פ"ד נא(4) 1**, 59 (להלן: "**פרשת חורב**") וראו גם בבג"ץ 2481/93 **יוסף דיין נ' מפקד מחוז ירושלים ואח' הנ"ל** [27], בעמ' 472).

13. אי הפעלת הרכבת בשבת פוגעת בצורה חריפה בזכות החוקתית הקנויה לאזרחי ותושבי מדינת ישראל לנוע בחופשיות ולהגיע למחוז חפצם במהלך השבת. בניגוד לתחבורה ציבורית באמצעות רכב ממונע, שם פקודת התעבורה מעניקה לשר הממונה סמכות לאסור על הפעלת התחבורה הציבורית בשבת, מתוך שיקול דעת, בפקודת מסילות הברזל, אין לשרה כל סמכות למנוע זאת ביחס לרכבת.

פגיעה בזכות לאוטונומיה

14. הפסיקה הכירה בזכות הפרט לאוטונומיה כזכות הכרוכה בכבוד האדם וכזכותו של אדם לחופש בחירה, וחירות הרצון הפרטי לעצב את אורחות חייו:

"... ביסוד הזכות לכבוד האדם עומדת ההכרה כי האדם הוא יצור חופשי, המפתח את גופו ורוחו על פי רצונו בחברה בה הוא חי; במרכזו של כבוד האדם מונחת קדושת חייו וחירותו. ביסוד כבוד האדם עומדים האוטונומיה של הרצון הפרטי, חופש הבחירה וחופש הפעולה של האדם כיצור חופשי." (בג"ץ 6427/02 התנועה לאיכות השלטון נ' הכנסת (טרם פורסם), בפסקאות 35 לפסק דינו של הנשיא ברק כתוארו דאז).

15. דברים אלה יפים אף לענייננו - יש לאפשר לכל אדם לעצב את השבת כראות עיניו - לבקר קרובי משפחה וחברים, לבלות במסעדות, לבקר במוזיאון או בים - וזאת מכוח זכותו של אדם לכבוד אשר בבסיסה האוטונומיה של הרצון הפרטי הרואה באדם ישות אוטונומית בעלת כושר בחירה ורצון עצמאי.

16. ליום השבת תכלית לאומית אך גם תכלית סוציאלית והפרט רשאי לעצב יום זה כרצונו. הציפייה אינה כמובן כי הרכבת תפעל ככלל יום בשבוע, ושמירה על המרחב הציבורי ביום השבת היא תכלית ראויה, ואולם, נקודת האיזון צריכה להתחשב גם בצרכיו של הפרט - בדיוק כפי שהיה בחודש האחרון עת הרכבת פעלה בסופי שבוע אך בתדירות נמוכה מהרגיל. על תכלית זו עמדה השופטת פרוקצ'יה (כתוארה אז) בבג"ץ 5026/04 דיזיין 22 - שארק דלוקס **ההיטים בע"מ נ' ראש ענף היתרי עבודה בשבת, אגף הפיקוח משרד העבודה והרווחה:**

"המטרה הסוציאלית עיקרה בכך שביום המנוחה השבועי יוכל אדם להינפש לרווחתו הגופנית והנפשית. יום המנוחה נועד לאפשר לאדם לבלות בחיק משפחתו ובחברת ידידים; הוא נועד להותיר זמן פנוי לפעילויות שונות הקרובות ללבו של האדם, ובהן השתלבות בחיי תרבות ורוח ועיצוב תרבות הפנאי לפי רוחו וטעמו...לאפשר לאדם לממש באורח מידתי את הפן הסוציאלי של השבת על פי טעמו ועל פי מידותיו ולתת בכך ביטוי למנהגים, לסגנונות החיים ולשלל התרבויות בחברה הרב רבדית הישראלית. סמכות מתן ההיתרים לעבודה בשבת נועדה, בין היתר, לקדם צרכים חיוניים של מגוון קבוצות האוכלוסייה כדי לאפשר להן לעצב את יום השבת שלהן כיום מנוחה על פי נטיות לבן.

פגיעה בזכות לשוויון

17. כידוע, עקרון השוויון הינו עקרון מנחה בכל פעולה מנהלית:

"השוויון הוא ערך יסוד לכל חברה דמוקרטית...השוויון שומר על השלטון מפני השרירות. אכן, אין לך גורם הרסני יותר לחברה מאשר תחושת בניה ובנותיה, כי נוהגים בהם איפה ואיפה. תחושת חוסר השוויון היא מהקשה שבתחושות. היא פוגעת בכוחות המאחדים את החברה. היא פוגעת בזכות העצמית של האדם" (בג"ץ 953/87 פורז נ' ראש עיריית תל-אביב-יפו, פ"ד מב(2) 309, 332)

אי-הפעלה של הרכבת בשבת מעמיק את חוסר השוויון והפגיעה בשכבות החלשות

18. הבדלים בדפוסי השימוש והנגישות לתחבורה, הם מביטויי חוסר השוויון בחברה. הפעלת הרכבת בשבת, עשויה לתרום לקידום שוויון. התעלמות משיקול זה, עלולה להנציח ואף להגביר את חוסר השוויון.¹

19. אי הפעלת הרכבת בשבת גורמת לפגיעה קשה באנשים ממעמד סוציו אקונומי נמוך, בבעלי מוגבלויות, בנשים, בבני נוער, בחיילים ובקשישים. קבוצות אלו הן הצרכניות העיקריות של התחבורה הציבורית בישראל.

20. דו"ח טרכטנברג מתייחס לפגיעה הנגרמת לשכבות החלשות מהיעדר תחבורה ציבורית ראויה, בצינו את הדברים הבאים:

"עם זאת, עבור פלחי אוכלוסייה מסוימים אין כיום רמת ניידות בסיסית המובטחת באמצעות שירותי התחבורה הציבורית. לעשירונים הנמוכים, שבהם רמת המינוע נמוכה משמעותית משאר האוכלוסייה, יש תלות במערך התחבורה הציבורית. עבורם למגבלות הכיסוי של התחבורה הציבורית הן ברמה הגיאוגרפית והן ברמת שעות הפעילות משמעות רבה; זאת משום שמגבלות אלו משפיעות, בין היתר, על אפשרויות התעסוקה, על הנגישות לשירותים חברתיים ואף על היכולת לממש פנאי."

ובהמשך הדברים:

"בנוסף לאמור לתחבורה הציבורית תפקיד חברתי חשוב בהבטחת יכולת הניידות גם לאלו שידם אינה משגת ואשר אינם יכולים להתבסס על הרכב הפרטי. משמעותה של רמת התחבורה הציבורית לאזרחים אלו רבה ביותר, שכן היא קובעת את נגישותם למקומות תעסוקה, לשירותים ציבוריים ולאתרי פנאי".²

¹ עדי סופר "יותר כבישים, יותר גודש: על מדיניות התקצוב של תשתיות תחבורה בישראל, 2000-2012", דו"ח מרכז אדוה, עמ' 11 (יוני 2013).

² דו"ח הוועדה לשינוי כלכלי חברתי, עמ' 148-149 (אוקטובר 2011).

21. ודוק, עבור אוכלוסייה מוחלשת, שאין ברשותה רכב פרטי, אי הפעלת הרכבת בשבת מגבילה את יכולתה לבלות את שעות הפנאי, לבקר משפחה, להגיע לבתי חולים, למחנות צבא, ולמקומות חיוניים אחרים. **כך, המשתייכים לאוכלוסייה זו הופכים שקופים – במובן זה שצרכיהם אינם נלקחים בחשבון.** לכן, מחויבת השרה להורות על הפעלת הרכבת בשבת.

פגיעה בשוויון ובזכות לנגישות עבור אנשים עם מוגבלות

22. חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות התשנ"ח-1998, קובע כי כל מקום ציבורי וכל שירות ציבורי צריכים להיות נגישים לאנשים עם כל סוגי המוגבלויות.

23. על המדינה חלה אפוא חובה פוזיטיבית להנגיש את המרחב הציבורי ולהעמיד לרשות אנשים עם מוגבלות אפשרויות למימוש זכויותיהם. אחת הזכויות החשובות היא הזכות להתנייד, וחופש התנועה.

24. עבור אנשים בעלי לקויות קוגניטיביות, בעלי לקויות ראייה ובעלי מוגבלות פיזית הרכבת מאפשרת לנוע ולהיות נגישים לעבודה, לחברים ולמשפחה. כלומר, מדובר בשירות המאפשר הנגשה לשירותים אחרים. הזכות לנגישות מהווה, הלכה למעשה, שער כניסה אל יתר הזכויות. בלעדיה, שאר הזכויות נחסמות בפני אנשים עם מוגבלות.

25. הימנעות מהפעלת הרכבת בשבת פירושה התנערות המדינה מחובתה לאפשר לבעלי מוגבלויות ניידות ונגישות לשירותים ציבוריים אחרים וזאת בניגוד לדין.

פגיעה בחופש מדת

26. כידוע, חופש הדת מקפל בתוכו גם את הזכות לחופש מדת (פרשת חורב, ע"מ 93 לפסה"ד). מעיקרון זה נגזר כי אין כופים - לא במישרין ולא בעקיפין - מצוות דת על מי שאינם שומרי מצוות, ואינם מעוניינים לקיים את מצוות הדת ולכן החלטה על הפסקת הפעלת הרכבת בשבת מטעמים של התחשבות בשיקולי הדת היא פסולה. לעניין זה יפים דברי בית המשפט העליון בפרשת חורב:

"ההתחשבות בשיקולי הדת ובאורח החיים הדתי אסורה היא, אם הפעלת הסמכות נועדה לכפות על אדם את מצוות הדת. ההתחשבות בשיקולי הדת ובאורח החיים הדתי מותרת היא, אם היא נועדה לתת ביטוי לצורכי הדת של האדם... אכן, כפייה דתית נוגדת את הזכות לחופש הדת ואת כבוד האדם. התחשבות בצורכי הדת תואמת את חופש הדת ואת כבוד האדם."
(פרשת חורב, עמ' 36)

27. בהקשר זה נהוגה ההבחנה בין רשות היחיד ורשות הרבים: לאדם יש חופש לממש את דתו בביתו, אך ברשות הרבים אין הוא יכול לכפות את מצוות דתו על הזולת. עמד על כך כב' השופט חשין (כתוארו אז):

"האינטרס שקנו שומרי מצוות מישקלו הוא רב־עד־מכריע בביתם פנימה, וכל עוד מבקשים הם דבר לעצמם; ככל שירחקו מביתם ויקרבו אל רשות הרבים - או אל רשות היחיד של הזולת - או ככל שיבקשו לשלול דבר מן הזולת, כן יחלש כוחו של אותו אינטרס, והרי כנגדו יעמדו אינטרסים של הזולת, ברשות הרבים או ברשות היחיד שלו" (בג"צ 3872/93 מיטראל בע"מ נ' ראש הממשלה ושר הדתות, פ"ד מז(5) 508)

28. דברים אלה יפים אף לענייננו. ככל שאנו יוצאים מדלת אמותיו של אדם אין הוא יכול לכפות ברשות הרבים קיום אורחות חיים דתיים וכפי שלא מצופה מכלל אזרחי מדינת ישראל לשמור שבת בהתאם לאורח החיים הדתי אורתודוכסי כך לא ניתן לכפות אי נסיעה בשבת על ידי אי הפעלת הרכבת בשבת.

שיקולים זרים ופסולים

29. בעת שמונחת בפני הרשות החלטה עליה לשקול את מכלול השיקולים על מנת לקבל החלטה הוגנת, עניינית ושוויונית. דלת אמותיו של החוק המסמיך קובעות את מסגרת השיקולים הרלבנטיים להחלטה. שיקולים החורגים ממטרות החוק המסמיך, הינם שיקולים זרים והרשות השלטונית מנועה מלהתחשב בהם בבואה לקבל החלטה (בג"ץ 953/87 א. פורז נ' שלמה להט, ראש עיריית תל-אביב יפו ואח', פ"ד מב(2) 309, 324).

30. ודוק, היעדר מניעה חוקית בפקודת מסילות הברזל להפעלת הרכבת בשבת, הפגיעה הקשה בזכויות יסוד חוקתיות הכרוכה באי הפעלת הרכבת בשבת, והמשך מצב המלחמה בו שרויה מדינת ישראל המחייב תנועה של אנשי כוחות ברחבי הארץ אף בסופי שבוע – בכולם יש כדי ללמד כי ההחלטה על הפסקת תנועת הרכבות בסופי שבוע נסמכת על שיקולים זרים ופסולים.

31. הדברים נכונים על אחת כמה וכמה נוכח מצב המלחמה בו אנו מצויים. הפסקת פעילות הרכבת כעת פוגעת אנושות בצרכיהם של חיילים ושל מפונים שאין ביכולתם להתנייד. בכך נוסף לסבלם קושי נוסף. כך, למשל כותבת אחת המפונות – אחת מ-500 אנשים שחתמו על עצומה להפעלת הרכבת בשבת:

"אני ומשפחתי תושבי העוטף, פליטים היום בישראל מתניידים בתחבורה הציבורית לבקר חברים ומשפחות שנפגעו ואת בני משפחתנו הפזורים בארץ זקוקים לתחבורה הציבורית בצורה קיומית כחלק מתהליך השיקום וההחלמה הנפשית שלנו. דורשת את המשך הפעלתה של הרכבת בשבת לטובת כולנו..."

התעלמות צרכים תחבורתיים חיוניים

32. להפסקת פעילות הרכבת בסופי שבוע השלכות קשות ביותר, בכללן:

א. עלייה ניכרת בעומס בכבישים;

ב. עלייה בשיעור תאונות הדרכים הקטלניות במהלך סופי שבוע;

ג. פגיעה באיכות סביבה ובאיכות החיים כתוצאה מהשימוש הנרחב ברכבים פרטיים;

33. דא עקא, גם מהשלכות חמורות אלה התעלם המשרד עת הוחלט על הפסקת שירותי הרכבת בסופי שבוע. אף בכך יש כדי לחזק את הטענה כי ההחלטה האמורה התקבלה על יסוד שיקולים זרים ומשכך דינה להיפסל.

סיכום

34. מכל האמור לעיל עולה בבירור כי הפעלת רכבת ישראל במהלך סופי השבוע מהווה חובה שיש לקיים כלפי הציבור הישראלי – הן לאור היעדר מניעה חוקית לכך בהוראות פקודת מסילות הברזל, הן לאור זאת שאי הפעלת הרכבת בשבת כרוכה בפגיעה קשה בזכויות יסוד חוקתיות ובהשלכות קשות בכל הנוגע לצרכים ותחבורתיים חיוניים שונים, לרבות צרכים הנובעים ממצב המלחמה בו שרויה מדינת ישראל.

35. בנסיבות אלה, נבקש כי משרד התחבורה יחזור בו מהחלטתו בדבר אי הפעלת רכבות בסופי שבוע, וחלף זאת יקבל החלטה, ללא כל דיחוי נוסף, לפיה יופעלו רכבות בסופי שבוע וזאת החל בסוף השבוע הקרוב ואילך.

36. בשל סד הזמנים הדוחק, אודה להתייחסותך הדחופה, על מנת שנוכל לכלכל את המשך צעדינו.

בברכה,

אורי נרוב, עו"ד

העתקים:

עו"ד גלי בהרב-מיארה, היועצת המשפטית לממשלה
מר משה בן זקן, מנכ"ל, משרד התחבורה והבטיחות בדרכים
עו"ד יעל כהן, היועצת המשפטית, משרד התחבורה והבטיחות בדרכים
מר דן רשל, נציב שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלויות, משרד המשפטים

נספח י

מענה המשיבה מיום 12.11.23

עמ' 94

בסיום הבדיקה נעדכנכם במישרין.

לידיעתכם,
אשמח לעמוד לרשותכם בכל עת.

מעין אברהם

מרכזת מערך הפניות

לשרת התחבורה והבטיחות בדרכים

משרד התחבורה
והבטיחות בדרכים

sara@mot.gov.il

נספח י"א

פניית העותר אל המשיבה מיום

14.11.23

עמ' 96

א' כסלו תשפ"ד
14 נובמבר 2023

לכבוד
השרה מירי רגב
משרד התחבורה והבטיחות בדרכים

זחוף!

שלום רב,

הנדון: הצורך בהפעלת קווי אוטובוס בסופי שבוע בעת מלחמה

בשם המרכז הרפורמי לדת ומדינה, הזרוע המשפטית והציבורית של התנועה הרפורמית - יהדות מתקדמת בישראל, הריני לפנות אליך בנושא הנדון, כדלקמן:

1. על רקע מצב המלחמה בו שרויה מדינת ישראל, ביום 12.10.23 אישר משרד התחבורה להפעיל תחבורה ציבורית גם לאורך סוף השבוע.
2. כך נכתב בהודעת המשרד בנושא מיום 13.10.23:

משרד התחבורה והבטיחות בדרכים נערך להפעלת שירותי התחבורה הציבורית לאורך השבת עקב המצב הבטחוני.

בהנחיית שרת התחבורה והבטיחות בדרכים, מירי רגב, השירות יינתן ללא תשלום

שירותי תחבורה ציבורית באוטובוסים בחלק מהקווים העיקריים (לחצו כאן למידע מפורט על הפעילות בשישי או כאן למידע מפורט על הפעילות בשבת) יוארכו ביום שישי עד לשעה 22:00 וביום שבת יחל השירות בשעה 06:00.

רכבת ישראל תפעיל ביום שישי החל מהשעה 18:00 שירות במתכונת "מלא וסע" בין תחנות נתב"ג- ובאר שבע ובין תחנות נתב"ג ותל אביב- סבידור. מתחנת סבידור יוצבו אוטובוסים ליעדי המשך.

ביום שבת תפעל הרכבת אחת לשעה החל מהשעה 7:00 בבוקר בין תחנות נהריה, חיפה חוף הכרמל, תל אביב סבידור מרכז, נתב"ג ובאר שבע מרכז (במסלול דו כיווני) ובתאום עם גורמי הבטחון.

כמו כן, בין השעות 19:00 ביום שישי ועד 21:00 בשבת, יופעלו שירותי היסעים מנתב"ג לירושלים, תל אביב, חיפה ובאר שבע. השירות יופעל בסמוך לשער 03 בקומה G בטרמינל 3 וייצא אחת לשעה בהתאם ללוח הטיסות.

מידע מלא אודות פעילות ההיסעים ניתן יהיה למצוא החל מיום שישי בשעה 16:00 ויהיה ניתן לשינוי בכל זמן נתון [בדף העדכונים הרשמי של המשרד](#) או במרכז המידע הארצי לתחבורה ציבורית בטלפון *8787. מרכז המידע הטלפוני יפעל ביום שישי עד השעה 23:00 ובשבת החל מהשעה 06:00.

להלן קישורית להודעת המשרד:

https://www.gov.il/he/departments/news/pti_13_10

3. חרף העדר פרסום משמעותי לציבור מצד המשרד בדבר פעילות התחבורה הציבורית בסופי שבוע, ממועד קבלת ההחלטה האמורה, ציבור רחב עשה שימוש בשירותי התחבורה הציבורית במהלך סופי השבוע. בכללם, **נוסעים המשתייכים לנוחות הביטחון** - חיילי מילואים וסדיר הנדרשים להתנייד ברחבי הארץ גם במהלך סוף השבוע, וכן **אזרחים שפנו מבתיים** ונעדרים כלי רכב פרטיים המבקשים להיפגש עם משפחותיהם והקרובים להם כחלק מתהליך השיקום והחלמה הנפשית שלהם.

4. דא עקא, חרף הצורך החיוני הנובע מהמלחמה בהפעלת התחבורה הציבורית בסופי שבוע, ביום 9.11.23 הודיע משרד התחבורה כי שירותים אלה לא יופעלו עוד בסופי השבוע:

"בהערכת מצב שהתקיימה היום ובעקבות הודעת ראש מערך ההיסעים במשרד הביטחון למשרד התחבורה ובה הבהיר כי אין צורך בהפעלת תחבורה ציבורית בסופי השבוע, וכי משרד הביטחון הוא האחראי להיסעים לחיילים, הוחלט כי התחבורה הציבורית לא תופעל בסופי שבוע עד להחלטה אחרת בהתאם להערכות מצב ולצרכי הביטחון."

5. בתגובה להודעה זו של משרד התחבורה, משרד הביטחון הכחיש כי ביקש להפעיל או להפסיק תחבורה ציבורית בשבת ואף הבהיר כי מדובר בהחלטה שכלל אינה מצויה בידי אלא באופן בלעדי בידי משרד התחבורה.

6. כך, במהלך סוף השבוע האחרון הופסקה פעילות התחבורה הציבורית במהלך השבת.

7. ייאמר מיד, החלטת משרד התחבורה על הפסקת התחבורה הציבורית בשבת בזמן מלחמה מסכלת כל אפשרות ליתן מענה ראוי לצרכים תחבורתיים חיוניים - הן שוטפים ו**בפרט כאלו הנובעים ממצב המלחמה הנוכחי**, פוגעת פגיעה קשה בזכויות יסוד חוקתיות, ונראה כי היא נסמכת על **שיקולים זרים ופסולים** – מסקנה המקבלת משנה תוקף נוכח זאת שהמצב החוקי הקיים מאפשר הפעלת תחבורה ציבורית בשבת. והכל כפי שיפורט להלן.

8. הסמכות לאשר תחבורה ציבורית בשבת מסורה בידיה של שרת התחבורה אשר קובעת את הסדרי התעבורה וזאת לפי סעיף 71 ל פקודת התעבורה (נוסח חדש) (להלן: "**הפקודה**"), הקובע כדלקמן:

"בנוסף על סמכותו הכללית לפי סעיף 70, רשאי שר התחבורה להתקין תקנות בקשר לרכב מנועי ציבורי בענינים אלה: ...

(א7) איסור הפעלת אוטובוס ציבורי בימי מנוחה בקו שירות; לענין זה **יתחשב השר ככל שניתן** במסורת ישראל בכל הנוגע לאיסור תנועת כלי רכב בימי מנוחה; בפסקה זו, "ימי מנוחה" – כמשמעותם בסעיף 18א(א) לפקודת סדרי השלטון והמשפט, התש"ח-1948; (ההדגשה אינה במקור).

9. על פי תקנות התעבורה, תשכ"א - 1961 (להלן: "התקנות") הפעלת קו שירות כרוכה ברישיון מאת המפקח על התעבורה. תקנה 386 לתקנות קובעת כי לא יינתן רישיון על ידי משרד התחבורה לקו המופעל בשבת ומועדי ישראל **אלא בקו שירות**:

"(א) (1) המשרת נוסעים לבית חולים;

(2) המשרת נוסעים לשוב ספר;

(3) המשרת נוסעים לשובים שתושביהם אינם יהודים;

(4) שהוא חיוני, לדעת הרשות, מבחינת בטחון הציבור;

(5) **שהוא חיוני, לדעת הרשות, מבחינת קיום שירותי תחבורה ציבורית.**

(ב) האמור בתקנת משנה (א) לא יחול על קו שירות רצוף שניתן לגביו רישיון קו לפני יום ט"ו בטבת התשנ"א (1 בינואר 1991); לענין זה, "קו שירות רצוף" - קו שירות שהרשיון שלו ניתן להפעלתו הרצופה ביום המנוחה החל בשעה 13.00 של ערב יום המנוחה."

10. סעיף 386 א(א)(5) לתקנות קובע אפוא כי משרד התחבורה מוסמך להעניק רישיון להפעלת קו שירות בימי מנוחה בכפוף לקיומו של צורך תחבורתי חיוני שייקבע בהתאם לשיקול דעת המשרד.

11. ודוק, במצב המלחמה המתמשך בו חיילי שירות סדיר ומילואים נדרשים להתנייד בין בסיסי הצבא למקומות מגוריהם גם בסופי שבוע, ובו רבבות אזרחים שפונו מיישוביהם ללא רכביהם מבקשים להתנייד גם בסופי שבוע – ברי כי מתקיים צורך תחבורתי חיוני המחייב הפעלת קווי שירות בשבת.

12. זאת ועוד, היעדר תחבורה ציבורית בשבת פוגע בזכויות יסוד חוקתיות ובהן חופש התנועה, הזכות לאוטונומיה של הפרט לקבוע את אורחות חייו, הזכות לשוויון והזכות לחופש מדת.

פגיעה בחופש התנועה

13. לכל אדם בישראל, אזרח ותושב זכות קנייה לחופש תנועה. זכות זו הוכרה כזכות חוקתית הנגזרת מכבוד האדם וחירותו (בבג"ץ 5434/96 **חורב ואח' נ שר התחבורה ואח'** פ"ד נא(4) 1, 59 (להלן: "**פרשת חורב**") וראו גם בבג"ץ 2481/93 **יוסף דיין נ' מפקד מחוז ירושלים ואח'** הנ"ל [27], בעמ' 472).

14. יצוין, כי התחשבות ברגשות הדת - שאינה מגיעה כדי כפייה דתית היא שיקול שניתן להתחשב בו בהפעלת סמכות שלטונית. ואולם, בענייננו, התחשבות ברגשות דת מטילה נטל כבד מנשוא

ובלתי סביר על אוכלוסייה שלמה אשר זכותה הקנויה לחופש תנועה, אשר חשיבותה מתעצמת לאין שיעור בימי מלחמה, נמנעת ממנה במחי החלטה.

פגיעה בזכות לאוטונומיה

15. הפסיקה הכירה בזכות הפרט לאוטונומיה כזכות הכרוכה בכבוד האדם וכזכותו של אדם לחופש בחירה, וחירות הרצון הפרטי לעצב את אורחות חייו:

"... ביסוד הזכות לכבוד האדם עומדת ההכרה כי האדם הוא יצור חופשי, המפתח את גופו ורוחו על פי רצונו בחברה בה הוא חי; במרכזו של כבוד האדם מונחת קדושת חייו וחירותו. ביסוד כבוד האדם עומדים האוטונומיה של הרצון הפרטי, חופש הבחירה וחופש הפעולה של האדם כיצור חופשי." (בג"ץ 6427/02 התנועה לאיכות השלטון נ' הכנסת (טרם פורסם), בפסקאות 35 לפסק דינו של הנשיא ברק כתוארו דאז).

16. דברים אלה יפים אף לענייננו - יש לאפשר לכל אדם לעצב את השבת כראות עיניו וזאת מכוח זכותו של אדם לכבוד אשר בבסיסה האוטונומיה של הרצון הפרטי הרואה באדם ישות אוטונומית בעלת כושר בחירה ורצון עצמאי.

הציפייה אינה כמובן כי תחבורה ציבורית תפעל כבכל יום בשבוע, ושמירה על המרחב הציבורי ביום השבת היא תכלית ראויה, ואולם, נקודת האיזון צריכה להתחשב גם בצרכיו של הפרט - **בדיוק כפי שהיה בחודש האחרון עת התחבורה הציבורית פעלה בסופי שבוע אך בתדירות נמוכה מהרגיל.**

פגיעה בזכות לשוויון

17. כידוע, עקרון השוויון הינו עקרון מנחה בכל פעולה מנהלית: "השוויון הוא ערך יסוד לכל חברה דמוקרטית... השוויון שומר על השלטון מפני השרירות. אכן, אין לך גורם הרסני יותר לחברה מאשר תחושת בניה ובנותיה, כי נוהגים בהם איפה ואיפה. תחושת חוסר השוויון היא מהקשה שבתחושות. היא פוגעת בכוחות המאחדים את החברה. היא פוגעת בזכותו העצמית של האדם" (בג"ץ 953/87 פורז נ' ראש עיריית תל-אביב-יפו, פ"ד מב(2) 309, 332)

18. הפסקת הפעלת תחבורה ציבורית בשבת גורמת לפגיעה קשה באוכלוסייה מוחלשת, שאין ברשותה רכב פרטי ומשכך נפגעת יכולתה לבקר משפחה, להגיע לבתי חולים, למחנות צבא, ולמקומות חיוניים אחרים במהלך סופי שבוע. כך, המשתייכים לאוכלוסייה זו הופכים שקופים - במובן זה שצרכיהם אינם נלקחים בחשבון. לכן, מחויבת השרה להורות על הפעלת תחבורה ציבורית בשבת.

19. הפסקת התחבורה הציבורית בשבת אף עולה כדי התנערות של המדינה מחובתה הפוזיטיבית הקבועה בחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות התשנ"ח-1998 להנגיש את המרחב הציבורי ולהעמיד לרשות אנשים עם מוגבלות אפשרויות למימוש זכויותיהם בכללן הזכות להתנייד וחופש התנועה.

פגיעה בחופש מדת

20. כידוע, חופש הדת מקפל בתוכו גם את הזכות לחופש מדת (פרשת חורב, ע"מ 93 לפסה"ד). מעיקרון זה נגזר כי אין כופים - לא במישרין ולא בעקיפין - מצוות דת על מי שאינם שומרי מצוות, ואינם מעוניינים לקיים את מצוות הדת. משכך, החלטה על הפסקת תחבורה ציבורית בשבת הנסמכת על התחשבות בשיקולי הדת היא פסולה.

שיקולים זרים ופסולים

21. בעת שמונחת בפני הרשות החלטה עליה לשקול את מכלול השיקולים על מנת לקבל החלטה הוגנת, עניינית ושוויונית. דלת אמותיו של החוק המסמיך קובעות את מסגרת השיקולים הרלבנטיים להחלטה. שיקולים החורגים ממטרות החוק המסמיך, הינם שיקולים זרים והרשות השלטונית מנועה מלהתחשב בהם בבואה לקבל החלטה (בג"ץ 953/87 א. פורז נ' שלמה להט, ראש עיריית תל-אביב יפו ואח', פ"ד מב(2) 309, 324).

22. ודוק, המצב החוקי הקיים המאפשר לקיים תחבורה ציבורית בשבת, הפגיעה הקשה בזכויות יסוד חוקתיות הכרוכה באי הפעלת תחבורה ציבורית בשבת, והמשך מצב המלחמה בו שרויה מדינת ישראל המחייב תנועה של אנשי כוחות ברחבי הארץ אף בסופי שבוע - בכולם יש כדי ללמד כי ההחלטה על הפסקת התחבורה הציבורית בסופי שבוע נסמכת על שיקולים זרים ופסולים.

23. העובדה שמשרד התחבורה בחר להתעלם מהשלכות קשות נוספות שיש להפסקת פעילות התחבורה הציבורית בסופי שבוע עת קיבל החלטה על כך, בכללן:

- א. עלייה ניכרת בעומס בכבישים;
- ב. עלייה בשיעור תאונות הדרכים הקטלניות במהלך סופי שבוע;
- ג. פגיעה באיכות סביבה ובאיכות החיים כתוצאה מהשימוש הנרחב ברכבים פרטיים;

מעידה אף היא על כך שההחלטה התקבלה על יסוד שיקולים זרים ופסולים.

סיכום

24. מכל האמור לעיל עולה בבירור כי הפעלת תחבורה ציבורית בשבת בזמן מלחמה מהווה חובה שיש לקיים כלפי הציבור הישראלי על מנת להימנע מפגיעה בזכויות יסוד חוקתיות, ומהשלכות קשות בכל הנוגע לצרכים תחבורתיים חיוניים שונים בדגש על צרכים הנובעים ממצב המלחמה בו שרויה מדינת ישראל והכל בשעה שהמצב החוקי מאפשר הפעלת תחבורה ציבורית בשבת.

25. בנסיבות אלה, נבקש כי משרד התחבורה יחזור בו מהחלטתו בדבר אי הפעלת תחבורה ציבורית בסופי שבוע, וחלף זאת יקבל החלטה, ללא כל דיחוי נוסף, לפיה תופעל תחבורה ציבורית בסופי שבוע וזאת כבר החל בסוף השבוע הקרוב ואילך.

26. בשל סד הזמנים הדוחק, אודה להתייחסותך הדחופה, על מנת שנוכל לכלכל את המשך צעדינו.

בברכה,

אורי נרוב, עו"ד

העתקים:

עו"ד גלי בהרב-מיארה, היועצת המשפטית לממשלה
מר משה בן זקן, מנכ"ל, משרד התחבורה והבטיחות בדרכים
עו"ד יעל כהן, היועצת המשפטית, משרד התחבורה והבטיחות בדרכים
מר דן רשל, נציב שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלויות, משרד המשפטים

נספח י"ב

המענה שהתקבל מהמשיבה ביום

14.11.23

עמ' 103

יום שלישי, 14 בנובמבר 2023 בשעה 14:36

<ori@irac.org> Ori Narov

אל: Mayay

הושלם ב- יום רביעי, 15 בנובמבר 2023.

From: שרת התחבורה <sara@mot.gov.il>
Sent: Tuesday, 14 November 2023 14:17
To: Ori Narov <ori@irac.org>
Cc: שרת התחבורה <sara@mot.gov.il>
Subject: RE: הצורך בהפעלת קווי אוטובוס בסופי שבוע בעת מלחמה

מאשרת קבלת המכתב הנוסף.
בברכה,

מעין אברהם

מרכזת מערך הפניות

לשרת התחבורה והבטיחות בדרכים

Sara@mot.gov.il

נספח י"ג

החלק הרלוונטי מתוך דו"ח
טרסטנברג

עמ' 105

תחבורה

רקע

מדינת ישראל מאופיינת בצפיפות אוכלוסין גבוהה (נפש/קמ"ר) בהשוואה למדינות המפותחות. עם זאת, ההשקעות בתשתית תחבורתית ובעיקר בתחבורה הציבורית היו כמשך שנים נמוכות משמעותית מההשקעות במרבית המדינות המפותחות, תוך הישענות גוברת על הרכב הפרטי כאמצעי תחבורה עיקרי. כיום שיעור השימוש בתחבורה ציבורית בשלושת המטרופולינים הגדולים בישראל מגיע לכ-23% בלבד לעומת 77% ברכב פרטי. רמה זו נמוכה משמעותית מהרמה במטרופולינים מערביים אחרים, שבהם שיעור השימוש בתחבורה הציבורית נע בין 30% ל-50%. עוד עולה מההשוואה העולמית כי במטרופולינים שבהם שיעור השימוש בתחבורה הציבורית גבוה פועל מגוון רחב של אמצעי תחבורה ציבורית בזכות דרך בלעדית, כגון רכבת קלה, מטרו ורכבת פרברית, בנוסף לאוטובוסים. זאת לעומת שלושת המטרופולינים בארץ שבהם עיקר השירות ניתן על ידי אוטובוסים.

לאורך זמן הירידה בשימוש בתחבורה הציבורית מייצרת מעגל תנופה שלילי (Vicious Cycle) המביא להגברת התלות ברכב הפרטי ולפגיעה ביכולת לספק שירותי תחבורה ציבורית יעילים. המשך מגמה זו ללא התערבות ממשלתית צפוי להביא למשבר תחבורתי בעתיד הלא רחוק, שכן על אף ההשקעה הנרחבת קצב פיתוח הכבישים אינו יכול להדביק את הגידול במצבת כלי הרכב ובנסועה. פער זה צפוי להחריף לנוכח הגידול הצפוי ברמת המינוע בישראל, שהיא נמוכה כיום ביחס למדינות המפותחות, ובשל היקף השטחים הפנויים המוגבל להרחבת תשתית הכבישים במטרופולינים.

לנוכח האמור לעיל נראה כי אין בטווח הארוך אלטרנטיבה לביצוע פריצת דרך של ממש ברמת התחבורה הציבורית הניתנת לתושבים במטרה להעביר נוסעים מהרכב הפרטי לתחבורה הציבורית, אלא על ידי הגדלת ההשקעה בפיתוח מערכות להסעת המונים.

עיקרי ההשקפה ויעדי המדיניות

לתחבורה הציבורית תפקיד מרכזי בהבטחת רמת ניידות בסיסית לאזרחי המדינה. עם זאת, עבור פלחי אוכלוסייה מסוימים אין כיום רמת ניידות בסיסית המובטחת באמצעות שירותי התחבורה הציבורית. לעשירונים הנמוכים, שבהם רמת המינוע נמוכה משמעותית משאר האוכלוסייה, יש תלות במערך התחבורה הציבורית. עבורם למגבלות הכיסוי של התחבורה הציבורית הן ברמה הגיאוגרפית והן ברמת שעות הפעילות משמעות רבה; זאת משום שמגבלות אלו משפיעות, בין היתר, על אפשרויות התעסוקה, על הנגישות לשירותים חברתיים ואף על היכולת לממש פנאי.

מערכת תחבורה ציבורית ענפה ויעילה היא המענה ההולם לבעיות התחבורה (נגישות, גודש, בטיחות, זיהום אוויר) ומרכיב הכרחי לצמיחה חברתית וכלכלית. למערכת התחבורה הציבורית יתרונות כלכליים, סביבתיים ובטיחותיים על פני התחבורה הפרטית. מנייתו כלכלי של כלל העלויות הישירות והעקיפות עולה כי עלות נסיעה בודדת בתחבורה ציבורית למשק נמוכה משמעותית (כשליש) מעלות נסיעה בודדת בתחבורה הפרטית. לפיכך מעבר משמעותי משימוש בתחבורה פרטית לשימוש בתחבורה ציבורית

משמעו חיסכון מצטבר למשק של עשרות מיליארדי ש"ח (הגדלת שיעור השימוש בתחבורה ציבורית באחוז אחד היא שוות ערך לחיסכון של כ-400 מיליוני ש"ח למשק בשנה). בנוסף לאמור לתחבורה הציבורית תפקיד חברתי חשוב בהבטחת יכולת הניידות גם לאלו שידם אינה משגת ואשר אינם יכולים להתבסס על הרכב הפרטי. משמעותה של רמת התחבורה הציבורית לאזרחים אלו רבה ביותר, שכן היא קובעת את נגישותם למקומות תעסוקה, לשירותים ציבוריים ולאתרי פנאי.

זאת ועוד, קיומה של מערכת תחבורה ציבורית יעילה מאפשר הקלה בהוצאות משקי הבית על תחבורה (הישירות והעקיפות) תוך שיפור באיכות החיים ואף מסייע בצמצום עלויות למשק, בצמצום פערים חברתיים, בכלימת הפרבור ובצמצום השפעות סביבתיות. כמו כן הדבר מאפשר ניצול טוב יותר של שטחי קרקע על ידי הפחתת השטח הדרוש לכבישים ולחניות ועל ידי מתן אפשרות לציפוף הבנייה בערים, לרבות הגדלת היצע הדיור באזורי הביקוש.

למרות כל האמור לעיל לא זכתה התחבורה הציבורית לאורך השנים להשקעה הנדרשת כדי שתספק רמת ניידות מינימאלית לכלל האוכלוסייה ותהיה אלטרנטיבה ראויה לתחבורה הפרטית בהתאם לסטנדרטים המקובלים בעולם. לנוכח האמור, מטרת המדיניות בתחום היא פיתוחה של מערכת תחבורה ציבורית יעילה תוך שמירה על שני יעדים מרכזיים:

1. העברת נוסעים מהרכב הפרטי לתחבורה הציבורית על ידי הפיכת מערכת התחבורה הציבורית לנוחה וליעילה לפרט
2. מתן ניידות תחבורתית לכלל האוכלוסייה (ובפרט לאוכלוסיות חלשות).

עיקרי ההמלצות

ההמלצות המוצגות להלן מחולקות לשניים: החלק הראשון כולל צעדים מבניים לשיפור התחבורה הציבורית לטווח הבינוני והארוך. החלק השני כולל צעדים מיידיים לשיפור רמת השירות והנגישות של התחבורה הציבורית כבר בטווח הקצר.

צעדים מבניים לקידום התחבורה הציבורית לטווח הבינוני והארוך

1. מערכות הסעת המונים

(הערה - קטע זה מופיע, בחלקו, גם בפרק הדיור)

היעדרן של מערכות הסעת המונים היא צוואר בקבוק מרכזי בפיתוח הרשת התחבורתית ובפיתוח הכלכלי של מדינת ישראל. פיתוח המערכות במטרופולינים הכרחי לצורך השלמת רשת תחבורה ציבורית היררכית של קווי רכבת בינעירוניים, רשת קווי אוטובוסים מזינים ומשלימים ורשת עירונית שתאפשר לנוסעים שימוש יעיל בתחבורה הציבורית מדלת לדלת. מהניסיון הנצבר בעולם ומניתוח צרכי הקיבולת העתידיים הנדרשים מתברר שרק מערכות להסעת המונים תוכלנה לבסס אלטרנטיבה רלוונטית לרכב הפרטי ולהתמודד עם תופעת הגודש. כמו כן, רק מערכות הסעת המונים תוכלנה לאפשר נגישות טובה למרכזי התעסוקה המרכזיים במטרופולינים לתושבי המטרופולינים וליוממים. אף על פי כן הקמתן של מערכות אלו במטרופולינים אינה מתבצעת בקצב הנדרש כדי להתמודד עם המגמות המתוארות לעיל ונדרשת האצה משמעותית של קצב הפיתוח. לצורך כך נדרשת הצבת הנושא בראש סדר העדיפויות של הממשלה לפיתוח תשתיות. כמו כן, הדבר מצריך הסרת חסמים בהיבטי התכנון, הביצוע והמימון.

נספח י"ד

העתק החלק הרלוונטי מדוח מבקר המדינה 2019

עמ' 108

התחבורה הציבורית בישראל

התחבורה הציבורית היא מרכיב עיקרי במערכת התחבורה במדינה והיא חייבת להיות ענפה, יעילה, בת-קיימה ונגישה לכלל האוכלוסייה

ענף התחבורה הוא אחד הענפים הכלכליים המרכזיים במשק, והתפתחותו היא תנאי הכרחי לתפקוד יעיל של משק מודרני וצומח. מערכות התחבורה משמשות מנוף בעל חשיבות מכרעת בתהליך הצמיחה הכלכלית, והן תורמות ליעילות הכלכלית ולפיתוח העירוני והאזורי. כמו כן הן תורמות לשיפור רווחת אזרחי המדינה ואף לצמצום פערים כלכליים וחברתיים. איכות התחבורה הציבורית היא אחד המדדים העיקריים לקביעת דרגת הפיתוח של המדינה. הגידול הטבעי של האוכלוסייה, הפיתוח הכלכלי והצמיחה משפיעים ישירות על ענף התחבורה ובכלל זה על איכות השירותים שהוא מספק; הצמיחה גורמת לגידול בביקוש לנסיעות בכבישים - משאיות, כלי רכב ותחבורה ציבורית - והדבר גורם להגדלת הגודש בכבישים, מחמיר את זיהום האוויר וגורם למטרדים אחרים. לנוכח קשרי גומלין אלה, אספקת שירותי תחבורה איכותיים לאוכלוסיית המדינה היא בגדר אתגר חשוב ביותר המוצב לפני הממשלה, המחייב אותה לפעול בהתמדה לשיפור מערך התחבורה ולתכנון נכון של כלל הפעילות במשק.

למערכות התחבורה הציבורית (להלן - תח"צ) יתרונות כלכליים, חברתיים, וסביבתיים לעומת מערכות המתבססות על כלי רכב פרטיים. התחבורה הציבורית היא מרכיב עיקרי במערכת התחבורה במדינה והיא חייבת להיות ענפה, יעילה, בת-קיימה ונגישה לכלל האוכלוסייה. סיבות רבות מצדיקות את ההשקעה במערכות תחבורה ציבורית, כמפורט להלן.

היתרונות בשימוש בתחבורה הציבורית לעומת השימוש ברכב פרטי

הפחתת הגודש בכבישים: הגידול במספר כלי הרכב במדינה יוצר עומס בכבישים שעלותו למשק גבוהה מאוד, בין היתר בגלל ירידה בפריין העבודה, פגיעה במערך האספקה של סחורות שגורמת להתייקרות המוצרים, זיהום אוויר ופגיעה באיכות החיים של תושבי המדינה. הגדלה נרחבת של שיעור הנסיעות בתחבורה הציבורית מסך הנסיעות בכלל אמצעי התחבורה במשק (להלן - רמת פיצול הנסיעות), בעיקר במטרופולינים, תפחית תופעות שליליות אלה. תח"צ יעילה תביא להגברת מהירות הנסיעה של אמצעי התח"צ, להגדלת תדירות השירות, תאפשר לה לעמוד בלוחות הזמנים שנקבעו ותסייע למעבר מנסיעה בכלי רכב פרטיים לנסיעה בתח"צ.

קישור הפרוורים למרכזי הפעילות: הגידול הבלתי מבוקר של אוכלוסיית הערים והתייקרות מחירי הדירות ושכר הדירה בהן גורם לאוכלוסייה לחפש פתרונות מגורים בפרוורי העיר, אשר מתאפיינים בצפיפות אוכלוסין נמוכה יותר. תהליך הפרוור יוצר תלות של התושב ברכב הפרטי ונסיעותיו מתארכות, תכיפותן גדלה והן מתייקרות. תחבורה ציבורית יעילה מהפרוורים למרכזי הפעילות הכלכלית עשויה לקרב את התושבים לעיר, לקצר את זמני הנסיעה ולתרום להפחתת העומס בכבישים.

ייעול השימוש במרחב האורבני: שלא כתחבורה הציבורית, הרכב הפרטי תופס מרחב אורבני יקר: (א) לרוב הרכב הפרטי אינו בשימוש במרבית שעות היום ויש להקצות לו שטח גדול לצורכי חניה. לכל רכב פרטי נדרשים כמה מקומות חניה - במקום המגורים, במקום העבודה, באזורי מסחר, במרכזי בילוי ובקרבת שירותים שונים. כל אחד ממקומות החניה האלה נותר ריק במשך חלק משמעותי מהיממה, והדבר גורם לבזבז של קרקע יקרה; (ב) הצורך בסלילת כבישים רחבים שיאפשרו תנועה מהירה של כלי רכב פרטיים גורם לבזבז נוסף של שטחים שהיו יכולים לשרת את האוכלוסייה באופן יעיל יותר - למסחר, לפארקים ועוד.

הפחתת השימוש באנרגיה והפגיעה בסביבה: העלות למשק כתוצאה מזיהום האוויר שמייצרים כלי התחבורה גבוהה מאוד¹. מאחר שהתחבורה הציבורית משרתת נוסעים רבים, היא מסייעת בהפחתתם של השימוש בדלקים ושל זיהום האוויר שמקורם בשימוש בכלי רכב פרטיים. זאת בייחוד אם מערכות התחבורה הציבורית מונעות באמצעות אנרגיות ירוקות. יתרה מזו, השימוש בתחבורה הציבורית מאפשר להפחית את מטד הרעש מכלי הרכב הפרטיים, הפוגע מאוד באיכות החיים בעיר.

שווינויות והגברת הנגישות: התחבורה הציבורית היא האמצעי העיקרי שמסוגל להנגיש את מקומות עבודה, השירותים הציבוריים, אתרי הפנאי והמסחר וכו' לכלל האוכלוסייה. הדברים אמורים בעיקר בבעלי הכנסה נמוכה, בילדים, בקשישים, בתושבי הפריפריה ובתושבים שאין ברשותם רכב לשימוש יום-יומי. מעבר לתחבורה ציבורית עשוי להפחית גם הוצאות של כלל המשק ולתרום לצמצום פערים חברתיים.

הפחתת יוקר המחיה: קיומה של מערכת תחבורה ציבורית יעילה מאפשר להפחית את הוצאות משקי הבית על תחבורה תוך שיפור באיכות החיים של התושבים.

מצב התחבורה הציבורית בישראל

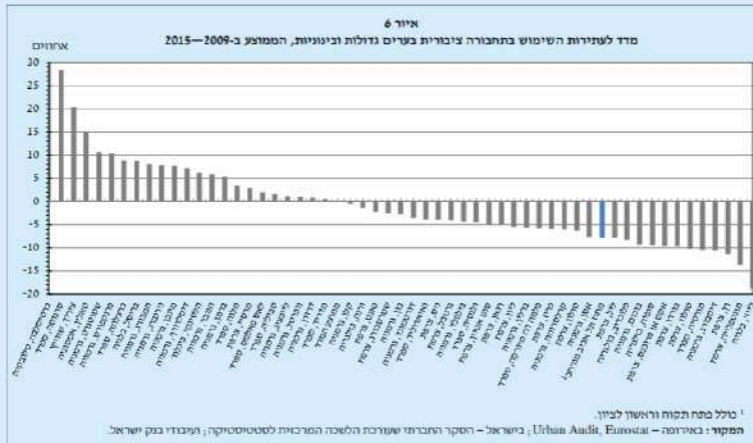
משרד התחבורה והבטיחות בדרכים (להלן - משרד התחבורה) מופקד על קביעת המדיניות של מערכות התחבורה, על תכנון, פיתוחן והסדרתן, ובכלל זה על התכנון והקידום של התחבורה הציבורית. מערכות התחבורה הציבורית בישראל כוללות שלושה אמצעים עיקריים: אוטובוסים, רכבות כבדות ורכבות קלות. מרביתו המוחלט של השירות המטרופוליני והעירוני ניתן באמצעות קווי

1 ראו בעניין זה: "משבר הגודש וזיהום האוויר התחבורתי - עמדת גרינפיס ישראל" (2018). על פי הערכת הארגון, הנזק למשק בגין תמותה מוקדמת, תחלואה, ימי אשפוז וימי מחלה נאמד ב-12 מיליארד ש"ח בשנה. וגם: OECD, "Car Purchase tax: Green Tax Reform in Israel", (2016) p.3. OECD (Organization for Economic Co-operation and Development) - הארגון לשיתוף פעולה ופיתוח כלכלי) הוא ארגון בין-לאומי של המדינות המפותחות, שאימצו את עקרונות הדמוקרטיה והשוק החופשי.

נספח ט"ו

החלק הרלוונטי מתוך דוח בנק ישראל 2017

עמ' 111

כדי לשמור על מקומו של מחוז תל אביב במדד העתירות יש להגיע למצב שבו 43% ממספר המתוספים למעגל התעסוקה יגיעו לעבודה בתחבורה ציבורית (לעומת 25% כיום). בישראל, ובפרט במטרופולין תל אביב, מספר המתוספים משמעותי, והדבר מצריך השקעה בתחבורה ציבורית.

יש להתייחס למדד העתירות בזהירות: ראשית, הוא מודד למעשה את רמת התשתיות והתפעול של התחבורה הציבורית יחסית לרמת התשתיות של אופני הגעה אחרים¹². שנית, כדי להחיל את הפרמטרים שהתקבלו במודל על נתונים ישראליים יש לבחון אם אפשר להשוות את ערכי המשתנים המסבירים בישראל למשתנים באירופה; אי-אפשר למשל לחוסף לבדיקה גם את ירושלים שכן ערכי המשתנים הדמוגרפיים בה שונים מהותית מהערכים בערים אירופיות¹³. שלישית, האמידה מושפעת במידה רבה מגודל האוכלוסייה בעיר, ואנו קבענו אותו לפי השאלה אם שולי העיר מהווים שטח אורבני רצוף ומשולב בעיר ולא לפי ההגדרה השרירותית הרווחת – החלטה פנהלית על גבולות העיר. את הגדרת תל אביב למשל שינינו וכללנו בה גם את מחוז תל אביב ואת פתח תקוה וראשון לציון.

סיכום

התיבה מאפיינת את המשתמשים בתחבורה בישראל ומוצאת כי משך הנסיעה למקום העבודה התאריך בשנים האחרונות; ממצא זה תומך בסברה שהעומס על תשתיות התחבורה גדל. נוסף לכך התיבה מראה כי הפרטים שמשמשים בתחבורה ציבורית כדי להגיע למקום העבודה נוטים להשתייך לרמה סוציו-אקונומית נמוכה; ממצא זה תומך בסברה שפרטים רבים בישראל משתמשים בתחבורה הציבורית בלית ברירה, כלומר מפני שאין ברשותם רכב פרטי. תושבי ישראל אינם שבעי רצון מהתחבורה הציבורית, ומדד לעתירות השימוש בתחבורה הציבורית במטרופולין תל אביב מעיד שהעתירות בו נמוכה יחסית למקובל באירופה. ממצאים אלה מעידים כי נוסף להגדלת התקציב המוקדש בשנים האחרונות לתחבורה הציבורית על הממשלה לפעול ביתר שאת לשימורה במטרה להגביר את השימוש בה על חשבון השימוש ברכב פרטי.

¹² ראו הטרה 9.

¹³ גם נפת חיפה הושמטה, וזאת מפני שהנתונים אינם זמינים.